

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Finanssivalvonnan toiminta yhteisessä valvontamekanismissa sekä rahoitus muuttuvassa toimintaympäristössä

Työryhmämuistio

Valtiovarainministeriön julkaisu – 23/2016

Rahoitusmarkkinat

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Finanssivalvonnan toiminta yhteisessä valvontamekanismissa sekä rahoitus muuttuvassa toimintaympäristössä

Työryhmämuistio

Valtiovarainministeriön julkaisu – 23/2016

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

PL 28 (Snellmaninkatu 1 A) 00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin 0295 16001 (vaihde)

Internet: www.vm.fi

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö/Tietotuki- ja julkaisuyksikkö/Pirkko Ala-Marttila

Helsinki 2016

Kuvailulehti

Julkaisija ja julkaisuaika	Valtiovarainministeriö, kesäkuu 2016	
Tekijät	Työryhmä, puheenjohtaja Pauli Kariniemi (VM)	
Julkaisun nimi	Finanssivalvonnan toiminta yhteisessä valvontamekanismissa sekä rahoitus muuttuvassa toimintaympäristössä – Työryhmämuistio	
Asiasanat	rahoitusmarkkinat, finanssivalvonta, valvontamaksut	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 23/2016	
Julkaisun myynti/jakaja	Julkaisu on saatavissa pdf-tiedostona osoitteesta www.vm.fi/julkaisut .	
ISBN 978-952-251-781-4 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sivuja 92	Kieli Suomi

Tiivistelmä

Mietinnössä ehdotetaan tarkistettavaksi Finanssivalvonnasta annettua lakia (878/2008) sekä lakia Finanssivalvonnan valvontamaksusta (879/2008). Ehdotetuilla uudistuksilla pyritään sovittamaan Finanssivalvonnan hallintoelimiä koskeva lainsäädäntö paremmin vastaamaan yhteisen valvontamekanismin vaatimuksia sekä varautumaan Suomen finanssimarkkinoiden rakenteellisiin muutoksiin.

Ehdotuksen mukaan johtokunnan jäsenten lukumäärä olisi mahdollista nostaa kuuteen nykyisen viiden sijasta. Kuten nykyisinkin, jäseniä olisi oltava vähintään viisi.

Finanssivalvonnan johtokunta käsitelisi jatkossa myös yhteistä valvontamekanismia koskevat asiat siinä laajuudessa kuin se olisi YVM-asetuksen ja Finanssivalvonnan hallinto-orgaanien välinen tehtävänjako huomioiden mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Lakia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että johtokunnan käsiteltäväksi tuotaisiin sellaiset valvontaelimessä esillä olevat asiat, joilla voisi olla merkittävä vaikutus Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia.

Työryhmän ehdotuksen mukaan Finanssivalvontaa edustaisi valvontaelimessä johtokunnan nimeämä edustaja. Edustajan tehtävänä olisi pitää johtokunta tietoisena valvontaelimen toiminnan kautta tietoon tulleista finanssimarkkinoiden kehitykseen ja finanssialan lainsäädäntöön vaikuttavista seikoista.

Valvontamaksulakia ehdotetaan tarkistettavaksi lisäämällä uusi maksuluokka Euroopan talousalueella toimiluvan saaneen luottolaitoksen Suomessa toimivalle sivuliikkeelle, jota pidetään merkittävänä Suomen finanssimarkkinoiden kannalta sekä uusi maksuluokka sivuliikkeelle, jota pidetään erittäin merkittävänä.

Valvontamaksulain mukaisiin perusmaksuihin ehdotetaan seitsemän prosentin tasokorotusta. Työryhmä ehdottaa lisäksi suhteellisten maksujen kertoimia alennettavaksi kaikissa maksuluokissa.

Presentationsblad

Utgivare och datum	Finansministeriet, juni 2016	
Författare	Arbetsgrupp, ordförande Pauli Kariniemi (FM)	
Publikationens titel	Finanssivalvonnan toiminta yhteisessä valvontamekanismissa sekä rahoitus muuttuvassa toimintaympäristössä – Työryhmämuistio	
Publikationsserie och nummer	Finansministeriet publikationer 23/2016	
Beställningar/distribution	Publikationen finns på finska i PDF-format på www.vm.fi/julkaisut .	
ISBN 978-952-251-781-4 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sidor 92	Språk Finska

Sammandrag

I promemorian föreslås justeringar till lagen om Finansinspektionen (878/2008) och lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008). Syftet med de föreslagna ändringarna är att anpassa lagstiftningen som gäller Finansinspektionen till att motsvara kraven för den gemensamma tillsynsmekanismen samt att underlätta förberedelserna inför strukturella förändringar på den finländska finansmarknaden.

Antalet direktionsledamöter ska enligt förslaget kunna höjas från nuvarande fem till sex. Minimiantalet ledamöter föreslås i enlighet med gällande praxis vara fem.

Finansinspektionens direktion ska i fortsättningen även behandla ärenden som gäller den gemensamma tillsynsmekanismen i den omfattning det är möjligt och ändamålsenligt med hänsyn till förordningen om tillsynsmekanismen och arbetsfördelningen mellan Finansinspektionens förvaltningsorgan. Lagen föreslås bli preciserad så att direktionen ska behandla sådana ärenden vid tillsynsorganet som kan vara betydelsefulla för Finansinspektionens verksamhet och som är principiellt viktiga för finansmarknaderna.

Finansinspektionen borde företrädas i tillsynsorganet av en representant som utnämnts av direktionen. Företrädaren ska informera direktionen om ärenden som kan påverka finansmarknadsutvecklingen och lagstiftningen som gäller finansbranschen, och som kommit till kännedom via tillsynsorganets verksamhet.

Tillsynsavgiftslagen föreslås bli justerad så att man i lagen inför en ny avgiftsklass för filialer som kreditinstitut som beviljats koncession inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har i Finland, och som anses vara betydande för den finländska finansmarknaden, samt en ny avgiftsklass för filialer som anses vara särskilt betydande.

De i tillsynsavgiftslagen avsedda grundavgifterna föreslås bli höjda med sju procent. Arbetsgruppen föreslår dessutom att koefficienten för de proportionella avgifterna sänks i samtliga avgiftsklasser.

Description page

Publisher and date	Ministry of Finance, June 2016	
Author(s)	Working group, Chair Pauli Kariniemi (Ministry of Finance)	
Title of publication	Finanssivalvonnan toiminta yhteisessä valvontamekanismissa sekä rahoitus muuttuvassa toimintaympäristössä – Työryhmämuistio	
Publication series and number	Ministry of Finance publications 23/2016	
Distribution and sale	The publication can be accessed in pdf-format in Finnish at www.vm.fi/julkaisut .	
ISBN 978-952-251-781-4 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	No. of pages 92	Language Finnish

Abstract

The committee report proposes that the Act on the Financial Supervisory Authority (878/2008) as well as the Act on the Supervision Fees of the Financial Supervisory Authority (879/2008) should be revised. The proposed changes aim to amend the legislation concerning the administrative bodies of the Financial Supervisory Authority (FIN-FSA) so that it would meet the requirements of the Single Supervisory Mechanism better and be prepared for the structural changes in Finland's financial market.

According to the proposal, the number of members of the FIN-FSA Board could be increased to six instead of the current five. As at present, there would need to be at least five members.

In the future, the FIN-FSA Board would also handle the issues related to the Single Supervisory Mechanism as far as is possible and appropriate, taking account of the division of tasks between the SSM Regulation and the administrative bodies of the Financial Supervisory Authority. A proposal is made to clarify the law so that issues discussed by the Supervisory Board that could have a significant impact on the operation of FIN-FSA and that are a matter of principle with regard to the financial market would be considered by the FIN-FSA Board.

In accordance with the working group's proposal, FIN-FSA would be represented at the Supervisory Board by a representative appointed by the FIN-FSA Board. The representative's task would be to keep the FIN-FSA Board aware of issues affecting the development of the financial market and the legislation concerning the financial sector that had come to their attention via the activities of the Supervisory Board.

It is proposed that the Act on the Supervision Fees of the Financial Supervisory Authority should be revised by adding a new fee category for branches of credit institutions authorised within the European Economic Area that operate in Finland and are considered significant for the Finnish financial market, as well as a new fee category for branches that are considered very significant.

A level increase of seven per cent is proposed for the basic fees in accordance with the Act on the Supervision Fees of the Financial Supervisory Authority. In addition, the working group proposes that the coefficients of proportional fees should be reduced in all categories of fees.

Sisältö

Luovutuskirje	11
Luonnos hallituksen esitykseksi	15
Ruotsinkieliset säädösehdotukset	64
Työryhmämuistioon liittyvät lausumat	76

Valtiovarainministeriölle

Toimeksianto ja työryhmän järjestäytyminen

Valtiovarainministeriö asetti 11 päivänä tammikuuta 2016 työryhmän arvioimaan finanssimarkkinoiden valvontaa ja Finanssivalvonnan toiminnan rahoittamista koskevan lainsäädännön muutostarpeita sekä esittämään tarpeelliset ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi tältä osin. Työryhmän tehtävänä oli laatia esityksensä hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän toimikausi päättyy 30 päivänä syyskuuta 2016.

Työryhmän tehtävänä olivat muun ohella seuraavat:

- 1) arvioida, miten yhteinen valvontamekanismi ja Euroopan finanssivalvontajärjestelmä on tarpeen ottaa huomioon asioiden käsittelyä ja päätöksentekoa Finanssivalvonnan toimielimissä koskevista säännöksistä ja tehdä tarvittavat muutosehdotukset nykyisiin säännöksiin;
- 2) arvioida, miten valvontahierarkian muutokset, erityisesti valvontatehtävien osittainen siirtyminen yhteiselle valvontamekanismille sekä mahdollisesti finanssimarkkinoiden rakenteen muuttumisesta johtuvat muutokset Finanssivalvonnan tehtäviin on tarpeen ottaa huomioon Finanssivalvonnan toiminnan rahoitusta koskevassa lainsäädännössä sekä tehdä tarvittavat muutosehdotukset nykyisiin säännöksiin;
- 3) arvioida Finanssivalvonnan valvomien toimialojen valvontatyön ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten suhdetta toimialoilta kerättäviin valvontamaksuihin sekä tehdä tarvittavat muutosehdotukset nykyisiin säännöksiin; sekä
- 4) tehdä muut tarvittavat muutosehdotukset nykyisiin säännöksiin siltä osin kuin se on tarkoituksenmukaista työryhmän toimikausi huomioon ottaen.

Tehtävänsä täyttäessään työryhmän tuli ottaa huomioon muun ohessa:

- 1) asioiden käsittelyä ja päätöksentekoa Finanssivalvonnan hallintoelimissä koskevien periaatteiden johdonmukaisuus kansallisesti päätettävien asioiden ja Euroopan keskuspankissa tai eurooppalaisissa valvontaviranomaisissa päätettävien asioiden kesken huomioiden yhteisen valvontamekanismin toimivallan ja riippumattomuuden asettamat reunaehdot;
- 2) valvontamaksujen kattavuus suhteessa finanssimarkkinoiden valvonnasta aiheutuviin kustannuksiin sekä johdonmukaisuus suhteessa eurooppalaisiin käytäntöihin;

- 3) Finanssivalvonnan lakisääteisten tehtävien edellyttämän rahoituksen riittävyys mukaan lukien riittävän joustavuuden turvaaminen Finanssivalvonnan resurssien sopeutuksessa Suomen finanssimarkkinoiden rakenteen ja siitä seuraavan Finanssivalvonnan valvontatehtävien laajuuden mahdollisesti muuttuessa; sekä
- 4) valvontamaksujen jakautuminen eri valvottavaryhmien kesken ja kutakin valvottavaryhmää koskevien lakisääteisten valvontatehtävien laajuuden keskinäinen vastaavuus, ottaen erityisesti huomioon Euroopan keskuspankin ja Finanssivalvonnan työnjako yhteisessä valvontamekanismissa.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin finanssineuvos Pauli Kariniemi valtiovarainministeriöstä ja jäseniksi neuvotteleva virkamies Annina Tanhuanpää valtiovarainministeriöstä, vanhempi finanssi-
sihteeri Jussi Lindgren valtiovarainministeriöstä, johtaja Heli Backman sosiaali- ja terveysministeriöstä, johtokunnan neuvonantaja Juha Tarkka Suomen Pankista ja apulaisjohtaja Marja Nykänen Finanssivalvonnasta. Työryhmän sihteereinä toimivat neuvotteleva virkamies Miki Kuusinen valtiovarainministeriöstä ja johtava lakimies Olli Laurila Finanssivalvonnasta.

Työryhmän ehdotukset

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi Finanssivalvonnasta annettua lakia (878/2008) sekä lakia Finanssivalvonnan valvontamaksusta (879/2008).

Työryhmä ehdottaa Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisten tehtävien täsmentämistä Finanssivalvonnan nimenomaisella velvollisuudella avustaa Euroopan keskuspankkia yhteisestä valvontamekanismista johtuvien tehtävien hoitamisessa. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös erinäisiä muita, pääosin teknisluonteisia muutoksia. Samoin ehdotetaan johtokunnan koon kasvattamista nykyisestä viidestä kuuteen jäseneseen pankkivaltuuston harkinnan mukaisesti. Jäseniä olisi kuitenkin aina oltava vähintään viisi, kuten voimassa olevassa laissa.

Finanssivalvonnasta annettua lakia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että Finanssivalvonnan johtokunta nimeäisi jatkossa Finanssivalvonnan edustajan EKP:n valvontaelimeen. Lisäksi lakia tarkistettaisiin siltä osin, että Finanssivalvonnan johtokunta käsitelisi jatkossa myös valvontaelimessä käsiteltävät asiat siinä laajuudessa kuin se olisi YVM-asetuksen ja FivaL:n tehtävänjaon mukaan tarkoituksenmukaista ja mahdollista. Lopullisen päätöksen valvontaelimessä käsiteltävissä asioissa tekisi YVM-asetuksen mukaisesti EKP. Käsitellessään valvontaelimessä käsillä olevaa asiaa johtokunta muodostaisi harkintansa mukaan oman kantansa asiaan.

Eesityksen mukaan johtokunnan käsiteltäväksi tulisivat tehtävänjaon perusteella lähinnä merkittävät valvontaelimessä käsiteltävät asiat. Erityisesti sellaisten asioiden osalta, jotka koskevat EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta, taikka sisältävät merkittäviä valvontaa koskevia päätöksiä tai periaatelinjauksia, johtokuntakäsittely olisi perusteltu. Samoin sellaisilla muilla asioilla, joilla voi olla ainakin epäsuorasti vaikutusta myös Finanssivalvonnan toimintaan, johtokuntakäsittely olisi tarkoituksenmukaista.

Työryhmä ehdottaa lisäksi, että Finanssivalvonnasta annettua lakia muutettaisiin siten, että johtokunnan jäsenten lukumäärä olisi mahdollistaa nostaa kuuteen nykyisen viiden sijasta. Kuten nykyisinkin jäseniä olisi oltava vähintään viisi. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös eräitä muuttuneesta lainsäädännöstä johtuvia säädösteknisiä täsmennyksiä ja tarkistuksia.

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi nykyisen maksuluokan rinnalle kaksi uutta maksuluokkaa ETA-luottolaitoksen sivuliikkeille seuraavasti:

- ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka II, jonka yleisötalletusten markkinaosuus on vähintään Suomessa kaksi prosenttia; sekä
- ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka III, jonka yleisötalletusten markkinaosuus ylittää Suomessa 10 prosenttia.

Ensimmäinen uusi kynnsarvo on johdonmukainen EU:n luottolaitosdirektiivin ja Finanssivalvonnasta annetun lain merkittävän sivuliikkeen käsitteiden kanssa, vaikka määritelmät eivät olekaan riippuvaisia toisistaan eivätkä kaikilta osin yhteneväisiä. Jälkimmäinen kynnsarvo perustuu työryhmän arvioon sivuliikkeen isäntävaltion viranomaisen toteuttaman valvonnan intensiteetin tarpeellisesta kasvusta valvontakollegion puitteissa, kun sivuliikkeen systeeminen merkittävyys isäntävaltion rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta kasvaa. Jatkossa ETA-luottolaitosten sivuliikkeisiin sovellettaisiin kolmea eri maksuluokkaa niiden suhteellisen merkittävyyden mukaan. Lisäksi tällaisten sivuliikkeiden kokonaisvarat määräytyisivät valvontamaksulakia sovellettaessa uuden lakitekniikan apukäsitteen, sivuliikkeen laskennallisen taseen, perusteella.

Ulkomaisen ETA-luottolaitoksen suhteellisen maksun kertoimia ehdotetaan nostettavaksi sitä korkeammiksi mitä merkittävämmästä sivuliikkeestä on kyse, kuitenkin siten, että ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen kerroin olisi ylimmilläänkin pienempi kuin Suomessa toimiluvan saaneen luottolaitoksen kerroin. Kertoimien kalibroinnissa on otettu huomioon Finanssivalvonnan arvio, jonka mukaan merkittävän tytäryhtiönä toimivan luottolaitoksen muuttuminen sivuliikkeeksi vähentää sivuliikkeen isäntävaltion valvojan työmäärää noin kolmanneksella. Tämä johtuu edellä todetun lisäksi myös siitä, että Finanssivalvonnan työmäärä säilyy käytännössä ennallaan muun muassa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonnassa, maksu- ja selvitysjärjestelmien valvonnassa, menettelytapavalvonnassa ja arvopaperimarkkinasääntelyn noudattamisen valvonnassa.

Uusien maksuluokkien lisäksi valvontamaksulakiin esitetään kaikille maksuvelvollisille seitsemän prosentin tasokorotusta perus- ja muihin kiinteisiin maksuihin. Tasokorjaus vastaisi nimellisen BKT:n muutosta vuosien 2008–2015 välillä eli sen aikana kun nykyinen laki on ollut voimassa. Perusteena tasokorjaukselle esitetään sitä, että maksurasite on tänä aikana siirtynyt suhteellista maksua maksaville ottaen huomioon taseiden ja liikevaihdon kasvu viime vuosina. Lisäksi suhteellisten maksujen kertoimia esitetään alennettavaksi viidellä prosentilla.

Työryhmä on pitänyt 13 kokousta ja järjestänyt ehdotuksistaan kuulemistilaisuuden 31.5.2016 ja on sen lisäksi kuullut Finanssivalvonnan johtokuntaa kirjallisesti työnsä aikana.

Mietintöön on liitetty Juha Tarkan ja Marja Nykäsen eriävät mielipiteet.

Saatuun työnsä päätökseen työryhmä luovuttaa mietintönsä kunnioittavasti valtiovarainministeriölle.

Helsingissä 22 päivänä kesäkuuta 2016

Pauli Kariniemi

Annina Tanhuanpää

Jussi Lindgren

Heli Backman

Juha Tarkka

Marja Nykänen

Miki Kuusinen

Olli Laurila

Hallituksen esitys eduskunnalle Finanssivalvonnasta annetun lain ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Finanssivalvonnasta annettua lakia ja lakia Finanssivalvonnan valvontamaksusta.

Finanssivalvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Finanssivalvonnan johtokunta käsittelee jatkossa myös yhteistä valvontamekanismia koskevat asiat siinä laajuudessa kuin se olisi yhteistä valvontamekanismia koskeva asetus ja Finanssivalvonnan hallintoorganien välinen tehtäväjako huomioiden mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Ehdotuksen mukaan johtokunnan käsiteltäväksi tulisivat sellaiset yhteisen valvontamekanismin valvontaelimen asiat, joilla on merkittävä vaikutus Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia.

Lakiin lisättäisiin myös säännös, jonka mukaan Finanssivalvontaa edustaisi yhteisen valvontamekanismin valvontaelimessä Finanssivalvonnan johtokunnan nimeämä edustaja. Finanssivalvonnan johtokunnan kokoonpanoa koskevaa säännöstä ehdotetaan lisäksi tarkistettavaksi ottamalla lakiin mahdollisuus laajentaa jäsenten lukumäärä kuudeksi.

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettuun lakiin lisättäisiin uudet maksuluokat Euroopan talousalueella toimiluvan saaneen luottolaitoksen Suomessa toimivalle merkittävälle sivuliikkeelle (luokka II) sekä tällaisen luottolaitoksen erittäin merkittävälle sivuliikkeelle (luokka III). Lisäksi valvontamaksulakia ehdotetaan tarkistettavaksi korottamalla valvontamaksulain mukaisia perusmaksuja seitsemällä prosentilla. Lain sisältämiä suhteellisten maksujen kertoimia ehdotetaan vastaavasti alennettavaksi viidellä prosentilla.

Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi lisäksi eräitä lakiteknisiiä muutoksia.

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Nykyinen lainsäädäntö.....	4
2.1.1 Finanssivalvonnan hallintomalli sekä edustus yhteisessä valvontamekanismissa....	4
2.1.2 Finanssivalvonnan rahoitus.....	7
2.2 Kansainvälinen kehitys.....	9
2.2.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa.....	9
2.2.2 Finanssivalvonnan rahoitus.....	10
2.3 Nykytilan arviointi.....	12
2.3.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa.....	12
2.3.2 Finanssivalvonnan rahoituksen järjestäminen.....	13
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	19
3.1 Tavoitteet.....	19
3.1.1. Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa.....	19
3.1.2 Finanssivalvonnan rahoitus.....	19
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	19
3.2.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa.....	19
3.2.2 Finanssivalvonnan rahoitus.....	20
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	21
3.3.1 Johtokunnan kokoonpano.....	21
3.3.2 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa.....	22
3.3.3 Finanssivalvonnan rahoitus.....	23
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	24
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	24
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	26
5 ASIAN VALMISTELU.....	27
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	27
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	27
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	27
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	28
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	28
1.1 Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	28
1 luku Yleiset säännökset.....	28
2 luku Hallinto.....	29
3 luku Valvontavaltuudet.....	31
1.2 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta.....	32
2 VOIMAANTULO.....	34
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	34
LAKIEHDOTUKSET.....	36
Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	36
Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta.....	41

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Eurooppalaisen rahoituspalvelusektorin toimintaympäristö on viimeisen kahdeksan vuoden aikana muuttunut merkittävästi. Vuoden 2008 laajan finanssikriisin jälkeen on saatettu loppuun lukuisia sääntelytoimia, joiden tavoitteena on edistää rahoitusmarkkinoiden ja erityisesti pankkisektorin vakautta. Osana näitä sääntelytoimenpiteitä myös eurooppalainen finanssivalvontajärjestelmä ja erityisesti pankkivalvonta on monin osin uudistettu. Vuonna 2012 tehdyn päätöksen mukaisesti euroalueelle perustettiin pankkiunionin yhteinen valvontamekanismi, jonka puitteissa toimivalta luottolaitosten merkittävimpien luottolaitosten valvonnasta on siirtynyt pois kansallisilta viranomaisilta.

Pankkiunionin peruspilarista, yhteisestä valvontamekanismista, säädetään neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1024/2013 luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (jäljempänä *YVM-asetus*). Asetuksella perustettiin yhteinen valvontamekanismi, joka muodostuu Euroopan keskuspankista (jäljempänä *EKP*) ja kansallisista valvontaviranomaisista. Asetus tuli sovellettavaksi marraskuun 2014 alusta lähtien, jolloin merkittävien luottolaitosten valvontavastuu siirtyi mekanismeille. Vaikka toimivalta merkittävimpien luottolaitosten valvonnasta on siirtynyt EKP:lle, suorittaa Finanssivalvonta silti suuren osan Suomessa toimivien luottolaitosten käytännön valvonnasta ja siihen lukeutuvista toimenpiteistä. Yhteisen valvontamekanismin käynnistymisvaiheessa Finanssivalvonnan työmäärä on myös lisääntynyt muun muassa valvontaelimen päätöksenteon valmisteluun liittyvillä uusilla tehtävillä. Samoin finanssikriisin jälkeiset, laajat sääntelyuudistukset ovat lisänneet Finanssivalvonnan työmäärää viime vuosina. Uusista tehtävistä ja lisääntyneestä työmäärästä huolimatta Finanssivalvonnan toiminnan kustannukset ja henkilöstömäärä on kyetty pitämään lähes muuttumattomina.

YVM-asetuksen mukaan EKP on vastuussa yhteisen valvontamekanismin toiminnasta euroalueeseen kuuluvissa jäsenvaltioissa ja EKP:n kanssa tiiviin yhteistyön aloittaneissa euroalueeseen kuulumattomissa jäsenvaltioissa olevien luottolaitosten, rahoitusalan holdingyhtiöiden ja rahoitusalan sekaholdingyhtiöiden osalta. YVM-asetuksen myötä neljä suurinta suomalaista luottolaitosta ovat siirtyneet EKP:n välittömään valvontaan. Finanssivalvonta osallistuu edelleen näiden pankkiryhmien valvontaan. Säännöistä ja menettelyistä, jotka koskevat EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välillä yhteisen valvontamekanismin puitteissa tehtävää yhteistyötä ja kansallisten nimettyjen viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä, säädetään Euroopan keskuspankin asetuksessa (EU) N:o 468/2014 (EKP/2014/17).

YVM-asetuksen johdosta Finanssivalvonnasta annettuun lakiin (878/2008, jäljempänä *FivaL*) tehtiin välttämättömiä muutoksia luottolaitoslainsäädännön uudistuksen yhteydessä vuonna 2014. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan voitu arvioida sitä, miten yhteisen valvontamekanismin päätöksentekojärjestelmän tulisi heijastua niihin Finanssivalvonnasta annettuun lakiin sisältyviin säännöksiin, jotka koskevat asioiden käsittelyä ja päätöksentekoa Finanssivalvonnan hallintoelimityksessä. Yhteisen valvontamekanismin oltua toiminnassa hieman toista vuotta, on mahdollista paremmin arvioida eurooppalaisen ja kansallisen sääntelyn yhteensovittamista, kun asianomaisten viranomaisten yhteistoiminnasta on saatavilla käytännön kokemusta.

Yhteisen valvontamekanismin toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi valvottavilta peritään valvontamaksuja ja toimenpidemaksuja. EKP:lla on nykyisten valvontatehtäviensä kustannusten kattamiseksi oikeus periä sen välittömässä valvonnassa olevilta valvottavilta valvontamaksua. EKP:n valvontamaksuista on säädetty Euroopan keskuspankin asetuksella

(EU) N:o 1163/2014 (jäljempänä *EKP:n valvontamaksuasetus*). Finanssivalvonnan valvontamaksusta säädetään erikseen Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetussa laissa (879/2008, jäljempänä *valvontamaksulaki*), joka tuli voimaan vuonna 2008. Finanssivalvonnan perimät toimenpidemaksut perustuvat sen sijaan valtion maksuperustelakiin (150/1992).

Edellä mainitun eurooppalaisen sääntely- ja valvonta-arkkitehtuurin rakentamisen lisäksi myös finanssiala Suomessa on rakenteellisten muutosten keskellä. Finanssivalvonnan neljästä suurimmasta valvottavasta kaksi on ulkomaisten pankkien tytäryrityksiä. Näistä kahdesta pankista toinen on päättänyt muuttaa suurimman osan Suomen toiminnoistaan hoidettavaksi sivuliikkeen välityksellä. Tässä tilanteessa on tarpeen arvioida, miten yhteinen valvontamekanismi sekä toisaalta Suomen finanssimarkkinoiden tunnetut ja mahdolliset rakennemuutokset tulisi ottaa huomioon Finanssivalvonnan toiminnan rahoitusta koskevassa lainsäädännössä.

2 Nykytila

2.1 Nykyinen lainsäädäntö

2.1.1 Finanssivalvonnan hallintomalli sekä edustus yhteisessä valvontamekanismissa

FivaL:n 2 luvussa säädetään Finanssivalvonnan hallinnosta ja sen hallintoelimistä. Finanssivalvonnan toiminnan yleinen valvonta kuuluu eduskunnan pankkivaltuustolle, mutta varsinaisesti Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta. Johtokunta asettaa tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle, päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden toteutumista ja noudattamista.

Finanssivalvonnan johtokunnan nimittää pankkivaltuusto ja johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä. Valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Pankin ehdotuksesta nimittävillä jäsenillä on kullakin henkilökohtainen varajäsen. Johtokunnan jäsen ja varajäsen eivät saa kuulua Finanssivalvonnan valvottavan hallitukseen tai tilintarkastajiin eikä jäsen voi olla valvottavan palveluksessa. Johtokunnan toimikausi on kolme vuotta.

Johtokunta käsittelee Finanssivalvonnan talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi. Samoin johtokunta muun muassa hyväksyy Finanssivalvonnan antamat määräykset sekä päättää seuraamusmaksuista ja muista hallinnollisista seuraamuksista. Johtokunta antaa pankkivaltuustolle kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan tavoitteiden toteutumisesta. Keskeinen laissa asetettu finanssimarkkinoiden valvontaa koskeva tehtävä on lisäksi päätös, joka koskee luottolaitoksien lisäpääomavaatimuksen asettamista, muuttamista tai ennallaan pitämistä. Johtokunnan toimivaltaan kuuluvat myös makrovakauseräpolitiikkaan liittyvät tehtävät, kuten esimerkiksi enimmäisluototussuhteen asettamista tai alentamista koskevat päätökset.

Lisäksi johtokunnalle on asetettu Finanssivalvonnan hallintoa koskevia tehtäviä. Johtokunta päättää Finanssivalvonnan valvontamaksuista ja toimenpidemaksuista ja esittää pankkivaltuuston vahvistettavaksi Finanssivalvonnan työjärjestyksen. Johtokunta kuulee vuosittain finanssimarkkinoilla toimivien edustajia sekä kuluttajien ja finanssipalvelujen muiden käyttäjien edustajia valvonnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta. Lisäksi johtokunta ratkaisee ne laajakantoiset ja periaatteellisesti merkittävät asiat, jotka johtaja saattaa sen käsiteltäviksi.

Finanssivalvonnan päällikkönä toimii johtaja, jonka toimikausi on viisi vuotta. Johtajan sijaisena tämän estyneenä ollessa toimii pankkivaltuuston tähän tehtävään määräämä Finanssivalvonnan virkamies. FivaL:ssa säädetään, että johtaja tekee muut kuin johtokunnalle kuuluvat Finanssivalvonnan päätökset. Johtajan tehtävistä voidaan antaa tarkempia määräyksiä työjärjestyksessä.

Päätökset, jotka johtaja aikoo tehdä, on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle, jos ne koskevat toimilupia, laajakantoisia tai periaatteellisesti merkittäviä valvottavien sääntöjen vahvistamisia, valvottavan velvoittamista ryhtymään toimenpiteisiin, valvottavan varojen jakamisen rajoittamista, lisäpääomavaatimuksen asettamista valvottavalle, valvottavan johdon toiminnan määräaikaista rajoittamista tai finanssimarkkinoiden yleistä kehitystä koskevien merkittävien kannanottojen antamista julkisuuteen.

Johtokunta voi kuitenkin ottaa ratkaistavakseen voimassa olevan FivaL:n 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua asiaa, joka voi merkittävästi vaikuttaa finanssimarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi finanssimarkkinoiden kehitykseen taikka aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa. Jos päätös on kuitenkin tehtävä kiireellisesti, voi johtaja ratkaista asian, mutta päätös on tällöin saatettava jälkikäteen johtokunnan tietoon.

Johtajan vastuulla on niin ikään vastata johtokunnassa käsiteltävien asioiden asianmukaisesta valmistelusta sekä pitää johtokunta tietoisena Finanssivalvonnan, Euroopan valvontaviranomaisten ja Euroopan järjestelmäriskikomitean toiminnan kautta tietoon tulleista finanssimarkkinoiden kehitykseen ja finanssialan lainsäädäntöön vaikuttavista seikoista ja aloitteista sekä vastata muista johtokunnalle annettavista selvityksistä.

YVM-asetuksen nojalla EKP:n yhteyteen on perustettu yhteinen pankkivalvontajärjestelmä. Osana järjestelmää EKP:n yhteyteen on perustettu myös valvontaelin, jossa kansallisten valvojien asiantuntemusta hyödynnetään sen päätöksenteossa. Valvontaelin vastaa kokonaisuutena yhteisen valvontamekanismin valvontatehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä laatii valvontakysymyksiä koskevat päätösehdotukset EKP:n neuvostolle. Valvontaelimen muodostavat EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten edustajat. Johtokunta on nimennyt Finanssivalvonnan johtajan Finanssivalvonnan edustajaksi yhteisen valvontamekanismin valvontaelimeen.

Yhteisen valvontamekanismin perustamisen jälkeen EKP on osallistuvien jäsenvaltioiden osalta toimivaltainen viranomaisen merkittävien pankkien valvonnassa ja sillä on toimivaltaisille viranomaisille unionin lainsäädännöllä annetut valtuudet. EKP ohjeistaa kansallista valvontaviranomaista käytännön valvontatyössä. EKP:n suorassa valvonnassa ovat merkittävät pankit. Epäsuorassa valvonnassa olevien pankkien valvontatyötä hoitaa kansallinen valvontaviranomainen. EKP voi kuitenkin tietyin edellytyksin ottaa suoraan valvontaansa minkä tahansa pankin.

YVM-asetuksessa tarkoitettua valvontaelimen jäsenen tulee olla riippumaton, puolueeton ja toimia koko unionin edun mukaisesti. Kysymyksessä on päätöksenteon riippumattomuus ulkopuolisesta vaikuttamisesta. Jäsen ei saa pyytää tai ottaa ohjeita unionin toimielimiltä tai elimiltä, minkään jäsenvaltion hallitukselta taikka muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Säännöksen taustana on EKP:n valvontatehtävän tehokkuus ja itsenäisyys kaikenlaisesta poliittisesta vaikutuksesta ja toimialan väliintulopyrkimyksistä. Säännöksellä halutaan myös varmistaa, että vakavaraisuusvalvontaa koskeva unionin politiikka pannaan täytäntöön yhdenmukaisella ja tehokkaalla tavalla ja, että rahoituspalvelujen yhteistä sääntökirjaa sovelletaan tasapuolisesti kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden luottolaitoksiin. Säännöksen tavoitteena on lisäksi, että merkittäviä luottolaitoksia valvotaan parhaalla mahdollisella tavalla.

YVM-asetuksen johdantolauseessa 75 todetaan, että jotta EKP pystyisi hoitamaan valvonta-tehtävänsä tehokkaasti, sen olisi hoidettava sille annetut valvontatehtävät täysin itsenäisesti. Erityisesti sen olisi oltava riippumaton epäasiallisesta poliittisesta vaikutuksesta ja toimialan väliintulopyrkimyksistä, jotka vaikuttaisivat sen toiminnalliseen riippumattomuuteen. YVM-asetuksella on siten pyritty takaamaan koko yhteisen sekä valvontamekanismin että valvontaelimen toiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus ilman, että sillä pyritäisiin muuttamaan kansallisten valvontaviranomaisten toimielinten keskinäisiä suhteita, kuten kansallista valvontaviranomaista valvontaelimessä edustavan henkilön asemaa kansallisen valvontaviranomaisen päätöksentekojärjestelmässä.

YVM-asetus ei sisällä säännöksiä siitä, miten kansalliset valvontaviranomaiset järjestävät toimintansa tai sisäiset vastuunsa. Kansallisen valvontaviranomaisen organisaatiosta ja sisäisistä vastuusuhteista päättäminen on kunkin jäsenvaltion omassa harkinnassa.

Finanssivalvonnan johtokunnalle on FivaL:ssa asetettu tehtäväksi päättää Finanssivalvonnan kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavista periaatteista. Finanssivalvonnan johtokunta on hyväksynyt periaatteet valvontaelimen asioiden käsittelystä Finanssivalvonnan johtokunnassa. Periaatteiden tavoitteena on Finanssivalvonnan johtokunnan tehtävän tehokkaan hoitamisen mahdollistaminen myös yhteisen valvontamekanismin toiminnan aloittamisen jälkeen. Finanssivalvonnan johtokunnan tehtävänä on asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista.

Valvontaelimen asioiden käsittelyperiaatteiden mukaisesti johtokunnan jäsenille ja varajäsenille toimitetaan valvontaelimen kokousten asialistat, valvontaelimen kokousten päätöspöytäkirjat sekä tiedot kokousajoista heti niiden saavuttua EKP:stä Finanssivalvonnalle. Lähtökohdaksi on, että EKP:n valvontaelimessä käsiteltävien asioiden osalta pyritään mahdollisimman oikea-aikaiseen ja riittävään johtokunnan informointiin. Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille saatetaan tiedoksi myös valvontaelimen jäsenelle valmisteltava, valvontaelimessä käsiteltäviä asioita valvottava valmistelumuistio, jossa on valmistelijoiden näkemys käsiteltävistä asioista. Valmistelumuistion tarkoituksena on tukea valvontaelimen jäsentä päätöksenteossa.

Käsittelyperiaatteiden mukaan kuitenkin sellaiset valvontaelimen asiat, joilla on merkittäviä vaikutuksia Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia, käsitellään erikseen tai niistä informoidaan ajankohtaiskatsauksessa. Kyseiset asiat tuodaan johtokunnan käsiteltäviksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tarvittaessa ennakoitujen vielä valmisteltavia asioita.

Keskeisinä asioina on periaatteiden mukaan pidettävä ainakin EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta koskevia asioita. Esimerkiksi EKP:n perimät valvontamaksut kuuluisivat siten johtokunnan kanssa nimenomaisesti käsiteltäviin asioihin. Lisäksi merkittävien luottolaitosten liiketoimintaan liittyvät merkittävät valvontapäätökset ja pääomituksiin liittyvät asiat, niiden toimintaan liittyvät määräykset ja ohjeet sekä merkittävien luottolaitosten johdon toiminnan rajoittamiseen liittyvät asiat tuotaisiin johtokunnan käsittelyyn. Edellä mainittuihin johtokunnassa käsiteltäviin asioihin liittyvä valvontaelimen kokousmateriaali toimitetaan johtokunnalle kokonaisuudessaan.

Suomen rahoitusmarkkinoiden vakauden ja Suomessa kotipaikkaa pitävien luottolaitosten toiminnan luotettavan valvonnan varmistamiseksi on näitä luottolaitoksia koskevat päätökset tuotava johtokunnan käsiteltäviksi jo siinä vaiheessa, kun niihin liittyvistä päätösluonnoksista pyydetään lausuntoa Finanssivalvonnalta kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

2.1.2 Finanssivalvonnan rahoitus

FivaL:n 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta käsittelee vuotuisen talousarvion, jonka Suomen Pankin johtokunta lopullisesti vahvistaa. FivaL:n 68 §:n mukaan Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi peritään toimenpidemaksuja ja valvontamaksuja. Finanssivalvonta perii antamistaan toimiluvista, muista luvista sekä muista suoritteista toimenpidemaksuja, joiden perusteen ja suuruuden se itse määrää. Luvista ja muista suoritteista perittäviin toimenpidemaksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992), minkä johdosta Finanssivalvonnan suoritteesta perittävän maksun suuruus vastaa suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää.

Finanssivalvonnan valvontamaksusta säädetään erikseen valvontamaksulaissa. Mainituissa laissa säädetään maksuvelvollisista, maksuvelvollisuuden suuruudesta ja maksujen muusta määräytymisestä sekä maksujen perimisestä. Nykyisten valvontamaksujen perusteet on laadittu siten, että valvontamaksuina ja toimenpidemaksuina kerättävä määrä riittää kattamaan 95 prosenttia (*tavoitetaso*) Finanssivalvonnan kuluista. Loppuosa eli viisi prosenttia jää Suomen Pankin vastattavaksi (*julkisen rahoituksen osuus*). Finanssivalvonnan on määrättävä valvontamaksu siten alennettuna, ettei maksukertymä yhdessä Finanssivalvonnan muiden tuottojen kanssa todennäköisesti ylitä 95 prosenttia Suomen Pankin vahvistaman talousarvion kustannuksista. Finanssivalvonnan on alennettava kunkin maksuvelvollisen valvontamaksua samalla suhteellisella määrällä (jäljempänä *alentamiskerroin*).

Valvontamaksu suoritetaan Suomen Pankille. Finanssivalvonta on itsenäinen viranomainen, joka FivaL:n 2 §:n mukaan toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, minkä vuoksi Finanssivalvonnan tuotot ja kulut kuuluvat Suomen Pankin tilinpäätökseen. Itsenäisestä asemastaan johtuen valvontamaksun määrää kuitenkin Finanssivalvonta.

Valvontamaksu määrätään maksettavaksi kalenterivuosittain. Varsinainen maksuun pantava valvontamaksu muodostuu valvontamaksulain mukaisesti perusmaksusta tai suhteellisesta maksusta taikka yhdistetystä perusmaksusta ja suhteellisesta maksusta eli niiden yhdistelmästä.

Suhteellinen maksu lasketaan maksuvelvollisen viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisen taseen loppusumman, hallinnoitujen sijoitusrahastojen tai hoidettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärän, liikevaihdon tai jäsenmaksutulon perusteella. Sijoituspalveluyrityksen liikevaihdoksi katsotaan tuloslaskelman mukaisten tuottojen yhteismäärä siten, että arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan osalta mukaan luetaan nettotuotot. Jos nettotuotto on negatiivinen, se merkitään nollassa. Mitä laissa säädetään vaihtoehtorahastojen hoitajista ja niiden hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärästä, sovelletaan vastaavasti kiinteistörahastoihin ja niiden varojen määrään.

Suhteellista maksua määritettäessä maksulaitoksen, joka harjoittaa myös maksulaitoslaissa tarkoitettua muuta liiketoimintaa, liikevaihdoksi katsotaan muiden maksupalveluiden kuin sähköisen rahan liikkeeseenlaskun osuus maksulaitoksen kokonaisliikevaihdosta. Niin ikään sähkörahayhteisön, joka tarjoaa myös muita maksupalveluita tai harjoittaa maksulaitoslaissa tarkoitettua muuta liiketoimintaa, taseen loppusummaksi katsotaan suhteellista maksua määritettäessä liikkeessä olevan sähköisen rahan osuus koko sähkörahayhteisön taseen loppusummasta.

Jos maksuvelvolliselle syntyy maksuvelvollisuus useammalla kuin yhdellä valvontamaksulain mukaisista perusteista, maksu peritään pääsääntöisesti kuitenkin vain kerran ja sen perusteen mukaan, joka johtaa korkeimpaan maksuun. Maksuvelvollisen meneillään olevan tilikauden

aikana tapahtuneet muutokset toiminnan laajuudessa otetaan huomioon eräissä erikseen määritellyissä tapauksissa.

Valvontamaksu erääntyy maksettavaksi Finanssivalvonnan määräämänä eräpäivänä. Finanssivalvonta lähettää maksupäätöksen maksuvelvolliselle vähintään 30 päivää ennen eräpäivää. Jos maksuvelvollisuus alkaa tai päättyy kesken kalenterivuoden, maksu määrätään vain niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana maksuvelvollinen on ollut valvottava tai muu maksuvelvollinen.

Finanssivalvonnan päätökseen määrätä valvontamaksu voidaan hakea muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus Finanssivalvonnalle 14 päivän kuluessa siitä, kun Finanssivalvonnan päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi. Finanssivalvonnan päätökseen määrätä valvontamaksu ei saa hakea muutosta valittamalla. Sen sijaan Finanssivalvonnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä voidaan valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen, jonka päätöksestä voi tehdä jatkovalituksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mikäli valituslupa asiassa myönnetään.

Valvontamaksun viivästyessä sille peritään korkolaissa säädetty viivästyskorko. Maksu on ulosottokelpoinen ilman eri tuomiota tai päätöstä.

Valvontamaksu on veronluonteinen maksu, eikä se suoraan vastaa niitä kustannuksia, joita yksittäisestä valvottavasta tai valvottavaryhmästä aiheutuu valvojalle. Mikäli valvontamaksut yhdessä muiden tuottojen kanssa ylittäisivät talousarvion mukaiset kustannukset yli viidellä prosentilla, on kaikilta maksuvelvollisilta perittäviä valvontamaksuja alennettava samalla suhteellisella määrällä siten, ettei niin sanottu valvontamaksujen ylite nouse tätä suuremmaksi. Tuottoihin lasketaan tällöin myös edellisiltä vuosilta mahdollisesti kertynyt ylijäämä tai tuottojen vähennyksenä edellisiltä vuosilta kertynyt alijäämä. Tällä estetään jatkuvan ylijäämän kertyminen Finanssivalvonnan budjettiin.

Maksuperusteiden mitoituksen ennakoitavuudesta ja huolellisesta talousarviosuunnittelusta huolimatta on kuitenkin mahdollista, etteivät valvontamaksut yhdessä muiden tuottojen kanssa riitä kattamaan Finanssivalvonnan valvontatyöstä aiheutuvia välttämättömiä kustannuksia. Riski alijäämän syntymisestä voi toteutua muun muassa finanssisektoria koskevien merkittävien rakennemuutosten seurauksena. Tällaisen mahdollisen rahoitusaliijäämän uhatessa Finanssivalvonnan johtokunnan on viipymättä laadittava suunnitelma alijäämän kattamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Mahdollisia toimia ovat tällöin Finanssivalvonnan kustannusten supistaminen tai valvontamaksuperusteiden muuttaminen. Siihen asti kunnes rahoituksen perusteet saataisiin korjattua lainsäädäntöteitse, mahdollinen alijäämä jäisi viime kädessä Suomen Pankin vastattavaksi.

Euroopan keskuspankin keräämät suorat valvontamaksut

YVM-asetuksen mukaan EKP on vastuussa yhteisen valvontamekanismin toiminnasta, mistä johtuvat kustannukset katetaan asetuksen 30 artiklan mukaisesti EKP:n perimillä vuosittaisilla valvontamaksuilla. Asiasta on säädetty tarkemmin EKP:n niin sanotulla valvontamaksuasetuksella (EKP/2014/41). EKP:n valvontamaksu kerätään osallistuviin jäsenvaltioihin sijoittautuneilta luottolaitoksilta sekä sellaisilta sivuliikkeiltä, jotka mekanismiin osallistumattomiin jäsenvaltioihin sijoittautuneet luottolaitokset ovat perustaneet siihen osallistuviin jäsenvaltioihin.

EKP:n vuosittain keräämä valvontamaksu muodostuu määrästä, jonka kaikki yhteisen valvontamekanismin puitteissa valvottavat, osallistuvaan jäsenvaltioon sijoittautuneet luottolaitokset

sekä osallistumattomaan jäsenvaltioon sijoittautuneiden luottolaitosten osallistuviin jäsenvaltioihin perustamat sivuliikkeet maksavat. EKP:n ja kunkin kansallisen toimivaltaisen viranomaisen valvontatehtävät määräytyvät valvottavien yhteisöjen merkittävyyden perusteella.

EKP valvoo lisäksi koko yhteisen valvontamekanismin toimintaa, sillä se kattaa kaikki luottolaitokset siihen katsomatta, ovatko ne merkittäviä vai vähemmän merkittäviä. EKP:llä on kaikkien osallistuviin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden luottolaitosten osalta yksinomainen toimivalta antaa liiketoiminnan aloittamista koskevia toimituksia, peruuttaa toimituksia sekä arvioida määräosuuksien hankintoja ja luovutuksia. Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset puolestaan vastaavat vähemmän merkittävien valvottavien yhteisöjen suorasta valvonnasta, sanottuna kuitenkin rajoittamatta EKP:n valtuuksia päättää yksittäistapauksissa ottaa tällainen yhteisö suoraan valvontaansa, jos se on tarpeen sen varmistamiseksi, että laadukkaita valvontakäytäntöjä sovelletaan johdonmukaisesti. Tämä mainittu valvontatehtävien jakautuminen ja EKP:lle tästä koituvat menot otetaan huomioon kohdennettaessa valvontamaksuina perittävää määrää merkittävien ja vähemmän merkittävien valvottavien kesken.

YVM-asetuksen 33 artiklan 2 kohdan mukaan EKP julkaisee asetuksilla ja päätöksillä sille kyseisellä asetuksella annettujen tehtävien täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset käytännön järjestelyt. Asetuksen 30 artiklan 3 kohdan mukaan maksun määrä perustuu objektiivisiin perusteisiin, jotka liittyvät asianomaisen luottolaitoksen merkitykseen ja riskiprofiiliin, sen riskipainotetut varat mukaan luettuna. YVM-asetuksen 30 artiklan 5 kohdan mukaisesti asetus ei vaikuta kansallisten toimivaltaisten viranomaisten oikeuteen periä maksuja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

EKP:n valvontamaksuasetuksen mukaan EKP tarkastelee valvontamaksuja uudelleen vuoteen 2017 mennessä erityisesti maksujen laskennassa käytettävien kriteerien ja metodologian osalta.

2.2 Kansainvälinen kehitys

2.2.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Yhteisen valvontamekanismin valvontaelimestä, jossa Finanssivalvonnan edustaja on jäsen, säädetään YVM-asetuksen 26 artiklassa. Valvontaelin huolehtii EKP:lle annettujen yhteiseen valvontamekanismiin liittyvien tehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta. Valvontaelin koostuu sen puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta ja neljästä EKP:n nimeämästä edustajasta, sekä kunkin osallistuvan jäsenvaltion kansallisen, luottolaitosten valvonnan alalla toimivaltaisen viranomaisen edustajasta. Kaikkien valvontaelimen jäsenten on toimittava koko unionin etujen mukaisesti. Jos toimivaltainen viranomainen ei ole keskuspankki, valvontaelimen jäsen voi päättää tuoda edustajan jäsenvaltion keskuspankista.

Asetuksen 19 artiklan mukaan valvontaelimen jäsenet toimivat riippumattomasti, puolueettomasti ja koko unionin edun mukaisesti pyytämättä tai ottamatta ohjeita unionin toimielimiltä tai elimiltä, minkään jäsenvaltion hallitukselta taikka muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Unionin toimielinten, elinten, laitosten ja virastojen samoin kuin jäsenvaltioiden hallitusten ja kaikkien muiden elinten on kunnioitettava tätä riippumattomuutta. EKP on lisäksi julkaissut valvontaelimen menettelyohjeet, joissa annetaan tarkempia ohjeita muun muassa valvontaelimen toiminnan periaatteisiin ja jäsenen itsenäisyyteen liittyen.

Työryhmän muille yhteiseen valvontamekanismiin osallistuville jäsenvaltioille tekemän kyselyn perusteella valvontaelimen edustajan asemassa on joitakin maakohtaisia eroja, jotka johtuvat lähinnä kansallisten valvojien erilaisista organisaatioista ja hallintomalleista. Kyselyyn

vastasivat Alankomaat, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Ranska ja Saksa. Kyselyyn vastanneissa maissa kansallisen valvojan johtokunta tai muu vastaava hallintoelin saa säännöllisiä katsauksia ja informaatiota valvontaelimen kansallisesti merkityksellisistä tulkinnoista, linjauksista ja keskusteluista. Valvontaelimessä käsiteltäviä materiaaleja ei kuitenkaan jaeta kansallisen valvojan hallintoelimille. Saaduista vastauksista käy ilmi, että lähtökohtaisesti kansallisen valvojan hallintoelimet voivat antaa valvontaelimen jäsenille näkemyksiä, mutta eivät sitovia ohjeita.

2.2.2 Finanssivalvonnan rahoitus

Rahoitusmarkkinoiden viranomaisvalvonnan rahoitus on järjestetty eri maissa hyvin vaihtelevasti. Hollannin keskuspankin vuonna 2007 julkaiseman selvityksen mukaan valittu malli liittyy usein kunkin valtion institutionaaliseen rakenteeseen. Niissä maissa, joissa finanssivalvonta on sijoitettu keskuspankin yhteyteen, julkinen rahoitus on pääsääntönä. Toisaalta niissä maissa, joissa finanssivalvojana toimii erillinen viranomainen, kustannukset katetaan pääsääntöisesti toimialalta perittävien maksuin.

Työryhmän tekemään selvitykseen vastanneiden vertailumaiden kohdalla perusarkkitehtuuri on kuitenkin melko samantyyppinen. Valvonnan kustannukset katetaan useimmissa maissa valvottavilta perittävillä valvontamaksuilla ja toimenpidemaksuilla. Valvontamaksuissa on tyypillisesti sekä kiinteä osuus että vaihtuva osuus. Valvottavat jaetaan yleensä maksuluokkiin, joita on noin viidestä seitsemään.

Valvontamaksun maksuperuste määräytyy eri tavoin eri maissa. Maksuperuste on esimerkiksi joko tasepohjainen, liikevaihto- tai myyntipohjainen, tai valvojan valvontatyön määrään pohjautuva, kuten esimerkiksi Isossa-Britanniassa.

Tasepohjaisessa maksuperusteessa maiden välillä oleva eroavaisuus liittyy tyypillisesti siihen, lasketaanko valvontamaksu riskiperusteisesti vai ei. Useimmiten valvontamaksun laskuperuste ei ole riskipainotettu.

Yleisesti painopiste on valvontamaksuissa ja toimenpidemaksuilla katetaan toiminnasta vain pieni osa, muutama prosentti. Poikkeuksen muodostavat eräät laajat hakemusasiat ja riskipainojen sisäisten mallien arviointi.

Ruotsissa rahoitusmarkkinavalvojan (*Finansinspektionen*) kustannukset katetaan osin valtion budjetista, osin valvontamaksuin ja toimenpidemaksuin. Valvoja kerää maksut ja tilittää ne valtiolle. Maksuja suorittavat valvottavat on jaettu viiteen luokkaan, kuten vakuutusyhtiöihin, pankkeihin ja luottolaitoksiin sekä rahastoyhtiöihin ja pörssiin. Valvottaville on määrätty minimimaksu ja kiinteä maksu, joka vaihtelee 2 000 Ruotsin kruunusta noin 65 000 Ruotsin kruunuun (noin 200—6 500 euroa). Maksuperusteena on yleisesti riskipainottoman taseen loppusumma. Toimenpidemaksut voivat olla jopa 500 000 Ruotsin kruunua (noin 50 000 euroa).

Norjassa valvojan (*Finanstilsynet*) kustannukset katetaan kokonaisuudessaan valvontamaksuin ja toimenpidemaksuin. Luottolaitoksilla ja pankeilla maksuperusteena käytetään taseen loppusummaa, vakuutusyhtiöillä vakuutusmaksuja ja muilla toimijoilla liikevaihtoa. Merkittävää sivuliikettä ei ole erikseen määritelty ja sivuliikkeiden maksuperuste on muutoin sama kuten muillakin valvottavilla, mutta maksu on alennettu 40 prosenttiin normaalista maksuvelvoitteesta.

Isossa-Britanniassa markkina- ja menettelytapavalvojan (*Financial Conduct Authority, FCA*) toiminta rahoitetaan samoin kokonaisuudessaan valvontamaksuin ja toimenpidemaksuin. Toimenpidemaksut vaihtelevat 1 500—25 000 punnan välillä (noin 1 900—32 000 euroa) ja FCA perii maksuja myös muiden finanssivalvontaviranomaisten puolesta, mukaan lukien pankkivalvoja (*Prudential Regulation Authority, PRA*), joka vastaa muun muassa pankkien vakavaraisuusvalvonnasta. PRA:n osalta maksut perustuvat käytettyihin henkilötyövuosiin, jolloin etenkin systemisesti merkittäviltä luottolaitoksilta peritään korkeampaa valvontamaksua.

Saksassa rahoitusmarkkinavalvoja (*Die Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, BaFin*) rahoittaa toimintansa kokonaisuudessaan valvontamaksuin ja toimenpidemaksuin. Luottolaitosten ja pankkien osalta maksuperusteena toimii taseen loppusumma, vakuutusyhtiöillä vakuutusmaksutulo, rahastoyhtiöillä hoidettavan sijoitusrahastojen varat, muilla toimijoilla maksuperusteena on myynti ja liikevaihto. Sivuliikkeille ei ole asetettu mitään maksuperustealennusta, joten sivuliikkeet maksavat saman maksun kuin muutkin toimijat. Tähän muodostaa merkittävän poikkeuksen ETA-luottolaitosten sivuliikkeet, jotka eivät ole velvoitettuja maksamaan valvonta- tai toimenpidemaksuja.

Luxemburgissa valvontamaksut kattavat kaikki valvojan kustannukset. Maksuja peritään myös ETA-sivuliikkeiltä. Luottolaitoksilla maksuperusteena on taseen loppusumma.

Alankomaissa valvontamaksut ovat riskiperusteisia ja valvottavilta perittävät maksut kattavat valvojan kustannukset kokonaisuudessaan. Valtiovarainministeriö vahvistaa maksut vuosittain. Käytössä on sekä kiinteä perusmaksu että riskiperusteinen valvontamaksu. Toimenpidemaksut kattavat kaikista maksuista noin prosentin. Toimenpidemaksut ovat suurusluokaltaan muutamia tuhansia euroja. ETA-sivuliikkeiltä ei peritä erillistä maksua.

Yhteenvedona voidaan todeta, että eurooppalaisessa finanssimarkkinavalvonnan rahoituksessa on eroja. Mitään selkeitä trendejä ei valvontamaksujen osalta ole nähtävissä ja erilaisia malleja on mitä ilmeisimmin käytössä hyvin tuloksin. Kaikissa esimerkkimaissa peritään kuitenkin valvontamaksuja, eli missään edellä olevissa maissa kustannuksia ei kateta kokonaan julkisella rahoituksella. Yleisemmin valvottavat on jaoteltu noin viidestä seitsemään maksuluokkaan. Luokittelussa jaotellaan luottolaitokset, pankit ja vakuutusyhtiöt, pörssit ja rahastoyhtiöt tyypillisesti erikseen. Luokkien sisällä maksu määräytyy useimmiten taseen riskipainottamattoman loppusumman perusteella. Vakuutusyhtiöiden kohdalla maksuperusteena on usein vakuutusmaksutulo. Muiden valvottavien osalta maksuperusteena on usein myynti tai liikevaihto. Merkittävän poikkeuksen muodostaa Iso-Britannia, jossa maksuperusteena on valvottavan aiheuttama työmäärä. Taseen loppusumma ja valvontatyön määrä tyypillisesti korreloivatkin keskenään. Useimmiten valtion osuus rahoituksesta on pieni ja valvottavat kattavat valvonnan kustannukset. On myös malleja, kuten Ruotsissa, joissa valvottavaryhmän kokonaismaksuvelvoite perustuu työmäärään ja ryhmän sisällä valvontamaksu määräytyy edelleen esimerkiksi taseen loppusumman perusteella.

Myös sivuliikkeiltä perittävien valvontamaksujen osalta lainsäädäntö vaihtelee maittain. Luxemburgissa ETA-sivuliikkeiltä maksuja peritään vastaavasti kuin kansallisiltakin toimijoilta. Toisaalta osassa maista erotellaan ETA-sivuliikkeet muista sivuliikkeistä. Osassa vertailumaita ETA-sivuliikkeiltä ei peritä erikseen maksua, osassa maista maksu on alennettu 40 prosenttiin, kuten Norjassa.

2.3 Nykytilan arviointi

2.3.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Pankkivaltuuston ja johtokunnan valvontatehtävä

Pankkivaltuuston yleinen valvontatehtävä ja Finanssivalvonnan johtokunnan valvontatehtävä koskevat myös Finanssivalvonnan toimintaa osana Euroopan finanssivalvontajärjestelmää sekä yhteistä pankkivalvontamekanismia. Jotta Finanssivalvonnan toiminnan valvonta olisi tehokasta, sen tulee perustua riittävän ajantasaiseen ja kattavaan tietoon siitä, miten Euroopan finanssivalvontajärjestelmä ja yhteinen pankkivalvontamekanismi toimivat, millaisia asioita Euroopan valvontaviranomaisissa on vireillä, miten ja millaisiksi Finanssivalvonnan kannat Euroopan valvontaviranomaisissa päätettäviin asioihin muodostetaan ja miten Finanssivalvonta on kyennyt vaikuttamaan päätöksiin. Johtokunta on toiminnassaan täysin poliittisesti riippumaton pankkivaltuustosta, eikä johtokunnassa käsiteltäviä asioita viedä pankkivaltuuston käsiteltäväksi.

Voimassa olevassa FivaL:ssa ei ole säännöksiä yhteisessä valvontaelimessä ratkaistavien tai sinne valmisteltavien asioiden käsittelystä johtokunnassa. Johtokunnan hyväksymillä YVM-asioiden käsittelyn periaatteilla on kuitenkin vahvistettu ja selkeytetty FivaL:iin perustuvaa johtokunnan valvontatehtävää. Finanssivalvonnan sisäisten valta- ja vastuusuhteiden selkeä määrittely lain tasolla olisi kuitenkin perusteltua myös valvontaelimessä käsiteltävien asioiden osalta.

YVM-asioiden suhde EKP:n neuvostoon ja Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvostoihin

Johtokunta on nimennyt Finanssivalvonnan johtajan Finanssivalvonnan edustajaksi yhteisen valvontamekanismin valvontaelimeen. Arvioitaessa sitä, miten Finanssivalvonnan johtokunnan tulisi käsitellä YVM-asioita, on otettava kantaa siihen, eroaako Finanssivalvonnan johtajan edustus valvontaelimessä jollain tavalla hänen tehtävästään Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenenä tai esimerkiksi Suomen Pankin pääjohtajan edustuksesta EKP:n neuvostossa.

Verrattaessa Finanssivalvonnan johtajan ja Suomen Pankin pääjohtajan suhdetta Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin johtokuntiin on huomioitava, että Suomen Pankin pääjohtaja on myös johtokunnan puheenjohtaja toisin kuin Finanssivalvonnassa, jossa johtaja ei ole johtokunnan jäsen. Suomen Pankin johtokunta on täysin sisäinen johtokunta, kun taas Finanssivalvonnan johtokunta koostuu yksinomaan ministeriöiden ja Suomen Pankin ehdotuksesta nimeytyistä jäsenistä sekä kahdesta ulkopuolisesta jäsenestä. Suomen Pankin pääjohtaja on nimenomaisesti EKP:n neuvoston jäsen ja hän käyttää äänioikeuttaan henkilökohtaisesti. EKP:n neuvoston jäsenyyttä koskevat säännökset perustuvat myös perussopimuksiin. Finanssivalvonta on sitä vastoin organisaationa edustettuna valvontaelimessä eikä äänioikeuden käyttämistä ole EU-lainsäädännössä sidottu henkilöön. Periaatteessa Finanssivalvonnan johtajan tilalla voisi olla nimettynä muukin henkilö Finanssivalvonnasta.

Finanssivalvonnan johtajan edustus Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvostoissa on nimenomaan sidottu päällikkötehtävään eli tältä osin ESA-asetukset (*European Supervisory Authorities*) on kirjoitettu pikemmin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (*SEUT*) ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän (*EKPJ*) ja EKP:n perussääntöä mukaillen. ESA-asetuksiin sisältyy säännös siitä, että edustajalle on nimitettävä myös varajäsen, mutta niihin ei sisälly EKPJ:n ja EKP:n perussäännön mukaista henkilökohtaista äänioikeuden käyt-

töä. Siten painoarvoa voitaneen antaa sille, että edustus EKP:n valvontaelimessä ja Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvostossa on vähemmän henkilökohtainen kuin mitä Suomen Pankin pääjohtajan edustus EKP:n neuvostossa.

Lisäksi arvioitaessa johtokunnan roolia YVM-asioissa on otettava huomioon Finanssivalvonnan johtokunnan asema ja tehtävät. Ensinnäkin Finanssivalvonnan johtokunta on osa Finanssivalvontaa, ei siitä ulkopuolinen elin. Toiseksi Finanssivalvonnan johtokunnan ohjaus- ja valvontavastuu suhteessa Finanssivalvonnan johtajaan sekä toisaalta koko Finanssivalvonnan organisaatioon ja tavoitteiden sekä toimintalinjojen asettamiseen, tehtävien toteuttamiseen sekä raportointivelvollisuus suhteessa pankkivaltuustoon ei voi toteutua, jollei johtokunta saa etukäteen riittäviä tietoja siitä, mitä asioita Euroopan valvontaviranomaisissa tai EKP:n valvontaelimessä käsitellään ja miten Finanssivalvonnan edustajat näissä elimissä toimivat.

2.3.2 Finanssivalvonnan rahoituksen järjestäminen

Valvontamaksulain muutostarpeita arvioitaessa esiin nousevat ainakin seuraavat kysymykset. Ensiksi tulee arvioitavaksi, onko nykyiset toimialan 95 prosentin ja Suomen Pankin viiden prosentin rahoitusosuudet tarkoituksenmukaista säilyttää ennallaan. Toiseksi on arvioitava, onko valvontamaksujen ja toimenpidemaksujen välinen suhde edelleen asianmukainen. Kolmanneksi on arvioitava, onko lain mahdollistama valvontamaksujen nykyinen enimmäismäärä edelleen perusteltu. Neljänneksi on syytä tarkastella, ovatko nykyiset valvontamaksuryhmät ja niiden sisällä valvontamaksujen perusteet edelleen tarkoituksenmukaisia. Tässä yhteydessä tulee arvioitavaksi, tulisiko merkittävä ja mahdollisesti myös erittäin merkittävä sivuliike määritellä erikseen laissa, ja miten näiden valvontamaksu asetettaisiin.

Lisäksi rahoituksen riittävyyden ja toisaalta valvontamaksujen oikeasuhtaisuuden tarkistaminen edellyttää arviota siitä, pysyykö valvontamaksulaisissa tarkoitettujen kiinteiden maksujen ja suhteellisten maksujen välinen suhde nykyisellään. Lähtökohtaisesti onkin arvioitava sitä, perustuuko suhteellinen maksu nykyisen lain mukaisiin tekijöihin vai muutetaanko maksuperustetta siten, että toiminnan riskit otettaisiin nykyistä selkeämmin huomioon. Edellä kuvattua kokonaisuutta tarkasteltaessa tulee myös arvioitavaksi muutosten vaikutus valvontamaksujen kohdentumiseen rahoitus- ja vakuutussektorin kesken. Valvonnan kustannusten kattamista arvioitaessa on myös ratkaistava, mikä taho rahoittaa Finanssivalvonnan toiminnasta mahdollisesti aiheutuvan alijäämän, jos jostakin odottamattomasta syystä valvontamaksutuotot yhdessä Finanssivalvonnan keräämien muiden maksujen kanssa eivät riitä kokonaan kattamaan valvojan toiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Rahoittajat ja rahoitustapa

Finanssimarkkinoiden valvonnan kustannusten rahoitustavalle ei löydy yhtä universaalia mallia. Hollannin keskuspankki laati vuonna 2007 selvityksen aiheesta. Selvitys rajoittui pankki-valvontaan. Selvityksen mukaan valvottavilta kerättäviin maksuihin perustuvaa rahoitusmallia (yksityinen rahoitus) voidaan perustella sillä, että pankkien asiakkaat hyötyvät ensisijassa valvonnasta, jos se estää pankkikriisejä tai väärinkäytöksiä. Toisaalta on myös selvää, että pankkisektorin ongelmien ulkoisvaikutukset ovat koko yhteiskunnan kannalta merkittäviä, mikä puoltaa osaltaan julkisen rahoituksen käyttöä kustannusten kattamisessa.

Hollannin keskuspankin selvitys ja työryhmän arvioima kansainvälinen vertailu osoittaa, että myös käytännössä rahoitustapa vaihtelee maittäin. EU:n jäsenmaiden tilannetta tarkasteltaessa pääsääntönä erityisesti Pohjois- ja Keski-Euroopassa vaikuttaisi olevan, että valvojan toiminnasta koituvat kustannukset katetaan pääosin valvottavilta perityillä maksuilla. Pankkiunionin yhteisessä valvontamekanismissa EKP:n valvonnan kustannukset katetaan kokonaan toimi-

alalta perittävin valvontamaksuin. Euroopan finanssivalvontaviranomaisten osalta niiden toiminnan rahoitus on perustunut kansallisten valvontaviranomaisten rahoitusosuuteen (60 prosenttia) ja EU:n talousarviosta maksettavaa rahoitusosuuteen (40 prosenttia). Tätä rahoitusmallia ollaan kuitenkin parhaillaan tarkastelemassa uudelleen. Alustavien tietojen mukaan pohdinnassa on malli, jossa rahoituksen painopiste siirtyisi valvottavilta perittävien maksujen suuntaan.

Perusteluna julkiselle rahoitusosuudelle ei Suomessa ole esitetty valvonnan ulkoisvaikutuksia. Sen sijaan perusteeksi on esitetty, että operatiivisten valvontatehtävien lisäksi Finanssivalvonta osallistuu myös finanssimarkkinoiden sääntelyn valmisteluun ja kansainväliseen yhteistyöhön. Ei kuitenkaan vaikuta löytyvän ilmeisiä syitä sille, miksi juuri valvonnan toimeenpanoon liittyvä säädösvalmistelu tai kansainvälinen yhteistyö rahoitettaisiin eri tavalla kuin operatiivinen valvonta. Tämä ei ainakaan vaikuta olevan perusteena EKP:n valvontamaksujen osalta, eikä se näytä ohjaavan Euroopan valvontaviranomaisten rahoituksen uudistamisesta käytävää keskustelua.

Kansainvälisen vertailun ja kehityksen perusteella vaikuttaisi siltä, että perusteita julkisen rahoituksen kasvattamiseen Suomessa on vaikea löytää. Suomessa Finanssivalvonta toimii Suomen Pankin yhteydessä, mutta hallinnollisesti itsenäisenä viranomaisena. Tämä asema vaikuttaisi puoltavan Suomessa käytössä olevaa pääosin valvottavilta kerättäviin maksuihin sekä vähemmässä määrin julkiseen rahoitusosuuteen pohjautuvan rahoitusmallin säilyttämistä nykyisellään. Lisäksi on huomioitava että nykyinen rahoitusmalli, jossa Suomen Pankilla on oma maksuosuutensa, lisää luottamusta Suomen Pankin johtokunnan toimintaan sen hyväksytyssä Finanssivalvonnan kustannusarvion ja sitä kautta valvontamaksujen kokonaistason.

Toimenpidemaksut

FivaL:n 68 §:n mukaan perittäviin toimenpidemaksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992). Toimenpidemaksun suuruus vastaa suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Maksullinen suorite ei kuulu normaaliin jatkuvaan valvontaan, vaan se tuotetaan hakemuksesta, tilauksesta tai muusta vastaanottajan toimeksiannosta.

Toimenpidemaksuja kerättiin 2 255 suoritteesta yhteensä noin 2,3 miljoonaa euroa vuonna 2015. Rahoitussektorin toimijat maksoivat noin 80 prosenttia kokonaissummasta vakuutussektorin toimijoiden kattaessa loput 20 prosenttia maksuista. Toimenpidemaksujen osuus kaikista Finanssivalvonnan maksutuloista oli viime vuonna noin 10 prosenttia. Toimenpidemaksujen kokonaissumma on kasvanut melko voimakkaasti viime vuosina ottaen huomioon, että maksukertymä oli vielä vuonna 2009 hieman alle miljoona euroa. Vuosittain kertymä on kuitenkin vaihdellut merkittävästi.

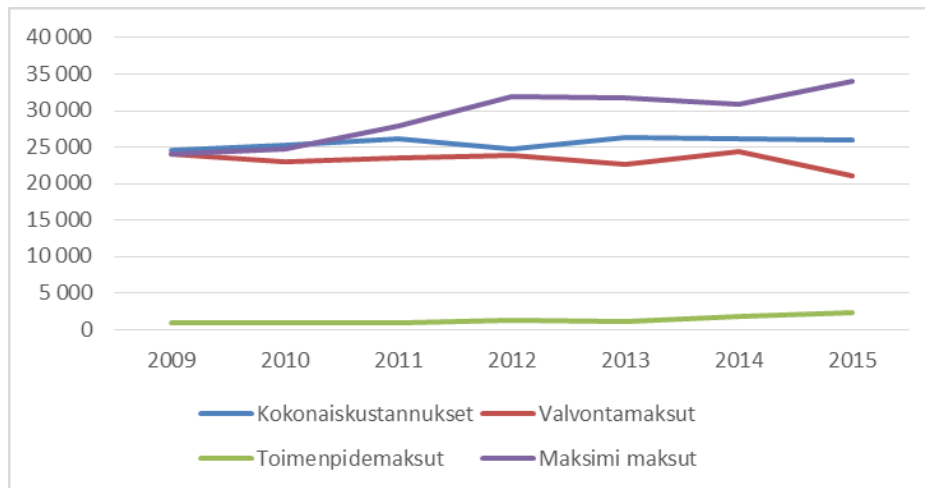
Finanssivalvonnan toimenpidehinnastossa on noin 300 tuotetta, joista noin 100 on ollut käytössä vuoden 2015 aikana. Toimenpidemaksujen hallinnollinen rasite on muodostunut suureksi. Hallinnollisen taakan kasvu ei kuitenkaan vaikuttaisi johtuvan suoraan lainsäädännöstä, joten selkeää muutostarvetta tältä osin ei ole tunnistettu. Sen sijaan toimenpidemaksuhinnaston kehittäminen hallinnollisen taakan keventämiseksi on Finanssivalvonnan itsensä päätettävissä. Finanssivalvonta onkin käynnistänyt toimenpidehinnaston uudistustyön, jossa hinnastoa pyritään yksinkertaistamaan ja suoritteiden lukumäärää vähentämään.

Valvontamaksut

Valvontamaksu on veronluonteinen maksu. Valvontamaksulaissa Finanssivalvonnan valvottaville on säädetty tarkat maksuperusteet. Ne pohjautuvat valvottavien jakamiseen eri ryhmiin ottamalla huomioon valvottavien toiminnan luonne. Maksut eivät ole täysin vastanneet niitä kustannuksia, joita yksittäisen toimijan valvonnasta on aiheutunut valvojalle. Valvontamaksulakia säädettäessä pidettiin kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että valvottavaryhmittäin valvontamaksut ovat kohtuullisessa suhteessa ryhmän valvonnasta aiheutuviin kustannuksiin.

Finanssivalvonnan kustannusten ja valvonta- ja toimenpidemaksujen kehitystä vuosina 2009—2015 on kuvattu alla taulukossa 1 ja kuvioissa 1 ja 2. Vuoden 2008 valvontamaksulaki laadittiin siten, että lain enimmäismäärä kerättiin täysimääräisenä, jotta Finanssivalvonnan kustannukset kyettiin kattamaan sen ensimmäisenä kokonaisena toimintavuotena. Tämän jälkeen rahoitussektoriin kuuluvien valvottavien taseiden kasvu on johtanut siihen, että lain mahdollistama maksujen enimmäismäärä on kasvanut kymmenellä miljoonalla noin 34 miljoonaan euroon. Sen sijaan Finanssivalvonnan kokonaiskustannusten ja tosiasiassa kerättyjen valvontamaksujen kehitys on ollut hyvin maltillista. Myös Pohjoismainen vertailu osoittaa, että Finanssivalvonnan kustannuskehitys on ollut maltillista erityisesti suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan.

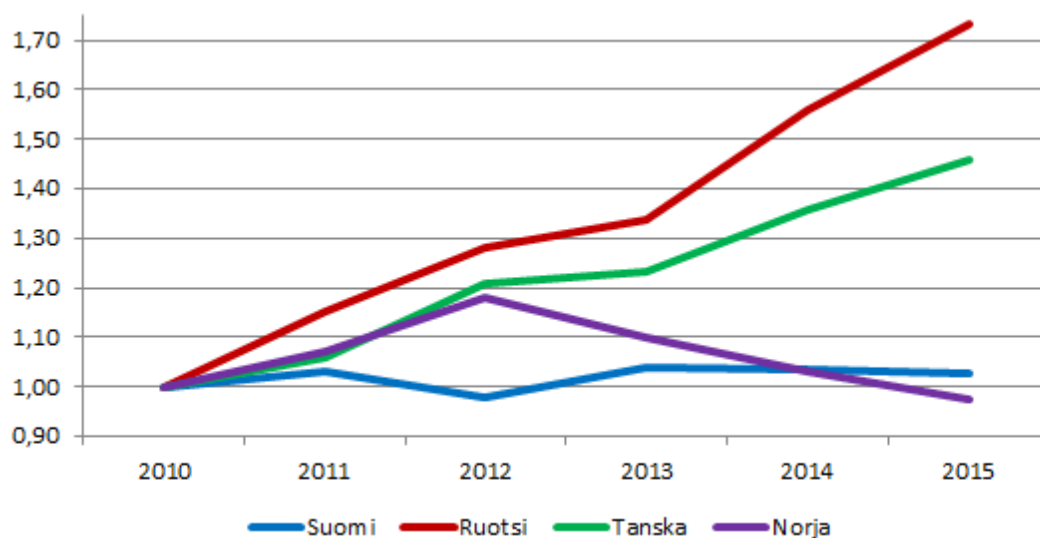
Valvottavien taseiden kasvu yhdistettynä Finanssivalvonnan budjetin maltilliseen kehitykseen on siis tarkoittanut, että valvontamaksuja on tasaisesti alennettu suhteessa lain mahdollistamaan enimmäismäärään. Vuonna 2015 alentamiskerros oli noin 0,62, mikä tarkoittaa, että maksuja perittiin vain alle kaksi kolmasosaa lain mahdollistamasta enimmäismäärästä. Lain tarkistamisen yhteydessä tuleekin arvioida maksuperusteiden kalibrointi siten, että lain mahdollistama enimmäismäärä asettuisi nykyistä lähemmäksi käytännössä Finanssivalvonnan kustannusten kattamiseksi perittäviä maksuja.

Kuvio 1. Finanssivalvonnan kustannusten ja valvonta- ja toimenpidemaksujen kehitys vuosina 2009—2015 (1 000 euroa).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kokonaiskustannukset	24 529	25 348	26 100	24 787	26 283	26 196	25 967
Valvontamaksut	24 102	23 046	23 491	23 908	22 612	24 341	21 029
Toimenpidemaksut	989	960	997	1 334	1 140	1 821	2 311
Maksimi maksut	24 102	24 835	27 854	31 903	31 678	30 950	34 116
Alennuskerroin	1	0,93	0,84	0,75	0,71	0,79	0,62

Taulukko 1. Finanssivalvonnan kustannusten ja valvonta- ja toimenpidemaksujen kehitys vuosina 2009—2015 (1 000 euroa).

Kuvio 2. Valvonnan kustannusten kehitys Pohjoismaissa vuosina 2010—2015.

Kerättyjen valvontamaksujen kehitystä valvottavaryhmittäin on kuvattu nykyisen lain voimassaoloaikana taulukossa 2 alla. Viimeisen kolmen vuoden aikana rahoitussektorin maksuosuus on ollut keskimäärin noin 73 prosenttia valvontamaksujen kokonaismäärästä. Vastaavasti vakuutussektorin maksuosuus on ollut 27 prosenttia. Suhteellisen maksun maksuperusteen mukaisesti muutokset valvottavien taseiden tai liikevaihdon koossa ovat heijastuneet voimakkaasti valvottavien vuosittaisten maksujen suuruuteen. Erityisesti suurimman luottolaitoksen tase on niin suuri, että siinä tapahtuvat muutokset ovat heijastuneet voimakkaasti koko valvottavaryhmän maksuosuuteen.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Luottolaitos</i>	11 834	11 093	11 906	13 648	12 290	12 360	10 645
<i>Sijoituspalveluyritys</i>	1 075	956	1 019	896	850	966	1 000
<i>Rahastoyhtiö</i>	1 076	1 288	1 321	1 062	1 181	1 467	1 542
<i>Arvopapereiden liikkeeseenlaskija</i>	2 372	2 213	2 020	1 767	1 695	1 899	1 548
<i>Vaihtoehtorahaston hoitaja</i>	0	0	0	0	0	0	13
<i>Pörssi</i>	664	439	368	340	306	332	256
<i>Arvopaperikeskus</i>	260	241	219	195	186	204	160
<i>Muu rahoitussektorin maksuvelvollinen*</i>	104	154	159	176	285	329	277
Rahoitussektori yhteensä	17 385	16 384	17 012	18 084	16 793	17 557	15 441
<i>Henkivakuutusyhtiö</i>	977	1 034	1 005	872	929	1 107	933
<i>Vahinkovakuutusyhtiö</i>	1 401	1 384	1 292	1 183	1 219	1 492	1 208
<i>Työeläkevakuutusyhtiö</i>	1 920	2 015	1 933	1 716	1 704	1 966	1 611
<i>Työttömyyskassa</i>	1 078	992	1 089	1 015	984	1 092	897
<i>Eläkesäätiö tai -kassa</i>	402	335	269	237	232	257	203
<i>Sairauskassa ja muu kassa</i>	130	120	107	93	89	95	72
<i>Vakuutusyhdistys</i>	128	105	92	77	5	5	4
<i>Vakuutusmeklari</i>	97	89	85	79	73	81	65
<i>Julkisyhteisön eläkerahasto</i>	423	448	453	411	436	518	441
<i>Muu vakuutussektorin maksuvelvollinen</i>	161	140	154	141	148	171	154
Vakuutussektori yhteensä	6 717	6 662	6 479	5 824	5 819	6 784	5 588
Yhteensä	24 102	23 046	23 491	23 908	22 612	24 341	21 029

*ml. rekisteröimismuuttanut vaihtoehtorahastojen hoitaja (29 t€)

Taulukko 2. Kerättyjen valvontamaksujen kehitys ryhmittäin vuosina 2009—2015 (1 000 euroa).

Voimassa olevan lain mukaan valvontamaksu määrätään kalenterivuositain perusmaksuna, suhteellisena maksuna tai yhdistettynä perusmaksuna ja suhteellisena maksuna. Lain tarkistamisen yhteydessä tulee arvioitavaksi muutetaanko nykyisin perusteita perusmaksun ja suhteellisen maksun osalta. Yhtenä vaihtoehtona tulee arvioitavaksi kustannustasokorjauksen tekeminen perusmaksuun ottaen huomioon, että perusmaksut on asetettu lähes kymmenen vuotta sitten. Taseiden ja liikevaihdon kasvu on vuosien saatossa johtanut maksurasitteen siirtymiseen pois niiltä, jotka maksavat vain kiinteitä maksuja, ja niille jotka maksavat myös suhteellista maksua. Toinen ratkaistava kysymys liittyy suhteellisen maksun kertoimiin ja muihin perusteisiin. Luottolaitosten vakausmaksujen, talletussuojamaksujen ja EKP:n valvontamaksujen osalta on päädytty malliin, jossa maksujen suhteellinen osuus määräytyy toiminnan riskillisyyden perusteella. Riskillisyyden luotettavaan mittaamiseen liittyy kuitenkin merkittävä haasteita, kun taas puhtaasti tasepohjainen maksuperuste johtaa oikeusvarmuudenkin näkökulmasta läpinäkyvämpään lopputulokseen. Lisäksi voidaan olettaa, että yksinkertaisempi malli on myös hallinnollisesti mielekkäämpi ratkaisu niin Finanssivalvonnalle kuin maksuvelvollisille.

Merkittävä sivuliike

Nykyinen valvontamaksulaki sisältää vain kaksi maksuluokkaa luottolaitosten sivuliikkeille: ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen. Voimassa olevassa laissa ei erotella millään tavoin tavallista sivuliikettä merkittävästä sivuliikkeestä. Valvontamaksulakia tarkistettaessa nouseekin esille merkittävän sivuliikkeen mahdollinen määrittely uutena maksuluokkana.

Uusien maksuluokkien määrittely olisi perusteltua ennen kaikkea siksi, että isäntävaltion (sivuliikkeen vastaanottavan valtion) valvojan työmäärä merkittävän sivuliikkeen kohdalla valvontakollegion puitteissa eroaa huomattavasti tavallisen sivuliikkeen valvontaan käytettävästä työmäärästä.

EU:n luottolaitosdirektiivin (*CRD IV*) ja FivaL 59 a §:n mukaan isäntävaltio voi määrittellä sivuliikkeen merkittäväksi, jos joku seuraavista ehdoista täyttyy:

- sivuliikkeen markkinaosuus ylittää talletuksilla mitattuna 2 prosenttia vastaanottavassa jäsenvaltiossa;
- laitoksen toiminnan keskeyttämisen tai lopettamisen todennäköinen vaikutus systemiseen likviditeettiin, maksujärjestelmiin ja selvitysjärjestelmiin olisi merkittävä;
- sivuliikkeen koko ja merkitys asiakasmäärällä mitattuna on merkittävä vastaanottavan jäsenvaltion pankki- tai rahoitusjärjestelmässä.

YVM-asetuksen perusteella määritellyn merkittävän sivuliikkeen valvonta on EKP:n vastuulla, mutta kansallinen viranomaisosaaminen osallistuu edelleen valvontaan oleellisesti (arviolta noin kolme neljäsosaa työmäärästä), mukaan lukien yhteisen valvontakollegion toiminta. EKP osallistuu valvontakollegion työhön jäsenenä ja kansallisella viranomaisella on oikeus osallistua samaan kollegioon tarkkailijana.

Uuden maksuluokan tai uusien maksuluokkien maksuperusteet ja niiden kalibrointi tulisi määrittellä siten, että myös merkittävien sivuliikkeiden valvontamaksu on tarkoituksenmukaisessa suhteessa niiden valvonnasta aiheutuvaan työmäärään.

Yli- tai alijäämän edellyttämät toimenpiteet

Voimassa oleva valvontamaksulaki edellyttää, että Finanssivalvonnan johtokunnan on määrättävä valvontamaksut alennettuina, jos valvontamaksuista ja muista tuotoista näyttäisi syntyvän ylijäämää yli viisi prosenttia suhteessa Finanssivalvonnan talousarvion loppusummaan. Kuten edellä jo todettiin, lain voimassaoloaikana valvontamaksuina kerätyt tulot ovat yhdessä toimenpidemaksujen kanssa riittäneet hyvin kattamaan Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Toisaalta tilanteissa, joissa valvontamaksut eivät näytä yltävän 95 prosentin tavoitetasoon, Finanssivalvonnan johtokunnan on laadittava FivaL:n 70 §:ssä tarkoitettu suunnitelma alitteen johdosta suoritettavista toimenpiteistä. Tarve voi johtua esimerkiksi tilanteesta, jossa valvontamaksukertymä supistuu merkittävästi valvottavien määrän muutosten tai niitä koskevien rakennejärjestelyiden johdosta. Suunnitelmassa on arvioitava eri vaihtoehtoja tilanteen korjaamiseksi. Hallituksen esityksen (HE 66/2008 vp) mukaan ensisijaisena vaihtoehtona on kulujen supistaminen muun muassa henkilöstöresursseja sopeuttamalla vastaamaan muuttunutta tilannetta. Koska henkilöstökustannukset muodostavat pääosan Finanssivalvonnan kaikista kustannuksista, toimintamenoja ei kuitenkaan voida karsia riittävän nopeasti tilanteissa, jossa tulopohja muuttuu nopeasti esimerkiksi kalenterivuoden aikana.

Mikäli kulujen supistaminen ei ole mahdollista vaarantamatta Finanssivalvonnan toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, Finanssivalvonnan johtokunnan tulee tehdä aloite valvontamaksuja koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Tällöin maksuperusteita voidaan esittää tarkennettavaksi siten, että muutoksen vaikutuksia lievennetään. Suomen Pankki vastaa viime kädessä Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvasta alijäämästä. Tämän perusteena on

Finanssivalvonnan hallinnollinen asema Suomen Pankin yhteydessä. Näiltä osin nykyainsäädännön arvioidaan toimineen tarkoitetulla tavalla, eikä erityisiä syitä lainsäädäntömuutoksille ole noussut esille.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

3.1.1. Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Finanssivalvonnan päätöksentekomallin osalta esityksen tavoitteena on selkeyttää oikeustila koskien Finanssivalvonnan edustajaa YVM-asetuksessa tarkoitetussa valvontaelimessä. Tämä koskee muun muassa sitä, kuka nimittää Finanssivalvonnan edustajan valvontaelimeen.

Finanssivalvonnan johtokunnalle on FivaL:ssa asetettu tehtäväksi asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä lisäksi päättää Finanssivalvonnan kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavista periaatteista. Finanssivalvonnan johtokunta on vahvistanut vuonna 2014 ja päivittänyt vuonna 2016 periaatteet, joiden tavoitteena on Finanssivalvonnan johtokunnan tehtävän tehokkaan hoitamisen mahdollistaminen myös yhteisen valvontamekanismin toiminnan aloittamisen jälkeen. Periaatteiden mukaan myös YVM-asioiden osalta lähtökohtana on johtokunnan oikea-aikainen ja riittävä informointi. Periaatteiden mukaan varsinkin Suomessa kotipaikkaa pitäviä luottolaitoksia koskevat asiat pitää tuoda johtokunnan käsiteltäviksi jo siinä vaiheessa, kun niihin liittyvistä päätösluonnoksista pyydetään lausuntoa Finanssivalvonnalta kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

Esitettävillä säännöksillä tuodaan lain tasolle johtokunnan tiedoksisaantioikeus YVM-asioissa johtokunnan itsensä antamien periaatteiden mukaisella tavalla. YVM-asetuksessa säädetty riippumattomuus ei estä sitä, että johtokunta kokouksessaan keskustele ja merkittävässä ja periaatteellisissa asioissa tarvittaessa linjaa asiasta, joka on vireillä yhteisessä valvontaelimessä. Johtokunnan on kuitenkin otettava huomioon YVM-asetuksen säännökset poliittisesta ja toimialan edunvalvontaa koskevasta riippumattomuudesta.

3.1.2 Finanssivalvonnan rahoitus

Valvontamaksulain osalta esityksen tavoitteena on varmistaa, että lain perusteella kerättävät valvontamaksut riittävät kattamaan Finanssivalvonnan lakisääteisten tehtävien toimeenpanosta aiheutuvat kustannukset ottaen huomioon Euroopan keskuspankin ja Finanssivalvonnan työnohjauksen yhteisessä valvontamekanismissa. Samalla esitys pyrkii turvaamaan riittävän joustavuuden Finanssivalvonnan resurssien sopeutuksessa Suomen finanssimarkkinoiden rakenteen muuttuessa. Esityksellä pyritään myös varmistamaan että valvontamaksujen jakautuminen eri valvottavaryhmien kesken vastaa pääpiirteissään niitä koskevien lakisääteisten valvontatehtävien laajuutta.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

3.2.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Kysymystä Finanssivalvonnan edustajan riippumattomuudesta YVM-asetuksessa tarkoitetussa valvontaelimessä voidaan tulkita myös toisella tavalla. Tämän tulkinnan mukaan Finanssivalvonnan edustajan rooli yhteisessä valvontaelimessä on Finanssivalvonnasta täysin itsenäinen

tehtävä. Finanssivalvonnan edustajaksi nimetty henkilö käyttäisi äänioikeuttaan henkilökohtaisesti, eikä edustaisi Finanssivalvontaa, vaan toimisi henkilökohtaisessa ominaisuudessa. Finanssivalvonnan edustaja olisi täysin itsenäinen päätöksentekijä valvontaelimessä myös suhteessa Finanssivalvonnan omiin hallintoelimiin. Edustajan riippumattoman aseman takia johtokunnalla ei olisi lainkaan ohjaavaa roolia valvontaelimen asioissa. Yllä kuvattua tulkintaa vastaan puhuu kuitenkin se, että YVM:n valvontaelimeen muodostavat kansallisten valvontaviranomaisten edustajat toisin kuin EKP:n neuvoston kohdalla, jossa neuvoston jäseninä ovat selkeästi kansallisten keskuspankkien pääjohtajat.

Jos tavoitteena olisi korostaa valvontaelimeen nimetyn edustajan täydellistä riippumattomuutta Finanssivalvonnasta organisaationa, johtokunta voisi nimetä Finanssivalvonnan johtajan tilalle periaatteessa jonkin täysin Finanssivalvonnasta ulkopuolisen edustajan. On kuitenkin luontevaa, että edustaja tulee Finanssivalvonnasta ja organisaatiota edustaa asemansa takia juuri johtaja, vaikkei YVM-asetuksessa tästä nimenomaisesti säädetäkään. Lisäksi YVM-asetuksessa tarkoitettun valvontaelimen jäsenen toiminnalta vaadittu riippumattomuus ei estä asioiden käsittelyä Finanssivalvonnassa sisäisesti, vaan edustaja on nojautunut Finanssivalvonnan sisäiseen valvontakoneistoon.

Esitys ei myöskään pidä sisällään ehdotuksia, joiden nojalla valvontaelinasioita tai muita johtokunnassa käsiteltäviä asioita käsiteltäisiin pankkivaltuustossa. Pankkivaltuuston käsittely toisi mukanaan poliittisen riippuvuuden, jota ei voida pitää tarkoituksenmukaisena Finanssivalvonnan tai sen johtokunnan toiminnassa. Lisäksi se olisi erityisen ongelmallinen YVM-asetuksessa säädetyn riippumattomuusvaatimuksen kannalta.

Tämän tulkinnan voidaan katsoa olevan myös ristiriidassa Finanssivalvonnan johtokunnan ja johtajan nykyisen tehtävänjaon kanssa, jossa johtokunnan rooli korostuu laajakantoisissa ja periaatteellisesti merkittävissä asioissa. Ottaen huomioon työnjako yhteisessä valvontamekanismissa vaikuttaisi siltä, että Finanssivalvonnan toiminta ainakin osassa valvontaelimessä käsiteltäviä asioita kuuluisi juuri tähän kategoriaan.

Vaihtoehtona ehdotetuille säädöksille voisi olla muutos työjärjestyksessä, sillä lainsäädännöllä on tarkoituksenmukaista säätää vain perustavanlaatuisista tehtäviin ja työnjakoon merkittävästi vaikuttavista seikoista. Järkevän työnjaon ja toisaalta johtokunnan liiallisen kuormittamisen estämisen kannalta vastaavien asioiden käsittelystä voitaisiin määrätä Finanssivalvonnan työjärjestyksessä. Kun voimassa olevassa FivaL:ssa ei ole säännöksiä yhteisessä valvontaelimessä ratkaistavien tai sinne valmisteltavien asioiden käsittelystä johtokunnassa, ei työjärjestyksestä voida kuitenkaan pitää oikeantasoisena säädöksenä muutosten toteuttamiseksi.

3.2.2 Finanssivalvonnan rahoitus

Valvontamaksulain osalta arvioitiin kolmea eri vaihtoehtoa. Ensimmäinen vaihtoehto olisi säilyttää lainsäädäntö nykyisellään. Tämän vaihtoehdon arvioidaan kuitenkin olevan ongelmallinen seuraavista syistä. Ensinnäkin, valvontamaksujen maksurasite on lain voimassaoloaikana siirtynyt suhteellista maksua maksaville pois niiltä jotka maksavat vain kiinteätä maksua. Tämä kehitys johtuu siitä, että suhteelliset maksut on sidottu valvottavien taseiden ja liikevaihdon kasvuun. Toiseksi, nykylain säädäntö sisältää vain kaksi maksuluokkaa luottolaitosten sivuliikkeille: ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliikkeelle ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeelle. Edellisen maksun suhteellinen suuruus on noin kolmanneksen luottolaitoksen tai kolmannen maan luottolaitoksen valvontamaksusta. Lainsäädännössä ei nykyisellään eritellä lainkaan koko rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävää sivuliikettä vähemmän merkittävästä sivuliikkeestä. Finanssivalvonnan arvion mukaan merkittävän luottolaitoksen muuttuessa sivuliikkeeksi sen valvontaan tarvittavia resursseja ei ole tarkoituksenmukaista alentaa

samassa suhteessa maksun kanssa. Alustavan arvion mukaan merkittävän sivuliikkeen valvontatyöhön tarvittaisiin noin kaksi kolmasosaa vastaavan kokoisen luottolaitoksen valvontaan käytettävistä resursseista. Tätä vaihtoehtoa arvioitaessa on myös huomioitava, että Finanssivalvonnan arvion mukaan lainsäädännön mahdollistama valvontamaksujen enimmäismäärä voisi asettua liian tiukaksi budjettirajoitteeksi lähivuosina tilanteessa, jossa yhteisen valvontamekanismin, valvojalle osoitettujen lisääntyneiden tehtävien ja toimialan mahdollisten rakennemuutosten seurauksena Finanssivalvonnan tulevien vuosien resurssitarpeeseen liittyy normaalia enemmän epävarmuutta. Tilanne saattaisi pahentua, mikäli Suomen markkinoilla tapahtuisi lisää rakennemuutoksia, joiden seurauksena maksukertymä edelleen supistuisi.

Toinen vaihtoehto on tehdä perusteellinen uudistus valvontamaksulakiin. Uudessa lainsäädännössä voitaisiin arvioida uudelleen koko rahoitustapa, toimenpidemaksujen suhteellinen osuus valvonnan rahoituksessa, nykyinen valvontamaksuvelvollisten ryhmittely eri maksuluokkiin, perus- ja suhteellisen maksun suhteelliset osuudet sekä huomioida nykyistä paremmin valvottavien toiminnan riskillisuus. Tällöin yhtenä mallina uudistukselle voitaisiin luottolaitosten osalta pitää esimerkiksi EKP:n valvontamaksujen maksuperustetta. Nykylainsäädännön perusratkaisuissa ei kuitenkaan ole noussut esiin erityisiä ongelmia joiden perusteella kattava uudistus nähtäisiin tarpeelliseksi. EKP:n valvontamaksumallin osalta on huomioitava, että sen valvonta kattaa paljon suppeamman joukon verrattain homogeenisiä valvottavia kuin Finanssivalvonnan valvonta. Riskipainotuksen sisällyttämiseen nykylainsäädäntöön ei myöskään arvioidu olevan vahvoja perusteita. Yleisesti ottaen muutos siirtäisi luottolaitosten osalta maksurasitetta suurilta sisäisiä riskimalleja soveltavilta pankeilta pienemmille standardimalleja soveltaville pankeille. Toimenpidemaksujen keräämiseen liittyy hallinnollista taakkaa, mutta tämän vähentäminen ei välttämättä edellytä lainsäädäntömuutoksia. Sen sijaan Finanssivalvonta on jo ryhtynyt toimenpiteisiin muun muassa toimenpidemaksujen hinnoittelumallin yksinkertaistamiseksi.

Kolmantena vaihtoehtona on valvontamaksulain kohdennettu tarkistaminen. Tässä vaihtoehdossa keskitytään rajatusti nykylainsäädännössä havaittuihin ongelmiin. Tärkein näistä liittyy koko rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän sivuliikkeen ja sen maksuperustan määrittelyyn. Samalla valvontamaksulain perusmaksuja ja suhteellisen maksun kertoimia tarkistetaan siten että turvataan Finanssivalvonnan rahoituksen riittävyys ja joustavuus sen lakisäateisten tehtävien hoitamiseksi.

3.3 Keskeiset ehdotukset

3.3.1 Johtokunnan kokoonpano

Finanssivalvonnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että johtokunnan jäsenten lukumäärä olisi mahdollista nostaa kuuteen nykyisen viiden sijasta. Kuten nykyisinkin, jäseniä olisi oltava vähintään viisi. Johtokunnan tehtävät huomioon ottaen on tärkeää, että sen jäsenillä on mahdollisimman laajaa ja monipuolista perehtyneisyyttä sekä Finanssivalvonnan toimintaan että sen valvottavien toimintaan.

Makrovakauspoliittisesta päätöksenteosta vastaa Finanssivalvonnan johtokunta ja tästä johtuen johtokunnan toiminnassa on viime aikoina painotettu makrovakauserävalvonnan tärkeyttä. Luottolaitostoimintaa tuntevien johtokunnan jäsenten lukumäärä on siten kasvanut. Vakuutus-toimintaa harjoittavien yhteisöjen osuus Finanssivalvonnan valvottavista on kuitenkin huomattavan suuri, ja niiden osuus työmäärästä ja ehdotettavista uusista valvontamaksuista on noin kolmasosa. Johtokunnan kokoonpanon tulisikin heijastaa mahdollisimman laajasti myös vakuutus-toiminnan merkitystä ja laajuutta valvontatoiminnassa.

Valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Pankin ehdotuksesta nimittävien jäsenten lukumäärää ei ehdoteta muutettavaksi. Pankkivaltuustolle kuuluva johtokunnan kokoonpanoa koskeva harkintavalta koskisivin muita kuin viranomaisjäseniä.

3.3.2 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Esityksessä ehdotetaan, että Finanssivalvonnan johtokunta käsittelee jatkossa myös YVM-asiat siinä laajuudessa kuin se olisi FivaL:n tehtävänjaon mukaan tarkoituksenmukaista ja mahdollista. Lopullisen päätöksen YVM-asioissa tekee luonnollisesti YVM-asetuksen mukaisesti EKP. Käsitellessään YVM-asiain johtokunta muodostaisi harkintansa mukaan oman kantansa asiaan.

Johtokunnan käsiteltäväksi tulisivat asiat, jotka koskevat EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta, merkittävien luottolaitosten liiketoimintaan liittyviä merkittäviä valvontapäätöksiä ja pääomistusta, merkittävien luottolaitosten toimintaan liittyviä määräyksiä ja ohjeita, merkittävien luottolaitosten johdon toiminnan rajoittamista sekä muita asioita, joilla on merkittäviä vaikutuksia Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia. Tällaisia muita asioita olisivat asiat, joilla olisi ainakin epäsuorasti vaikutusta myös Finanssivalvonnan toimintaan. Säännöstä sovellettaisiin kuitenkin ainoastaan päätöksiin, jotka koskevat Finanssivalvonnan valvottavia ja päätöksiä, jotka ovat Euroopan finanssimarkkinoiden rakenteen tai vakauden kannalta merkittäviä. Finanssivalvonnan kannalta merkittävänä olisi pidettävä ainakin sellaisia asioita, jotka koskevat Suomessa toimivia luottolaitoksia tai luottolaitoksia, joilla on Suomessa kotipaikka.

Johtokunnalla ei kuitenkaan liene tarvetta käsitellä tai päättää sellaisista asioista, joilla ei ole Finanssivalvonnan toiminnan kannalta suurempaa merkitystä. On kyseenalaista, onko asian käsittely johtokunnassa tai tarkempi tiedoksi antaminen johtokunnalle tarkoituksenmukaista esimerkiksi silloin, kun jollekin ulkomaiselle valvottavalle ollaan antamassa toimilupa. Finanssivalvonnan olisi siten harkintavaltaa sen suhteen, mitä asioita pidettäisiin tarkoituksenmukaisena tuoda johtokunnan käsiteltäväksi.

Verrattuna siihen, mitä EKP-asioiden käsittelystä on määrätty Suomen Pankin työjärjestyksessä ja kuten hallituksen esitykseen 287/2010 on kirjattu edustuksesta Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvostoissa, YVM-asetuksessa tarkoitettuna valvontaelimen jäsenen toiminnalta vaadittu riippumattomuus ei estä asioiden käsittelyä Finanssivalvonnan sisäisesti eikä etenkään sen johtokunnassa.

Esityksessä esitetään annettavaksi uusi säännös, jonka nojalla Finanssivalvontaa edustava YVM-asetuksessa tarkoitettuna valvontaelimessä avattaisiin vielä lain tasolla tarkoitettuna Finanssivalvonnan johtokunnan nimeämää edustajaa. Edustajan tehtävänä olisi pitää johtokunta tietoisena YVM-asetuksessa tarkoitettuna valvontaelimen toiminnan kautta tietoon tulleista finanssimarkkinoiden kehityksestä ja finanssialan lainsäädäntöön vaikuttavista seikoista ja aloitteista. Lisäksi ehdotetaan, että edustajan olisi ennen asian käsittelyä valvontaelimessä saatettava asia johtokunnan käsiteltäväksi, jos päätös koskisi laissa erikseen lueteltuja asioita.

Esitys ei sisällä säädösehdotuksia, jotka koskisivat Finanssivalvonnan johtokunnan kokouksien käytännön järjestämistä. Finanssivalvonnan johtokunnan kokouskäytäntöihin mahdolliset tulevat muutokset jäisivät siten johtokunnan omaan harkintaan.

3.3.3 Finanssivalvonnan rahoitus

Ottaen huomioon EU:n vakavaraisuusasetuksen kriteerit merkittävän sivuliikkeen määrittelemiseksi työryhmä arvioi, että sivuliikkeen valvonnan intensiteetti voisi jakautua seuraavasti:

- minimitaso, jossa talletusten osuus vastaanottavassa valtiossa jäisi alle kahden prosentin sivuliikkeen isäntävaltion markkinaosuudesta;
- laajennetun valvonnan matalan intensiteetin taso, jossa talletusten osuus olisi 2—5 prosenttia;
- laajennetun valvonnan keskivälin taso, jossa talletusten osuus olisi 5—10 prosentin välillä;
- laajennetun valvonnan täyden intensiteetin taso, jossa talletusten osuus olisi enemmän kuin 10 prosenttia sivuliikkeen isäntävaltion markkinaosuudesta.

Edellä mainitun perusteella valvontamaksulakiin ehdotetaan luotavaksi kaksi uutta maksuluokkaa:

- ulkomaisen ETA-luottolaitoksen merkittävä sivuliike (luokka II). Tämän maksuluokan kriteeriksi asetetaan jos sivuliikkeen yleisötalletusten markkinaosuus isäntävaltiossa ylittää 2 prosenttia.
- ulkomaisen ETA-luottolaitoksen erittäin merkittävä sivuliike (luokka III). Tämän maksuluokan kriteeriksi asetetaan jos sivuliikkeen yleisötalletusten markkinaosuus isäntävaltiossa ylittää 10 prosenttia.

Ensimmäinen kynnysarvo on johdonmukainen EU:n luottolaitosdirektiivin ja FivaL:n 59 a §:n merkittävän sivuliikkeen määritelmän kanssa. Jälkimmäinen kynnysarvo perustuu työryhmän arvioon sivuliikkeen isäntävaltion viranomaisen toteuttaman valvonnan intensiteetin kasvusta valvontakollegion puitteissa kun sivuliikkeen merkittävyys isäntävaltion rahoitusjärjestelmän kannalta kasvaa.

Uusien maksuluokkien lisäksi valvontamaksulain tarkistamista koskevassa esityksessä tehdään kaikille maksuvelvollisille seitsemän prosentin tasokorotus perusmaksuihin. Tasokorjaus vastaa nimellisen BKT:n muutosta vuosien 2008—2015 välillä eli sen aikana kun nykyinen laki on ollut voimassa. Perusteena tasokorjaukselle esitetään sitä, että maksurasite on tänä aikana siirtynyt suhteellista maksua maksaville ottaen huomioon taseiden ja liikevaihdon kasvu viime vuosina. Lisäksi suhteellisten maksujen kertoimia alennetaan *pro rata* siten että lain enimmäismäärälaskelman ja Finanssivalvonnan johtokunnan määrittelemään budjettikehykseen lähivuosille jäisi noin viiden prosentin puskuri.

Uusien maksuvelvollisuusluokkien maksuperusteiden osalta esityksessä porrastetaan suhteellisen maksun kertoimia sitä korkeammiksi mitä merkittävämmästä sivuliikkeestä on kyse, kuitenkin siten että ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen kerroin on ylimmilläänkin pienempi kuin Suomessa toimiluvan saaneen luottolaitoksen kerroin.

Tällöin suhteellisten maksujen kertoimien alentamisen ja uusien maksuluokkien luomisen jälkeen luottolaitosten ja sivuliikkeiden suhteellisten maksujen kertoimet määräytyvät seuraavasti pienemmästä suurempaan:

- ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike: laskennallisen taseen loppusumma x 0,0009 prosenttia
- ulkomaisen ETA-luottolaitoksen merkittävä sivuliike: laskennallisen taseen loppusumma x 0,0014 prosenttia
- ulkomaisen ETA-luottolaitoksen erittäin merkittävä sivuliike: laskennallisen taseen loppusumma x 0,0018 prosenttia
- kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike: taseen loppusumma x 0,0027 prosenttia
- luottolaitostoinnasta annetussa laissa tarkoitettu talletuspankki/luottoyhteisö: taseen loppusumma x 0,0027 prosenttia

Suhteellisen maksun kertoimien kalibroinnissa on otettu huomioon Finanssivalvonnan arvio, jonka mukaan merkittävän luottolaitoksen muuttaminen oikeudelliselta rakenteeltaan tytäryhtiöstä sivuliikkeeksi vähentää sivuliikkeen isäntävaltion valvojan työmäärää noin kolmanneksella. Suurin vähennys liittyy vakavaraisuus- ja maksuvalmiusvalvontaan, josta jatkossa vastaa kotivaltion valvontaviranomainen. Sen sijaan työmäärä säilyy pääpiirteittäin ennallaan rahanpesun ja terrorismin estämisen valvonnan, menettelytapavalvonnan, arvopaperimarkkinasääntelyn noudattamisen valvonnan sekä selvitys- ja säilytysjärjestelmien ja säilytysyhteisön valvonnan osalta.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Valvontamaksut ovat veronluonteisia maksuja, joiden tarkoituksena on varmistaa kestävä rahoitus Finanssivalvonnalle sille laissa määrättyjen tehtävien hoitamiseksi. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia Finanssivalvonnan julkiseen ja valvottavilta kerättävien rahoitusosuuksien nykyiseen jakoon.

Valvontamaksulain esitetty muutos vaikuttaa valvottavien maksurasitteeseen. On tärkeää huomioida, että toimialan rakennemuutos muuttaa tulevaisuudessa maksurasitteen kohdentumista joka tapauksessa, nykyisestä esityksestä riippumatta. Tämä johtuu pitkälti siitä, että valvontamaksujen enimmäismäärä riippuu olennaisimmin rahoitus- ja vakuutussektorin koosta Suomessa, taseen loppusummalla mitattuna. Valvontamaksulaki määrittelee maksujen potentiaalisen enimmäismäärän sekä niiden kohdentumisen eri maksuluokkien ja valvottavien välillä. Sen sijaan todellisen vuosittaisen maksurasitteen määrittelee Suomen Pankin johtokunta vahvistaessaan Finanssivalvonnan johtokunnan esityksestä sen talousarvion. Talousarvion perusteella Finanssivalvonnan johtokunta määrittelee alentamiskertoimen ja samalla todellisen maksurasitteen suhteessa lain mahdollistamaan valvontamaksujen enimmäismäärään.

Nykyisen lain mahdollistama valvontamaksujen enimmäismäärä vuonna 2015 oli noin 34,1 miljoonaa euroa. Tulevien vuosien kehitystä on vaikea arvioida määrällisesti tarkasti, sillä valvontamaksujen enimmäismäärään vaikuttaa merkittävästi yleinen taloudellinen kehitys ja

rahoitus- ja vakuutussektorin taseiden kasvu, joka riippuu pitkälti tästä esityksestä riippumattomista tekijöistä. Tämän johdosta alla olevia arvioita on pidettävä lähinnä suuntaa antavina.

Jos oletetaan, että finanssisektorin nykyinen rakenne ja koko säilyy ennallaan, työryhmän ehdottama uusi valvontamaksumalli laskisi lain perusteella kerättävien valvontamaksujen enimmäismäärää noin miljoonalla eurolla 33,2 miljoonaan euroon. Nykytiedon valossa näyttää kuitenkin siltä, että valvontamaksujen yhteenlaskettu enimmäismäärä laskee toimialan rakenneuutoksen seurauksena, kun suurin luottolaitos on ilmoittanut muuttavansa yhtiörakennettaan siten, että suurin osa sen toiminnoista Suomessa tapahtuu jatkossa sivuliikkeen välityksellä. Tämän rakennemuutoksen seurauksena luottolaitossektorin tase supistuu Suomessa, joka vähentää samalla lain perusteella kerättävien valvontamaksujen yhteenlaskettua enimmäismäärää. On arvioitu, että tytäryhtiön muuttaminen sivuliikkeeksi pienentäisi tulevien vuosien aikana luottolaitossektorin tasetta noin 170 miljardilla eurolla.

Finanssivalvonnan kustannukset eivät ole viimeisen 3—4 vuoden aikana kasvaneet ja henkilömäärä on pysynyt lähes ennallaan. Finanssivalvonnan johtokunta on myös indikoinut, että kustannustehokkuutta on edelleen tarkoitus parantaa tulevina vuosina. Johtokunnan määrittelemä resurssikehitys vuosille 2017—2018 on noin 28 miljoonaa euroa. Finanssivalvonnan budjettikuri yhdistettynä valvottavien taseiden ja liikevaihdon kasvun kanssa on johtanut siihen, että johtokunnan määräämä alentamiskerroin on nykyisellään 0,62. Toisin sanoen maksuja kerättiin viime vuonna 62 prosenttia lain sallimasta enimmäismäärästä.

Uusi sivuliikemäärittely vaikuttaisi jatkossa sivuliikkeiden valvontamaksuihin sen mukaan, onko kyseessä tavallinen, merkittävä vai erittäin merkittävä sivuliike. Erittäin merkittävän sivuliikkeenkin tapauksessa valvontamaksu olisi noin kaksi kolmasosaa vastaavan Suomessa luottolaitosstatuksella toimivan oikeushenkilön maksusta. Merkittävän ja tavallisen sivuliikkeen maksuprosentti olisi noin puolet ja yksi kolmasosa luottolaitoksen suhteellisesta valvontamaksusta. Koska sivuliikkeiden laskennalliset taseet ovat vastaavia tytäryhtiörakenteita selvästi pienempiä, Finanssivalvonnan johtokunta joutunee keräämään valvontamaksuja melkein lain mahdollistaman enimmäismäärän kompensoidakseen tulomenetyistä sivuliikemuutoksen takia.

Tämä alentamiskertoimen kutistuminen tai jopa poistuminen nostaisi nopeasti muiden suhteellisia valvontamaksuja prosentuaalisesti kaikilla valvottavilla paljon, ehkä noin 50 prosenttia nykytilaan nähden. Niiden ulkomaisten ETA-sivuliikkeiden kohdalla, jotka siirtyvät uuteen merkittävän sivuliikkeen kategoriaan maksukorotukset ovat edellistä suurempia, noin 100 prosenttia. Valvottavaluokkiin tehtävät muutokset muuttaisivat kuitenkin lähtökohtaisesti maksujen kohdistumista paremmin Finanssivalvonnan resurssitarpeita vastaavaksi.

Rakennemuutos vaikuttaa myös eri valvottavaryhmittymien eli rahoitus- ja vakuutussektoreiden väliseen maksukertymään. Jos esimerkiksi luottolaitosten osalta syntyy sivuliikerakenteita, vakuutussektori joutuu maksamaan jatkossa suhteessa nykyistä isomman valvontamaksukertymän, koska tällöin alentamiskerroin edelleen supistuisi, mikä kohdistuu kaikkiin valvottavaluokkiin tasaisesti. On huomattava, että suhteessa budjetoituihin henkilötyövuosiin vakuutussektorin voidaan katsoa maksavan nykyisellään hieman liian vähän valvontamaksuja suhteessa rahoitussektoriin. Nykyisellään rahoitussektorin maksuosuus on ollut noin 73 prosenttia kaikista maksuista. Työryhmä arvioi, että jatkossa rahoitussektori kattaisi noin kaksi kolmasosaa maksuista vakuutussektorin kattaessa loput yksi kolmasosaa. Tämä vastaisi nykyistä paremmin todellisia henkilötyövuosikohdentumia.

Valvontamaksulain muutosesityksen mukaisesti yhtäältä maksujen kohdistuminen muuttuisi jonkin verran valvottavaluokkien välillä. Kiinteisiin maksuihin esitetty yleiskorotus, seitsemän

prosenttia, vaikuttaa eri tavoin eri valvottaviin. Kokonaisuutena kiinteät maksut nousisivat nykyisestä enimmäismäärästä noin 390 000 euroa, kun nykyinen enimmäismäärä, muut asiat ennallaan, on noin 5,5 miljoonaa euroa. Luonnollisesti enimmäismäärät riippuvat keskeisesti valvottavien määrästä ja tyypistä. Osa toimijoista ei maksa suhteellista valvontamaksua, jolloin tällaisten toimijoiden lain mahdollistama valvontamaksurasitteen enimmäismäärä on pysynyt samana viime vuosina, samaan aikaan kun suhteellista maksua maksavien valvottavien enimmäismaksut ovat kasvaneet verrattain voimakkaasti valvottavien taseiden ja liikevaihdon kasvaessa. Tämä seitsemän prosentin esitetty yleiskorotus vastaa Suomen bruttokansantuotteen nimellistä kasvua vuodesta 2008 vuoteen 2015, joten suhteessa yritysten toimintaylijäämiin yleiskorotus ei nosta sinällään reaalista valvontamaksua keskimäärin. Kiinteiden maksujen kokonaisrasitteen voidaan joka tapauksessa katsoa olevan kohtuullinen, kun kaikkien valvottavien liikevaihto on noin 4 200 miljoonaa euroa.

Esityksen mukainen suhteellisen valvontamaksun alennus viidellä prosentilla alentaa enimmäismäärää lähtökohtaisesti noin 1,4 miljoonalla eurolla, muut asiat ennallaan, mutta alentamiskertoimen poistumisen myötä korotukset tulevat nykytilaan verrattuna olemaan prosentuaalisesti erittäin suuria. On kuitenkin huomionarvoista, että näin tulee käymään riippumatta lakiin esitetyistä muutoksista. Toimialan näköpiirissä olevan rakennemuutoksen seurauksena valvontamaksurasitteen kohdentuminen tulee joka tapauksessa lähivuosina muuttumaan, kun suurin maksaja muuttaa yhtiörakennettaan, jonka seurauksena sen suhteellisen maksun kerroin ja maksuperusta pienenevät merkittävästi. Alentamiskerroin jouduttaneen siten poistamaan, jotta Finanssivalvonnan toiminnan rahoitus on turvattu jatkossakin.

Maksujen korotuksia on hyvä myös tarkastella hieman pidemmällä aikavälillä. Kuten mietinnön taulukosta 1 voidaan todeta, taseiden kasvusta johtuva alentamiskertoimen kasvanut käyttö on käytännössä laskenut merkittävästi useiden valvottavaluokkien maksurasitetta lain voimassaoloaikana. Joidenkin osalta maksut ovat laskeneet noin kolmanneksella, osalla jopa alle puoleen. Nyt vastaavasti alentamiskertoimen poistaminen palauttaa osalla maksut lähemmäs tasoa joka perittiin nykyisen lain astuttua voimaan vuonna 2009.

Maksurasitetta on myös hyvä suhteuttaa toimialan muihin kustannuksiin. Nykyisellään valvontamaksuina todellisuudessa kerättävä määrä on noin 21 miljoonaa euroa. Valvottavien liikevaihto on yhteensä noin 4 200 miljoonaa euroa, joten valvontamaksujen rasite on kuitenkin kokonaisuutena suhteellisen vähäinen suhteessa liikevaihtoon keskimäärin, noin 0,5 prosenttia, eikä valvontamaksulain muutos toisi merkittävää muutosta tähän tarkasteluun. Valvontamaksujen korotuksella ei ole kokonaisuutena kovin suurta taloudellista vaikutusta valvottaville, mutta sen sijaan esitys turvaisi Finanssivalvonnan rahoituksen tulevaisuudessa tilanteessa, jossa mahdollisesti yksi tai useampi merkittävä luottolaitos muuttuisi sivuliikkeeksi.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetuista muutoksista ei arvioida seuraavan välittömiä vaikutuksia Finanssivalvonnan toiminnalle tai resursoinnille. Valvontamaksulakiin esitetyt muutokset varmistavat osaltaan uskottavan finanssitoimialan valvonnan Suomessa. Kuten nykyisinkin, Finanssivalvonnalla olisi ehdotettujen muutosten tultua voimaan riittävät taloudelliset voimavarat, joilla uskottava ja tehokas valvonta pystytään toteuttamaan kaikissa olosuhteissa. Finanssisektorin vakaus on yksi perusedellytys kestäväällä taloudellisella kasvulla, työllisyydelle ja yhteiskunnan infrastruktuurin toimivuudelle.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

[Valtiovarainministeriö asetti 11 päivänä tammikuuta 2016 työryhmän arvioimaan finanssi-markkinoiden valvontaa ja Finanssivalvonnan toiminnan rahoittamista koskevan lainsäädännön muutostarpeita. Työryhmän tehtävänä oli valmistella ehdotukset hallituksen esityksen muotoon laadittuina. Työryhmässä olivat edustettuina valtiovarainministeriön lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Pankki ja Finanssivalvonta. Työnsä aikana työryhmä kuuli Finanssivalvonnan johtokuntaa sekä järjesti julkisen kuulemistilaisuuden toimialalle.

Työryhmä luovutti mietintönsä (VM XXX/2016) valtiovarainministeriölle päivänä kuuta 2016.

Työryhmä ehdotti mietinnössään, että...]

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

[Työryhmän mietintöön sisältyneestä luonnoksesta hallituksen esitykseksi pyydettiin lausuntoja sidosryhmiltä. Lausunnon antoivat... Lausuntopalautteesta on laadittu lausuntotiivistelmä (VM XX/XXX).]

6 Riippuvuus muista esityksistä

[Eduskunnan käsiteltävä on parhaillaan hallituksen esitys HE xx/2016 vp NNNN laeiksi.]

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

1 luku Yleiset säännökset

3 §. Tehtävät. Pykälän 2 momentissa säädetyistä Finanssivalvonnan tehtävistä ehdotetaan kumottavaksi 7 kohdassa tarkoitettu säästöpankkitarkastuksen toiminnan ohjaus- ja valvontatehtävä tarpeettomana, koska säästöpankkitarkastusta koskeva sääntely on kumottu lailla 614/2014. Lisäksi momentin 7 a kohta kumottaisiin ja se siirrettäisiin asiallisesti sellaisenaan ehdotettuun uuteen 3 d §:ään.

Pykälän 3 momentista säädetyistä Finanssivalvonnan tehtävistä ehdotetaan kumottavaksi 8—10 kohdat. Finanssivalvonnan velvollisuudesta osallistua rahoitusjärjestelmän lainvastaisen hyväksikäytön estämiseen säädetään lain 3 c §:ssä yksityiskohtaisesti, jolloin momentin 8 kohta voidaan kumota tarpeettomana. Lisäksi hallituksen esityksessä 28/2016 vp. esitetään laajennettavaksi 3 c §:ssä säädettyä viranomaisyhteistyö koskemaan talousrikollisuuden lisäksi myös muun rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa. Momentin 9 kohdan tehtävä edistää yhteistyössä korkeakoululaitoksen kanssa finanssialan tieteellistä tutkimusta ja koulutusta ehdotetaan kumottavaksi, koska Finanssivalvonnalla ei ole nykyisillä resursseilla mahdollisuutta toteuttaa kyseistä tehtävää. Säännöksen 10 kohdassa tarkoitettu tehtävä seurata luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten palkitsemisjärjestelmien kehitystä ehdotetaan kumottavan tarpeettomana, sillä tehtävästä säädetään luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 luvun 16 §:ssä ja sijoituspalvelulain 7 luvun 8 §:ssä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi nyt kumottavaksi ehdotetun 8 kohdan tilalle *uusi 8 kohta*, jonka mukaan Finanssivalvonta osallistuisi 3 a §:ssä tarkoitetun yhteisen valvontamekanismin toimintaan ja avustaisi EKP:a yhteisessä valvontamekanismissa. YVM-asetuksen 6 artiklassa säädetään kansallisten toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudesta avustaa EKP:a sille asetuksen 4 artiklassa säädettyjen tehtävien hoitamisessa.

3 a §. Yhteinen valvontamekanismi ja Euroopan finanssivalvontajärjestelmä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus 3 §:n 2 momenttiin ehdotettavan uuden 8 kohdan johdosta. Pykälän 4 momenttia tarkistettaisiin paremmin vastaamaan EU-sääntelyn sisältöä. Momentista poistettaisiin viittaus edeltävään 3 momenttiin ja korvattaisiin se täsmällisillä viittauksilla Euroopan valvontaviranomaisiin sekä Euroopan järjestelmäriskikomiteaan. Ehdotettu täsmennys on tarpeen, koska ohjeiden ja suositusten noudattamatta jättämistä koskeva perusteluelvoite koskee vain mainittujen tahojen antamia ohjeita ja suosituksia. Sen sijaan perusteluelvoite ei koske EKP:n ohjeita ja suosituksia, joita Finanssivalvonnan on noudatettava YVM-asetuksen mukaisesti.

3 d §. Yhteistyö Rahoitusvakausviraston kanssa. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi *uusi 3 d pykälä*, jonka tavoitteena on selkeyttää Finanssivalvonnan ja Rahoitusvakausviraston yhteistyötä koskevaa sääntelyä keskittämällä asiaa koskeva sääntely yhteen pykälään. Asiallisesti sisältö ei muuttuisi. Säännöksen 1 momentti korvaisi voimassa olevan lain 3 §:n 2 momentin kumottavaksi ehdotetun 7 a kohdan. Säännöksen 2 momentti vastaisi lain kumottavaksi ehdotettua 44 b §:ää.

4 §. Valvottavat. Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selventävä säännös, jonka nojalla Finanssivalvonta valvoo ulkomaisten ETA-valvottavien Suomessa olevien sivuliikkeiden

ja muiden säännöksessä tarkoitettujen ulkomaisten yhteisöjen toimintaa Suomessa, paitsi lain 5 ja 6 luvun mukaisesti, myös niin kuin muualla laissa säädetään. Tällaisia säännöksiä olisivat esimerkiksi ETA-valvottavien sivuliikkeisiin sovellettavien luottolaitostoiminnasta annetun lain 18 luvun säännösten valvonta ja ETA-alueella toimiluvan saaneisiin sijoituspalveluyrityksiin, luottolaitoksiin, rahastoyhtiöihin ja vaihtoehtorahastojen hoitajiin sovellettavien sijoituspalvelulain 1 luvun 3, 5 ja 6 §:ssä tarkoitettujen säännösten valvonta. Finanssivalvonta on myös lain 6 luvussa säädetyllä tavalla useissa EU-asetuksissa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen, joten Finanssivalvonta valvoo 5 momentissa tarkoitettujen yhteisöjen osalta myös kyseisten EU-asetusten noudattamista.

Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muuttuneesta lainsäädännöstä johtuva lakitekni- nen täsmennys Keva-nimisen eläkelaitoksen valvonnan osalta. Lisäksi ehdotetaan, että Fi- nanssivalvonnan valvontatehtävä koskisi nimienomaisesti Kirkon eläkerahastoa, joka on voi- massa olevassa laissa mainitusta Kirkon keskusrahastosta erillinen rahasto.

5 §. *Muut finanssimarkkinoilla toimivat.* Pykälän 11 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi lainsäädäntötekni- ninen täsmennys. Ehdotuksen mukaan kohdassa tarkoitettuna muuna finanssimarkki- noilla toimivana pidettäisiin työtaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitettua Tapa- turmavakuutuskeskusta.

2 luku **Hallinto**

9 §. *Johtokunta.* Säännöksen 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lisäämällä mahdollisuus nostaa johtokunnan jäsenten lukumäärä viidestä kuuteen. Johtokunnan tehtävät huomioiden on perusteltua, että sen jäsenillä olisi käytännössä osoitettua laajaa ja monipuolista perehtynei- syyttä sekä Finanssivalvonnan että sen valvottavien toimintaan. Ehdotetun säännöksen mu- kaan johtokunnassa tulisi olla kuitenkin vähintään viisi jäsentä, kuten nykyisinkin.

Makrovakausero- valvontaa koskevasta päätöksenteosta, joka on eräs Finanssivalvonnalle sääde- tyistä merkittävistä tehtävistä, vastaa voimassa olevan lain mukaan Finanssivalvonnan johto- kunta. Tästä johtuen johtokunnan jäsenet nimittävä pankkivaltuusto on viime aikoina painot- tanut nimityskäytännössään makrovakausero- valvontaa koskevan asiantuntemuksen tärkeyttä. Makrovakausero- tehtävien antamisen jälkeen johtokunnalta vaadittavan asiantuntemuksen ala on laajentunut ja sen kaikkien osien kattaminen voi helpottaa, jos johtokunnan jäsenten lukumää- rää voitaisiin kasvattaa.

Vakuutustoimintaa harjoittavien yhteisöjen osuus Finanssivalvonnan valvottavista on huomaa- tava ja niihin kohdistuva Finanssivalvonnan työmäärä on noin kolmasosa. Vakuutusalaalla toi- mivat yhteisöt eroavat luonteeltaan ja toiminnaltaan monin tavoin rahoitusala- la. Lisäksi va- kuutussektorin sisällä toimijoita koskeva sääntely poikkeaa oleellisesti toisistaan. Johtokunnan kokoonpanon tulisi heijastaa mahdollisimman laajasti myös vakuutustoiminnan merkitystä ja laajuutta.

Valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Pankin ehdotuksesta nimi- tettävien jäsenten lukumäärää ei ehdoteta muutettavaksi. Kokoonpanoa koskeva harkintavalta koskisi- kin muita kuin viranomaisjäseniä. Ehdotettavan *uuden 2 momentin* mukaan johtokun- taan voitaisiin siten valita vähintään kaksi muuta jäsentä.

10 §. *Johtokunnan tehtävät.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi sitomalla johtokunnan asettamat tavoitteet 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettuihin Finanssivalvonnan laissa sääde- tyihin tehtäviin. Ehdotetulla muutoksella ei ole asiallisesti tarkoitus muuttaa lain nykyisäl- töä. Nimenomaisesta viittauksesta momentissa mainittuihin lainkohtiin kuitenkin seuraa aiempaa

selvemmin, että johtokunnan asettamat tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle koskevat myös Finanssivalvonnan toimintaa osana yhteistä valvontamekanismia. Johtokunnalle on laisaa säädetty tehtäväksi päättää Finanssivalvonnan kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavista periaatteista. Ehdotettu säännös olisi siten perusteltu suhteessa johtokunnalle asetettuihin muihin tehtäviin nähden.

Pykälän 1 momentin 5 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi, koska uhkasakon tuomitsemisesta maksettavaksi säädetään nykyisin lain 3 luvussa. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan uutta 13 kohtaa, jossa säädettäisiin johtokunnan velvollisuudesta nimetä yhteiseen valvontaelimeen Finanssivalvonnan edustaja sekä edustajan ollessa estynyt tämän sijainen. YVM-asetuksessa säädetään ainoastaan kansallisen viranomaisen edustajasta, jolloin tehtävään nimeämisestä on säädettävä kansallisesti.

Pykälän 5 momentissa säädetään johtokunnan velvollisuudesta toimittaa pankkivaltuustolle vuotuisen kertomukset Finanssivalvonnan toiminnasta osana eurooppalaista valvontajärjestelmää. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi YVM-asetuksessa tarkoitettu yhteinen valvontamekanismi.

10 a §. *Edustaja yhteisen valvontamekanismin valvontaelimessä.* Ehdotettu pykälä olisi uusi. Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin edustajan velvollisuudesta tuoda johtokunnan käsiteltäviksi asiat, jotka koskevat EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta, merkittävien luottolaitosten liiketoimintaan liittyviä merkittäviä valvontapäätöksiä ja pääomitusta, merkittävien luottolaitosten toimintaan liittyviä määräyksiä ja ohjeita, merkittävien luottolaitosten johdon toiminnan rajoittamista sekä muita asioita, joilla on merkittäviä vaikutuksia Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia. Tällaisia muita asioita olisivat asiat, joilla olisi ainakin epäsuorasti vaikutusta myös Finanssivalvonnan toimintaan. Säännöstä sovellettaisiin kuitenkin ainoastaan päätöksiin, jotka koskevat Finanssivalvonnan valvottavia ja päätöksiä, jotka ovat Euroopan finanssimarkkinoiden rakenteen tai vakauden kannalta merkittäviä. Finanssivalvonnan kannalta merkittävänä olisi pidettävä ainakin sellaisia asioita, jotka koskevat Suomessa toimivia luottolaitoksia tai luottolaitoksia, joilla on Suomessa kotipaikka. Asioiden rajaaminen on tarpeen ottaen huomioon valvontaelimessä käsiteltävien asioiden suuri lukumäärä.

Säännöksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että johtokunta tekisi sitovan päätöksen yhteiselle valvontaelimelle kuuluvassa asiassa, sillä johtokunnalla ei ole toimivaltaa ratkaista asiaa, jossa sitovan päätöksen tekee EKP:n neuvosto.

Pykälän 2 momentin mukaan johtokuntaa voitaisiin kiireellisissä asioissa informoida jälkikäteen. Säännöksen nojalla edustaja voisi siten käsitellä asian ilman johtokuntaa. Ehdotus on perusteltu, koska asioiden käsittely johtokunnassa ennen valvontaelimen kokousta ei aina ole käytännössä mahdollista.

Pykälän 3 momentin mukaan edustajan tehtävänä on pitää johtokunta tietoisena valvontaelimen toiminnan kautta tietoon tulleista finanssimarkkinoiden kehitykseen ja finanssialan lain-säädäntöön merkittävästi vaikuttavista seikoista ja aloitteista.

Pykälän 4 momentissa viitattaisiin YVM-asetuksen 19 artiklaan, jossa säädetään edustajan riippumattomuudesta hänen hoitaessaan valvontaelimen jäsenen tehtäviä. Kysymyksessä on päätöksenteon riippumattomuus ulkopuolisesta vaikuttamisesta. Säännöksen taustana on EKP:n valvontatehtävän tehokkuus ja itsenäisyys kaikenlaisesta poliittisesta vaikuttamisesta ja toimialan väliintulopyrkimyksistä. EU-säännöksen soveltamisesta riippumatta Finanssivalvonnan edustajan ollessa Finanssivalvonnan virkamies, sovelletaan häneen ja hänen toimin-

taansa Finanssivalvonnasta annettua lakia sekä kansallista virkamiehiä koskevaa lainsäädäntöä.

12 §. Johtajan tehtävät. Ehdotettu uusi 2 momentti vastaisi sisällöltään kumottavaksi ehdotettua voimassa olevan lain 13 §:n 3 momenttia. Säännöksen asiasisältö ei muuttuisi.

13 §. Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa. Pykälän 1 momentissa säädetään päätöksistä, jotka johtajan on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle. Säännöksen 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininta toimiluvan myöntämisestä. Lisäyksen syyinä on se, että luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 luvun 2 §:n mukaan luottolaitoksen toimiluvan myöntää nykyisin EKP.

3 luku **Valvontavaltuudet**

18 §. Oikeus saada tietoja valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi lisäämällä Finanssivalvonnalle oikeus antaa määräyksiä myös momentissa mainittujen tietojen toimittamistavasta. Muuten momentin asiasisältö ei muuttuisi.

Toimilupavalvottavaa ja siihen rinnastettavaa valvottavaa koskevat toimivaltuudet

26 §. Toimiluvan peruminen ja siihen rinnastettava toiminnan määrääminen lopetettavaksi. Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että Finanssivalvonta voisi perua valvottavan toimiluvan esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa valvottava olisi mainitun kohdan edellytyksen mukaisesti törkeästi laiminlyönyt noudattaa lain 33 §:ssä säädettyä tai Finanssivalvonnan muun lain nojalla määräämää kieltä tai oikaisukehotusta. Tällaisia valtuuksia ovat muun muassa luottolaitostoiminnasta annetun lain 22 luvun 1 §:ssä ja sijoituspalvelulain 16 a luvun 1 §:ssä säädetyt valvontavaltuudet.

29 §. Asiamiehen asettaminen. Pykälän 3 momenttia tarkistettaisiin laajentamalla asiamiehen momentissa tarkoitettujen oikeudet koskemaan, mitä lain 23 §:ssä on säädetty. Ehdotettu muutos vastaa, mitä lain 34 §:ssä tarkoitettujen ulkopuolisen asiantuntijan oikeuksista on vastaavasti säädetty.

Pykälän 6 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Lain 29 §:ssä tarkoitettujen asiamiehen asettamiseen oikeuttavia tai velvoittavia säännöksiä on luottolaitostoiminnasta annetun lain 11 luvun 10 a §:n lisäksi muun muassa sijoituspalvelulain 9 luvun 8 §:ssä, sijoitusrahastolain 122 §:ssä ja vakuutusyhtiölain 25 luvun 11 §:ssä, jotka tulevat sovellettavaksi ilman eri mainintaa muutenkin.

32 a §. Omistusosuuden hankinnan kieltäminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi luottolaitostoiminnasta annetun lain voimaan tulleita muutoksia vastaavasti täsmentämällä mainittuun lakiin kohdistuvaa viittausta.

32 c §. Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi luottolaitostoiminnasta annetun lain voimaan tulleita muutoksia vastaavasti täsmentämällä mainittuun lakiin kohdistuvaa viittausta. Säännöksen 3 kohtaa selvennettäisiin niin, että pykälässä tarkoitettu kiello-oikeus koskisi myös kymmenen prosentin suuruisia omistusosuuksia, jotka on momentin 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaan ilmoitettava Finanssivalvonnalle. Ehdotetussa säännöksessä otettaisiin myös selkeämmin huomioon osakkeiden tai osuuksien hankinnan ohella myös tilanne, jossa ilmoitusvelvollisuuden synnyttäneen omistusosuuden hankkinut henkilö on hankintahetkellä todettu

32 a §:ssä säädettyssä arvioinnissa luotettavaksi, mutta henkilö osoittautuu epäluotettavaksi esimerkiksi myöhemmin tekemiensä väärinkäytösten johdosta.

1.2 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

1 §. Maksuvelvollinen. Pykälän 1 momentin 9 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi poistamalla viittaus tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) tarkoitettu Tapaturmavakuutuslaitosten liittoon ja korvaamalla se viittauksella työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitettuun tapaturmavakuutuskeskukseen voimassa olevaa lakia vastaavasti.

1 a §. Määritelmät. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi määritelmäpykälä. ETA-luottolaitoksen sivuliikkeellä tarkoitettaisiin lakia sovellettaessa kaikkia FivaL:n 4 §:n 5 momentissa tarkoitettuja sivuliikkeitä, kuten tähänkin asti. Ehdotetun säännöksen uudet ETA-luottolaitosten sivuliikkeiden maksuluokat, joita olisivat luokka I, luokka II, ja luokka III, olisi tarkoitettu sovellettavaksi ainoastaan valvontamaksuja määrättäessä, muilta osin oikeustila säilyisi ennallaan. Lainkohdassa mainittujen sivuliikeluokkien määräytymisperusteena olisi myös niiden merkitys Suomen rahoitusjärjestelmän vakaudelle ja siten niiden systeeminen merkittävyys koko järjestelmän kannalta. Ehdotettujen uusien maksuluokkien nimenomaisena perusteena olisi sivuliikkeen markkinaosuus pankkisektorin yleisötalletuksista Suomessa maksun määräämisvuotta edeltävän vuoden lopun markkinaosuuden mukaan. Nykyisinkin FivaL 59 a §:ssä tarkoitettussa, Euroopan parlamentin ja neuvoston luottolaitosdirektiivin (2013/36/EU) 51 artiklaan perustuvassa, menettelyssä yhtenä kriteerinä ulkomaisen ETA-luottolaitoksen nimeämiseksi merkittäväksi on sivuliikkeen markkinaosuus talletuksista Suomessa. Ehdotettu luokittelu olisi näin ollen johdonmukainen voimassa olevan lainsäädännön kanssa kuitenkin niin, että tässä laissa talletuksilla tarkoitettaisiin vain yleisötalletuksia. ETA-luottolaitosten sivuliikkeiden luokittelu merkittäväksi (luokka II) ja erittäin merkittäväksi (luokka III) sivuliikkeeksi heijastaisi niiden merkitystä rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta ja siten myös sivuliikkeiden valvontatyön Finanssivalvonnalle aiheuttamaa työmäärää.

Pykälän 1 kohdan mukaan ETA-luottolaitoksen sivuliikkeellä, luokassa I, tarkoitettaisiin sellaista ulkomaisen ETA-valvottavan Suomessa toimivaa sivuliikettä, jonka markkinaosuus Suomessa yleisötalletuksilla mitattuna olisi alle kaksi prosenttia. Yleisötalletuksilla tarkoitettaisiin pykälässä kaikkia sivuliikkeen vastaanottamia talletuksia pois lukien luottolaitosten ja keskuspankkien talletukset. Myöskään sivuliikkeiden tekemiä takaisinostosopimuksia ei pidettäisi pykälässä tarkoitettuina yleisötalletuksina.

Pykälän 2 kohdan mukaan ETA-luottolaitoksen sivuliikkeellä, luokassa II, tarkoitettaisiin sivuliikettä, jonka markkinaosuus Suomessa yleisötalletuksilla mitattuna olisi vähintään kaksi prosenttia, mutta enintään 10 prosenttia. Pykälän 3 kohdan mukaa ETA-luottolaitoksen sivuliikkeellä, luokassa III, tarkoitettaisiin sivuliikettä, jonka markkinaosuus Suomessa yleisötalletuksilla mitattuna olisi yli 10 prosenttia.

Pykälän 4 kohdan mukaan sivuliikkeen laskennallisella taseella tarkoitettaisiin parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) No 575/2013 99 artiklan nojalla annetun komission täytäntönnäpöasetuksen (EU) No 680/2014 mukaisesti annettavien tietojen perusteella laskettavien sivuliikkeen kokonaisvarojen määrää. Voimassa olevassa valvontamaksulaissa maksuvelvollisten valvontamaksun määrä määräytyy prosenttiosuuksina maksuperusteesta ilmaistuna. Muun muassa luottolaitoksilla ja ETA-luottolaitosten Suomessa olevilla sivuliikkeillä maksuperusteena on voimassa olevassa laissa taseen loppusumma. Taseen käyttäminen maksuperusteena on lainsäädäntöteknisesti epätydyttävä konstruktio, koska ulkomaisen oikeushenkilön, eli nyt säädettävän lain kannalta, ulkomaisen ETA-luottolaitoksen Suomessa oleva sivuliike ei ole itsenäinen oikeushenkilö, eikä sillä ole sellaista kirjanpito-oikeudellisesti määrittyvää itsenäistä

taloudellista kokonaisuutta, jonka perusteella voitaisiin yksiselitteisesti laatia sivuliikkeen tase. Kuten kirjanpitolautakunnan lausunnossa 1937/2015 todetaan, sivuliike voi hallinnoida vain niitä omaisuuseriä, joiden osalta niin sanottu pääliike, eli ulkomainen oikeushenkilö, on sivuliikkeen edustajat valtuuttanut hallinnoimaan. Lähtökohtaisesti tällöin sivuliikkeen tase ei voi käsittää esimerkiksi pääomaa ulkomaisesta pääliikkeestä, mistä muun muassa seuraa, ettei sivuliikkeellä voi olla sellaista itsenäistä tilinpäätöstä, joka kirjanpitolaissa on säädetty tasekirjan sisällöksi. Edellä olevasta seuraa, että valvontamaksun perusteeksi olisi ulkomaisten sivuliikkeiden osalta säädettävä muu konstruktio kuin taseen käsite. Nyt ehdotettavan pykälän 3 kohdan mukaan sivuliikkeen laskennallisella taseella tarkoitettaisiin valvontamaksulakia sovellettaessa niiden kokonaisvarojen määrää, jotka muodostuvat EU:n vakavaraisuusasetuksen 99 artiklassa tarkoitetun niin sanotun FINREP-tiedonkeruukehikon mukaista tiedonantovelvollisuutta noudatettaessa. Laskennallinen tase olisi laskentatekninen apukäsite valvontamaksulakia sovellettaessa, eikä sillä ole tarkoitus muuta aineellista sisältöä. Ehdotetun määritelmän avulla maksuvelvollisuuden pohjana oleva laskennallisen taseen loppusumma laskettaisiin sivuliikkeiden Finanssivalvonnalle jo nykyisinkin toimittaman taloudellisen informaation perusteella, jolloin minimoitaisiin sekä maksuvelvollisille että Finanssivalvonnalle uusista maksuluokista aiheutuva hallinnollinen taakka. Pykälän 5 kohdan mukaan kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallinen tase laskettaisiin pykälän 4 kohtaa vastaavasti.

4 §. Suhteellinen valvontamaksu. Pykälän 1 momentin sisältämän taulukon maksuvelvollisuusluokka, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa, muutettaisiin ehdotuksen mukaan kuulumaan seuraavasti: Tapaturmavakuutuskeskus, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa.

Lisäksi ehdotetaan, että mainitun taulukon maksuvelvollisuusluokka, valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, kunnallisessa eläkelaiissa (549/2003) tarkoitettu Keva-niminen kunnallinen eläkelaitos ja kirkkolaiissa (1054/1993) tarkoitettu Kirkon keskusrahaston eläkerahasto, muutettaisiin kuulumaan seuraavasti: valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, Kevasta annetussa laissa (66/2016) tarkoitettu Keva-niminen eläkelaitos ja kirkkolaiissa (1054/1993) tarkoitettu Kirkon eläkerahasto.

Samoin taulukon maksuluokka, ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, muutettaisiin kuulumaan seuraavasti: ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka I. Lisäksi maksuvelvolliseksi lisättäisiin uudet maksuvelvollisuusluokat: ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka II, sekä ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka III. Mainittujen ETA-luottolaitosten sivuliikkeiden maksuperusteeksi ehdotetaan ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusummaa, joka on määritelty ehdotetun 1 a §:n 4 kohdassa. Myös kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen maksun perusteen ehdotetaan määräytyvän niin sanotun laskennallisen taseen avulla.

Pykälän 1 momentin sisältämää taulukkoa ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että taulukon mukaisen maksun määrää prosentteina maksuperusteesta ilmaistuna tarkistettaisiin alentamalla mainittuja prosentteja viidellä prosentilla.

5 §. Suhteellista valvontamaksua maksavan perusmaksu. Pykälän 1 momentin sisältämään taulukkoon ehdotetaan lisättäväksi ehdotettuja uusia ETA-luottolaitosten sivuliikkeitä koskevia määritelmiä vastaavasti uudet maksuvelvollisuusluokat, luokka I, luokka II ja luokka III. Mainittujen uusien maksuluokkien maksuperuste määräytyisi uusien määritelmiä vastaavasti sanottujen sivuliikkeiden laskennallisten taseiden perusteella. Momentissa tarkoitettuja perusmaksuja

ehdotetaan korotettavaksi seitsemällä prosentilla siten, että mainittu korotus koskisi jokaista maksuvelvollista.

6 §. Muun maksuvelvollisen perusmaksu. Pykälän 1 momentin sisältämän taulukon mukaisia perusmaksuja ehdotetaan korotettavaksi seitsemällä prosentilla siten, että mainittu korotus koskisi jokaista maksuvelvollista.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain ja siten lakiehdotusten säätämisyjärjestyksen kannalta keskeisimmät ehdotukset koskevat Finanssivalvonnan valvontamaksuihin ehdotettuja muutoksia.

Esityksen 1. lakiehdotuksella ehdotetaan Finanssivalvonnasta annettua lakia muutettavaksi täsmentämällä lain nykyisiä säännöksiä paremmin vastaamaan yhteisen valvontamekanismin vaatimuksia. Ehdotetut säännökset koskevat Finanssivalvonnan hallinnon sisäistä järjestämistä. Ehdotetuissa säännöksissä ei ole arvioitu olevan sellaista normiaineista, jota olisi erikseen arvioitava perustuslain näkökulmasta, ja niiden katsotaan täyttävän perustuslain vaatimukset.

Esityksen 2. lakiehdotuksella ehdotetaan muutettavaksi Finanssivalvonnan valvontamaksulain maksuvelvollisuusluokkia sekä maksuvelvollisten maksettavaksi määrättäviä valvontamaksuja. Lakiehdotusta on arvioitava suhteessa perustuslain valtion veroja ja maksuja koskevaan säännökseen. Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion veroista säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Niin ikään valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuuden sekä maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään lailla.

Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset katetaan valvontamaksuilla, jotka kerätään voimassa olevan lain 1 §:ssä mainituilta maksuvelvollisilta. Ehdotetut uudet muutokset käsittäisivät ensinnäkin nykyisessä laissa olevan maksuvelvollisuusluokan jakamista kolmeksi uudeksi alaluokaksi ehdotetusta laista ilmenevillä perusteilla. Asiallisesti maksuvelvollisten joukkoa ei ehdoteta laajennettavaksi, vaan ehdotetut muutokset tältä osin koskisivat sellaisia maksuvelvollisia, jotka nykyisenkin lain nojalla ovat velvollisia suorittamaan valvontamaksua Finanssivalvonnalle. Ehdotuksen mukaan myös maksuvelvollisten niin sanottuja suhteellisia valvontamaksukertoimia alennettaisiin samalla kun kiinteitä maksuja ehdotetaan korotettavaksi.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan verona tai veronluonteisena maksuna pidetään rahasuoritusta, joka ei ole korvaus tai vastike julkisen vallan maksuvelvolliselle antamista eduista tai palveluista, eikä maksun suorittaminen ole veloitettulle subjektille vapaaehtoista, vaan johtuu esimerkiksi sen harjoittaman toiminnan luonteesta. Finanssivalvonnan valvontamaksu on edellä mainittu huomioden tällainen valtiosääntöoikeudellinen veronluonteinen maksu (PeVL 41/2004 vp, PeVL 67/2002 vp, PeVL 28/2008 vp). Mainitun perustuslain säännöksen mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Ehdotukset sisältävät nämä vähimmäisedellytykset, kuten myös voimassa olevassa laki.

Lisäksi perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan lain säännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua

(PeVL 41/2004 vp). Valvontamaksulakia koskevat ehdotukset sisältävät muutoksia maksun suuruuden määräytymiseen. Lakiehdotuksen 4, 5 ja 6 § sisältävät yksityiskohtaiset säännökset maksun määräytymisen perusteista, joihin ei kuitenkaan sisälly Finanssivalvonnan harkintavaltaa.

Maksuvelvollisten oikeusturva on voimassa olevassa laissa varmistettu siten, että Finanssivalvonnan päätökseen määrätä valvontamaksu saa vaatia oikaisua Finanssivalvonnalta ja Finanssivalvonnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Maksuvelvollisten oikeusturvaa koskeviin säännöksiin ei ehdoteta muutoksia.

Perustuslakivaliokunta on aiemmin todennut voimassa olevan valvontamaksulain täyttävän perustuslain vaatimukset (PeVL 28/2008 vp), ja nyt ehdotettujen muutosten ei katsota muuttavan oikeustilaa tältä osin. Finanssivalvonnan keräämien valvontamaksujen luonne muistuttaa läheisesti Rahoitusvakausviraston ja rahoitusvakausrahan toiminnasta aiheutuvien hallinnollisten kustannusten kattamiseksi kerättäviä maksuja, joita perustuslakivaliokunta on tuoreemmassa tulkintakäytännössään pitänyt (PeVL 35/2014 vp) perustuslain vaatimusten täyttävänä.

Edellä ilmenevistä perusteista johtuen katsotaan, että lakiehdotukset täyttävät perustuslain asettamat vaatimukset, ja että lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 3 §:n 2 momentin 7 ja 7 a kohta, 3 §:n 3 momentin 9 ja 10 kohta, 13 §:n 3 momentti, 29 §:n 6 momentti ja 44 b §, sellaisina kuin niistä ovat, 3 §:n 2 momentin 7 a kohta laissa 1198/2014, 3 §:n 3 momentin 9 kohta laissa 1360/2010 ja 10 kohta laissa 170/2014 sekä 29 §:n 6 momentti ja 44 b § laissa 1198/2014, ja

muutetaan 3 §:n 3 momentin 8 kohta, 3 a §:n 1 momentti ja 4 momentti, 4 §:n 5 ja 6 momentti, 5 §:n 11 kohta, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta, 10 §:n 2 momentin 12 kohta, 10 §:n 5 momentti, 13 §:n 1 momentin 1 kohta, 18 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentin 3 kohta, 29 §:n 3 momentti, 32 a §:n 1 momentti ja 32 c §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 3 a §:n 1 ja 4 momentti laissa 611/2014, 4 §:n 5 momentti laissa 254/2013 ja 6 momentti laissa 198/2015, 5 §:n 11 kohta laissa 752/2012, 10 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 611/2014, 10 §:n 2 momentin 12 kohta ja 5 momentti laissa 194/2011, 13 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 604/2010 sekä 26 §:n 1 momentin 3 kohta, 32 a §:n 1 momentti ja 32 c §:n 1 momentti laissa 170/2014, sekä

lisätään lakiin uusi 3 d §, 10 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 194/2011, uusi 13 kohta, uusi 10 a § ja 12 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 194/2011, uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §

Tehtävät

Finanssivalvonnan tehtävänä on lisäksi:

8) osallistua 3 a §:ssä tarkoitetun yhteisen valvontamekanismin toimintaan ja avustaa Euroopan keskuspankkia, jäljempänä *EKP*, yhteisessä valvontamekanismissa;

3 a §

Yhteinen valvontamekanismi ja Euroopan finanssivalvontajärjestelmä

Finanssivalvonta kuuluu YVM-asetuksessa tarkoitettuun EKP:sta ja kansallisista toimivaltaisista viranomaisista koostuvaan yhteiseen valvontamekanismiin.

Jollei Euroopan valvontaviranomaisen tai Euroopan järjestelmäriskikomitean antaman ohjeen tai suosituksen noudattaminen ole mahdollista, Finanssivalvonnan on esitettävä perustelut ohjeesta tai suosituksesta poikkeamiseen ja toimitettava ne asianomaiselle Euroopan valvontaviranomaiselle tai Euroopan järjestelmäriskikomitealle.

3 d §

Yhteistyö Rahoitusvakausviraston kanssa

Finanssivalvonta valvoo yhdessä rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitetun Rahoitusvakausviraston kanssa, että finanssimarkkinoilla toimivat noudattavat niitä koskevia luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014), jäljempänä *kriisinratkaisulaki*, säännöksiä.

Finanssivalvonnan ja Rahoitusvakausviraston on tehtävä keskenään yhteistyötä. Finanssivalvonnan tulee ennen ryhtymistään 3 tai 4 luvun mukaisiin toimenpiteisiin kuulla Rahoitusvakausvirastoa, jos valvottava tai muu finanssimarkkinoilla toimiva toimii kriisinratkaisulain tai mainitun lain 1 luvun 4 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kriisinratkaisudirektiivin perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten vastaisesti.

4 §

Valvottavat

Finanssivalvonta valvoo ulkomaisten ETA-valvottavien Suomessa olevien sivuliikkeiden toimintaa ja ulkomaisten ETA-lisäeläkelaitosten toimintaa Suomessa sekä sellaista ulkomaisten valvottavien palvelujen tarjoamista Suomessa, jota harjoitetaan sivuliikettä perustamatta, niin kuin 5 ja 6 luvussa ja muualla laissa säädetään.

Finanssivalvonta valvoo valtion eläkerahaston sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista niin kuin valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) säädetään, Keva-nimisen eläkelaitoksen rahoitustoiminnan suunnittelua ja sijoitustoimintaa sekä sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamista niin kuin Kevasta annetussa laissa (66/2016) säädetään sekä Kirkon eläkerahastoa niin kuin kirkkolaissa (1054/1993) säädetään.

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

11) työtaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitettua Tapaturmavakuutuskeskusta;

2 luku

Hallinto

9 §

Johtokunta

Finanssivalvonnan johtokuntaan kuuluu enintään kuusi jäsentä.

Yksi jäsenistä nimitetään valtiovarainministeriön ehdotuksen perusteella, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ehdotuksen perusteella sekä yksi Suomen Pankin ehdotuksen perusteella. Valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Pankin ehdotuksesta nimi-

tettäville jäsenille valitaan lisäksi samassa järjestyksessä kullekin varajäsen. Johtokuntaan valitaan lisäksi vähintään kaksi muuta jäsentä. Johtokunnan jäsenellä ja varajäsenellä on oltava hyvä perehtyneisyys finanssimarkkinoiden toimintaan.

10 §

Johtokunnan tehtävät

Johtokunnalla on seuraavat finanssimarkkinoiden valvontaa koskevat tehtävät:

1) asettaa erityiset tavoitteet 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiselle, Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjata ja valvoa näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista;

5) tuomita maksettavaksi Finanssivalvonnan asettama uhkasakko ja päättää 4 luvussa säädetyistä hallinnollisista seuraamuksista;

Johtokunnalla on seuraavat Finanssivalvonnan hallintoa koskevat tehtävät:

12) kuulla vuosittain finanssimarkkinoilla toimivien edustajia sekä kuluttajien ja finanssi-palvelujen muiden käyttäjien edustajia valvonnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta samoin kuin 3 kohdassa tarkoitettua talousarviosta ja 11 kohdassa tarkoitettua arviosta;

13) nimetä YVM-asetuksessa tarkoitettuun valvontaelimeen Finanssivalvonnan edustaja sekä edustajan ollessa estynyt tämän sijainen.

Edellä 2 momentin 10 ja 11 kohdassa tarkoitettujen kertomusten tulee kattaa myös Finanssivalvonnan toiminta osana Euroopan finanssivalvontajärjestelmää sekä YVM-asetuksessa tarkoitettua yhteistä valvontamekanismia.

10 a §

Edustaja yhteisen valvontamekanismin valvontaelimessä

YVM-asetuksen 26 artiklassa tarkoitettuun valvontaelimeen nimetyn Finanssivalvonnan edustajan on saatettava johtokunnan käsiteltäväksi valvontaelimessä käsiteltävät asiat, jotka koskevat:

- 1) EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta,
- 2) merkittävien luottolaitosten liiketoimintaan liittyviä valvontapäätöksiä tai pääomitusta;
- 3) merkittävien luottolaitosten toimintaan liittyviä määräyksiä ja ohjeita;
- 4) merkittävien luottolaitosten johdon toiminnan rajoittamista; sekä
- 5) asioita, joilla on muutoin merkittäviä vaikutuksia Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia.

Sen estämättä, mitä edellä 2 momentissa säädetään, edustaja voi käsitellä valvontaelimessä käsiteltävän asian ilman johtokuntaa, jos asian kiireinen luonne sitä edellyttää. Asia on tällöin saatettava jälkikäteen johtokunnan tietoon.

Lisäksi edustajan tehtävänä on pitää johtokunta tietoisena valvontaelimen toiminnan kautta tietoon tulleista finanssimarkkinoiden kehitykseen ja finanssialan lainsäädäntöön merkittävästi vaikuttavista seikoista ja aloitteista.

Finanssivalvonnan edustajan ja edustajan sijaisen riippumattomuudesta hänen toimiessaan valvontaelimen jäsenenä säädetään YVM-asetuksen 19 artiklassa.

12 §

Johtajan tehtävät

Johtajan tehtävistä voidaan antaa tarkempia määräyksiä työjärjestyksessä. Johtajalle tämän pykälän mukaan kuuluvaa ratkaisovaltaa voidaan työjärjestyksessä antaa myös Finanssivalvonnan muulle virkamiehelle.

13 §

Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa

Päätökset, jotka johtaja aikoo tehdä, on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle, jos ne koskevat:

1) toimiluvan myöntämistä valvottavalle, toimiluvan perumista, toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamista, ulkomaisen ETA-sivuliikkeen lakkauttamista tai sen toiminnan rajoittamista taikka, jos asiasta päättäminen kuuluu muulle viranomaiselle, toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista tai toiminnan rajoittamista koskevaa esitystä;

3 luku

Valvontavaltuudet

18 §

Oikeus saada tietoja valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta

Finanssivalvonta voi antaa määräyksiä valvottavan taloudellista asemaa, omistajia, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, hallinto- ja valvontaelinten jäseniä ja toimihenkilöitä sekä toimipaikkoja koskevien tietojen samoin kuin 3 §:n 3 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tarpeellisten tietojen säännöllisestä toimittamisesta ja toimittamistavasta Finanssivalvonnalle.

26 §

Toimiluvan peruminen ja siihen rinnastettava toiminnan määrääminen lopetettavaksi

Finanssivalvonta voi perua valvottavan toimiluvan tai, jos EKP tai muu viranomainen on toimivaltainen toimilupaviranomainen, esittää tälle toimiluvan perumista, jos finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista ei voida riittävästi turvata rajoittamalla valvottavan toimintaa 27 §:n mukaisesti tai muilla tämän lain mukaisilla toimenpiteillä tai muualla laissa säädettyillä toimenpiteillä ja:

3) valvottava on törkeästi laiminlyönyt noudattaa 33 §:ssä säädettyä tai Finanssivalvonnan muun lain nojalla määräämää kieltoa tai oikaisukehotusta.

29 §

Asiamiehen asettaminen

Asiamiehellä on tehtävässään 18, 19, 23, 24 ja 32 §:n mukaiset oikeudet. Asiamies toimii rikosoikeudellisella virkavastuulla hoitaessaan tämän lain mukaisesti annettuja julkisoikeudellisia hallintotehtäviä. Asiamiehen tehtäviä hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

32 a §

Omistusosuuden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonta voi saatuaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 3 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:ssä tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kieltää mainituissa lainkohdissa tarkoitetun omistusosuuden hankkimisen luottolaitoksesta, sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä, vaihtoehtorahastojen hoitajasta, säilytisyhteisöstä, erityisestä säilytisyhteisöstä, vakuutusyhtiöstä sekä niiden omistusyhteisöistä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöstä, sähkörahayhteisöstä, pörssistä, pörssin omistusyhteisöstä, arvopaperikeskuksesta, arvopaperikeskuksen omistusyhteisöstä, selvitysyhteisöstä tai selvitysyhteisön omistusyhteisöstä, jos osuuden omistus vaarantaisi hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos hankinnan kohteena on vakuutusyhtiö, vakuutetut edut sillä perusteella, että on perusteltua aihetta epäillä:

- 1) ilmoitusvelvollisen mainetta tai taloudellisen aseman riittävyttä;
 - 2) hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön johdon luotettavuuden tai sopivuuden taikka muiden toimilupaedellytysten vaarantumista hankinnan johdosta;
 - 3) hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön valvonnan ja siihen liittyvän viranomaisten tietojenvaihdon edellytysten vaarantumista hankinnan johdosta; tai
 - 4) hankinnan liittymistä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen.
-

32 c §

Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen

Finanssivalvonta voi kieltää osakkeiden tai osuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä, sähkörahayhteisössä, vakuutusyhtiössä sekä niiden omistusyhteisöissä, pörssissä, pörssin omistusyhteisössä, arvopaperikeskuksessa, arvopaperikeskuksen omistusyhteisössä, selvitysyhteisössä tai selvitysyhteisön omistusyhteisössä enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, jos:

- 1) osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ei ole tehty luottolaitostoiminnasta annetun lain 3 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä ra-

hoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:ssä tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;

2) osakkeet tai osuudet on hankittu Finanssivalvonnan 32 a §:ssä tarkoitettua kiellosta huolimatta; tai

3) edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa lainkohdissa säädetyn omistusrajan saavuttava tai ylittävä omistus vaarantaa 32 a §:ssä tarkoitettulla tavalla kohdeyrityksen tai kohdeyhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos kohdeyritys on vakuutusyhtiö, vakuutetut edut.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

2.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008) 1 §:n 1 momentin 9 kohta, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti laissa 313/2015 sekä 6 §:n 1 momentti laissa 644/2014, ja *lisätään* lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

9) Työtapaturma- ja ammattitautilaisissa (459/2015) tarkoitettu Tapaturmavakuutuskeskus;

1 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ETA-luottolaitoksen sivuliikkeellä, luokassa I*, sivuliikettä, jonka markkinaosuus Suomessa yleisötalletuksilla mitattuna on alle 2 prosenttia;

2) *ETA-luottolaitoksen sivuliikkeellä, luokassa II*, sivuliikettä, jonka markkinaosuus Suomessa yleisötalletuksilla mitattuna on vähintään 2, mutta enintään 10 prosenttia;

3) *ETA-luottolaitoksen sivuliikkeellä, luokassa III*, sivuliikettä, jonka markkinaosuus Suomessa yleisötalletuksilla mitattuna on yli 10 prosenttia;

4) *ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisella taseella* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 99 artiklan nojalla annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 680/2014 mukaisesti annettavien tietojen perusteella laskettavien sivuliikkeen kokonaisvarojen määrää;

5) *kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisella taseella* edellä 4 kohdassa tarkoitettua vastaavaa sivuliikkeen kokonaisvarojen määrää.

4 §

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,0027
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,0027
maksulaitoslaissa tarkoitettu muu maksulaitos kuin sähkörahayhteisö	liikevaihto	0,24
maksulaitoslaissa tarkoitettu sähkörahayhteisö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö	taseen loppusumma x 4	0,0027
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu henkivakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu erillisyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettu työeläkevakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys	taseen loppusumma x 4	0,0027
eläkesäätiölaissa tarkoitettu eläkesäätiö	taseen loppusumma	0,0027
vakuutuskassalaissa tarkoitettu eläkekassa	taseen loppusumma	0,0027
vakuutuskassalaissa tarkoitettu sairauskassa	taseen loppusumma x 4	0,0027
vakuutuskassalaissa tarkoitettu muu vakuutuskassa kuin eläkekassa tai sairauskassa	taseen loppusumma	0,0027
maatalousyrittäjän eläkelaiissa (1280/2006) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos	taseen loppusumma	0,0027
merimieseläkelaiissa (1290/2006) tarkoitettu Merimieseläkekassa	taseen loppusumma x 0,4	0,0027
työttömyysetuuskien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto sekä Koulutusrahasto	taseen loppusumma	0,0027
Tapaturmavakuutuskeskus, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassa-	taseen loppusumma x 4	0,0027

laissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa		
valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, <i>Kevasta annetussa laissa (66/2016) tarkoitettu Keva-niminen eläkelaitos ja kirkkolaisissa (1054/1993) tarkoitettu Kirkon eläkerahasto</i>	taseen loppusumma x 0,4	0,0027
<i>ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka I</i>	<i>ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma</i>	0,0009
<i>ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka II</i>	<i>ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma</i>	0,0014
<i>ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka III</i>	<i>ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma</i>	0,0018
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	<i>kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen laskennallisen taseen loppusumma</i>	0,0027
muun kuin sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	liikevaihto	0,10
sellaisen sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	taseen loppusumma	0,0009
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu rahastoyhtiö	rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0021
lisämaksu rahastoyhtiölle, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa	omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan liikevaihto	0,32
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettun toimiluvan saanut vaihtoehtorahastojen hoitaja	vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0021
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, joka tarjoaa vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua tai 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua liitännäispalvelua	näiden palvelutoimintojen liikevaihto	0,32
yhteisö, joka Suomessa toimiluvan nojalla sekä hallinnoi sijoitusrahastoa että hoitaa	Suomessa hallinnoitujen sijoitusrahastojen ja hoi-	0,0021

vaihtoehtorahastoa	dettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettussa laissa tarkoitettu pörssi sekä arvosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettussa laissa tarkoitettu muu selvitysyhteisö kuin arvopaperikeskus	liikevaihto	<i>1,24 %; maksu on kuitenkin vähintään 50 000 euroa</i>
sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettu muu sijoituspalveluyritys kuin lain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	<i>0,32</i>
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	<i>0,10</i>
työttömyyskassalaissa tarkoitettu työttömyyskassa	jäsenmaksutulo	<i>0,63</i>
ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	<i>0,14</i>
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	<i>0,32</i>
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka ei hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	liikevaihto	<i>0,14</i>
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	<i>0,0017</i>
ulkomainen ETA-rahastoyhtiö, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	<i>0,0017</i>
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, jonka hoitama vaihtoehtorahasto on sijoitautunut ETA-valtioon tai kolmanteen maahan	vaihtoehtorahastojen hoitajan ulkomailla hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	<i>0,0010</i>
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka ei hoida Suomessa vaihtoehtorahastoa	liikevaihto	<i>0,14</i>
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	<i>0,0017</i>

ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0017
kolmanteen maahan sijoittautuneen vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike	liikevaihto	0,32
kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike	vakuutusmaksutulo	0,029

5 §

Suhteellista valvontamaksua maksavan perusmaksu

Edellä 4 §:ssä tarkoitetun suhteellisen valvontamaksun lisäksi maksettavan perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Perusmaksu euroina
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1501/2001) tarkoitettu liikepankki, säästöpankkilaisissa (1502/2001) tarkoitettu säästöpankkiosakeyhtiö sekä osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1504/2001) tarkoitettu osuuspankkiosakeyhtiö	6 420
muu luottolaitos	2 140
lisämaksu luottolaitokselle, jonka palkkiotuottojen määrä on suurempi kuin rahoituskate	9 630
maksulaitos	2 140
vakuutusyhtiö	6 420
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu erillisyyhtiö	2 140
vakuutusyhdistys	1 070
eläkesäätiö ja eläkekassa	1 284
muu vakuutuskassa kuin eläkekassa	856
työttömyyskassa	6 420
Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Merimieseläkekassa, työttömyysvakuutusrahasto ja Koulutusrahasto	6 420
Tapaturmavakuutuskeskus, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskasojen tukikassa	1 284
valtion eläkerahasto, Keva-niminen eläkelaitos ja Kirkon eläkerahasto	16 050

kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	3 210
<i>ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka I</i>	2 140
<i>ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka II</i>	3 210
<i>ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike, luokka III</i>	4 301
rahastoyhtiö	4 280
vaihtoehtorahastojen hoitajan toimiluvan saanut yhteisö	4 280
yhteisö, jolla on vaihtoehtorahastojen hoitajan ja rahastoyhtiön toimiluvat	6 420
yhteisö, jolla on rahastoyhtiön toimilupa ja joka on rekisteröitymisvelvollinen vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain nojalla	4 815
muu sijoituspalveluyritys kuin sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	6 420
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	1 070
ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike	2 140
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike	3 210
ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	1 070
ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike	2 140
ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike	2 140
kolmanteen maahan sijoittautuneen vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike	3 210
kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike	3 210

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisen perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Perusmaksu euroina
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu arvopaperikeskus	278 200
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu talletussuojarahasto	12 840

luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu vakuusra- hasto	2 140
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu oikeushenkilö	1 070
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö	214
sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoittajien korvausraho	3 210
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaisesti rekiste- röitymisvelvollinen vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole rahastoyhtiön toimilupaa	1 070
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisella poikkeusluvalla toimiva	2 140
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 210
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu säi- lytisyhteisö	3 210
yhteisö, joka on sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukainen säilytisyhteisö	5 350
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu eri- tyinen säilytisyhteisö	2 140
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	6 420
luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön omistusyhteisö sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettun ryhmittymän omistusyhteisö	10 700
pörssin, arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön omistusyhteisö	10 700
sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhdistyksen omistusyhteisö	1 070
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutus- meklari	1 070 Perusmaksua korote- taan 193 euroa jokaista va- kuutusmeklariyrityksen tai yksityisen elinkeinonhar- joittajan palveluksessa ole- vaa valvontamaksun mää- rämisvuotta edeltävän vuoden päättyessä rekiste- röityä vakuutusmeklaria kohden.
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa lais- sa tarkoitettu tilinhoitaja	6 420
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa lais- sa tarkoitettu keskusvastapuoli	160 500
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa lais- sa tarkoitettu selvitysosapuoli	12 840

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu selvitysrahasto ja 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettu kirjausrahasto	2 140
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	16 585 Perusmaksua korotetaan 17 120 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	13 375
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija, jos kysymyksessä on tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen tai jos liikkeeseenlaskijan kotipaikka ei ole Suomessa	11 235 Perusmaksua korotetaan 11 770 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	3 210
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema muu arvopaperi kuin osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	3 210
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	4 280
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	1 070
Eläketurvakeskus	10 700
liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta	1 070

Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 26 kohdassa tarkoitettu toimintayksikkö	<i>19 260</i>
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitetun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön sivuliike	<i>1 070</i>
eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa tarkoitettu sellainen ulkomainen ETA-lisäeläkelaitos, jolla on Suomessa sivuliike	<i>1 070</i>
kolmannen maan luottolaitoksen edustusto	<i>1 070</i>
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutus-edustaja, joka on rekisteröity muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa ja jolla on Suomessa sivuliike	<i>321</i>
markkinarakennetoimija-asetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettu finanssialalla toimiva vastapuoli, 9 kohdassa tarkoitettu finanssialan ulkopuolinen vastapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu eläkejärjestelmä, jonka kotivaltio on Suomessa	<i>10 700</i>

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

1.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 3 § 2 mom. 7 och 7 a-punkten, 3 § 3 mom. 9 och 10 punkten, 13 § 3 mom., 29 § 6 mom. och 44 b §, av dem 3 § 2 mom. 7 a-punkten sådan den lyder i lag 1198/2014, 3 § 3 mom. 9 punkten sådan den lyder i lag 1360/2010 och 10 punkten sådan den lyder i lag 170/2014 samt 29 § 6 mom. och 44 b § sådana de lyder i lag 1198/2014, samt
ändras 3 § 3 mom. 8 punkten, 3 a § 1 och 4 mom., 4 § 5 och 6 mom., 5 § 11 punkten, 9 § 1 och 2 mom., 10 § 1 mom.1 och 5 punkten, 10 § 2 mom.12 punkten, 10 § 5 mom., 13 § 1 mom.1 punkten, 18 § 2 mom., 26 § 1 mom. 3 punkten, 29 § 3 mom., 32 a § 1 mom. och 32 c § 1 mom., av dem 3 a § 1 och 4 mom. sådana de lyder i lag 611/2014, 4 § 5 mom. sådant det lyder i lag 254/2013 och 6 mom. sådant det lyder i lag 198/2015, 5 § 11 punkten sådan den lyder i lag 752/2012, 10 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 611/2014, 10 § 2 mom. 12 punkten och 5 mom. sådana de lyder i lag 194/2011, 13 § 1 mom.1 punkten sådan den lyder i lag 604/2010 samt 26 § 1 mom. 3 punkten, 32 a § 1 mom. och 32 c § 1 mom. sådana de lyder i lag 170/2014, samt
fogas till lagen en ny 3 d §, till 10 § 2 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 194/2011, en ny 13 punkt, en ny 10 a § och till 12 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 194/2011, ett nytt 2 mom., som följer:

3 §

Uppgifter

Dessutom ska Finansinspektionen

8) delta i verksamheten i den gemensamma tillsynsmekanism som avses i 3 a § och bistå Europeiska centralbanken, nedan *ECB*, i den gemensamma tillsynsmekanismen,

3 a §

Den gemensamma tillsynsmekanismen och det europeiska systemet för finansiell tillsyn

Finansinspektionen hör till den gemensamma tillsynsmekanism som avses i SSM-förordningen och består av ECB och de nationella behöriga myndigheterna.

Om det inte är möjligt att följa en anvisning eller rekommendation från en europeisk tillsynsmyndighet eller Europeiska systemrisknämnden ska Finansinspektionen ange orsakerna till avvikelserna från anvisningen eller rekommendationen samt lämna dem till den europeiska tillsynsmyndighet som saken gäller eller till Europeiska systemrisknämnden.

3 d §

Samarbete med Verket för finansiell stabilitet

Finansinspektionen övervakar tillsammans med Verket för finansiell stabilitet som avses i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014) att finansmarknadsaktörerna iakttar de på dem tillämpliga bestämmelserna i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (1194/2014), nedan *resolutionslagen*.

Finansinspektionen och Verket för finansiell stabilitet ska samarbeta sinsemellan. Innan Finansinspektionen vidtar åtgärder enligt 3 eller 4 kap. ska den samråda med Verket för finansiell stabilitet, om ett tillsynsobjekt eller en annan finansmarknadsaktör handlar i strid med resolutionslagen eller sådana förordningar och beslut som kommissionen utfärdat med stöd av resolutionsdirektivet som avses i 1 kap. 4 § 1 punkten i den lagen.

4 §

Tillsynsobjekt

Finansinspektionen utövar i enlighet med 5 och 6 kap. samt bestämmelser någon annanstans i lag tillsyn över verksamhet som i Finland etablerade filialer till utländska EES-tillsynsobjekt och utländska EES-tilläggs pensionsanstalter bedriver i Finland samt över sådant tillhandahållande av tjänster som utländska tillsynsobjekt bedriver i Finland utan att etablera filial.

Finansinspektionen utövar i enlighet med lagen om statens pensionsfond (1297/2006) tillsyn över statens pensionsfonds placeringsverksamhet samt över efterlevnaden av bestämmelserna om insiderregister och insideranmälan, i enlighet med lagen om Keva (66/2016) tillsyn över planeringen av pensionsanstalten Kevas finansieringsverksamhet och över placeringsverksamheten samt över efterlevnaden av bestämmelserna om insiderregister och insideranmälan och i enlighet med kyrkolagen (1054/1993) tillsyn över kyrkans pensionsfond.

5 §

Andra finansmarknadsaktörer

Med andra finansmarknadsaktörer avses i denna lag

11) Olycksfallsförsäkringscentralen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015),

2 kap.

Förvaltning

9 §

Direktion

Finansinspektionens direktion har högst sex medlemmar.

En av medlemmarna utnämns på förslag av finansministeriet, en på förslag av social- och hälsovårdsministeriet och en på förslag av Finlands Bank. För dessa tre medlemmar ska i samma ordning väljas varsin ersättare. Dessutom väljs ytterligare minst två direktionsmed-

lemmar. Direktionsmedlemmarna och ersättarna ska vara väl förtrogna med finansmarknadens funktionssätt.

10 §

Direktionens uppgifter

Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden

1) uppställa de särskilda målen för skötseln av uppgifter enligt 3 och 3 a §, för Finansinspektionens verksamhet och besluta om riktlinjerna för verksamheten samt styra och övervaka måluppfyllelsen och iakttagandet av riktlinjerna,

5) döma ut vite som Finansinspektionen har förelagt och besluta om administrativa påföljder enligt 4 kap.,

Direktionen ska i fråga om Finansinspektionens förvaltning

12) årligen höra representanter för finansmarknadsaktörerna, konsumenterna och andra användare av finansiella tjänster om målen för tillsynen och måluppfyllelsen samt om den budget som avses i 3 punkten och om den bedömning som avses i 11 punkten,

13) utse en företrädare för Finansinspektionen till det tillsynsorgan som avses i SSM-förordningen samt, om företrädaren har förhinder, en ersättare för denna.

De berättelser som avses i 2 mom. 10 och 11 punkten ska också omfatta Finansinspektionens verksamhet som en del av det europeiska systemet för finansiell tillsyn samt den gemensamma tillsynsmekanism som avses i SSM-förordningen.

10 a §

Företrädare i tillsynsorganet för den gemensamma tillsynsmekanismen

Den företrädare för Finansinspektionen som utsetts till det tillsynsorgan som avses i artikel 26 i SSM-förordningen ska till behandling i direktionen föra sådana ärenden som behandlas i tillsynsorganet och som gäller

- 1) finansieringen och ekonomin för ECB:s banktillsyn,
- 2) tillsynsbeslut eller rekapitalisering i anslutning till betydande kreditinstituts affärsverksamhet,
- 3) föreskrifter och anvisningar i anslutning till betydande kreditinstituts verksamhet,
- 4) begränsning av den verksamhet som utövas av ledningen för betydande kreditinstitut, samt
- 5) ärenden som i övrigt har betydande konsekvenser för Finansinspektionens verksamhet och som är principiella med avseende på finansmarknaden.

Trots vad som föreskrivs i 2 mom. kan företrädaren behandla ett ärende som ska behandlas i tillsynsorganet utan direktionen, om ärendets brådskande natur förutsätter det. I så fall ska direktionen i efterhand informeras om ärendet.

Företrädaren ska dessutom hålla direktionen informerad om sådana omständigheter och initiativ som kommit fram genom tillsynsorganets verksamhet och som i betydande grad påverkar utvecklingen på finansmarknaden och lagstiftningen inom finanssektorn.

Bestämmelser om oberoende för Finansinspektionens företrädare och företrädarens ersättare som medlem av tillsynsorganet föreskrivs i artikel 19 i SSM-förordningen.

12 §

Direktörens uppgifter

I arbetsordningen kan tas in närmare föreskrifter om direktörens uppgifter. I arbetsordningen kan också föreskrivas att beslutanderätt som enligt denna paragraf hör till direktören kan delegeras till någon annan tjänsteman vid Finansinspektionen.

13 §

Direktionens behandling av ärenden som hör till direktören

Direktionen ska informeras om beslut som direktören har för avsikt att fatta, om de gäller

- 1) beviljande av verksamhetstillstånd till tillsynsobjekt, återkallelse av verksamhetstillstånd, begränsning av tillståndsenlig verksamhet, indragning av en utländsk EES-filial eller begränsning av dess verksamhet eller, om någon annan myndighet är behörig att fatta beslutet, förslag till beviljande eller återkallelse av verksamhetstillstånd eller till begränsning av verksamheten,

3 kap.

Tillsynsbefogenheter

18 §

Rätt att få uppgifter av tillsynsobjekt och andra finansmarknadsaktörer

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter om tillsynsobjekts ekonomiska ställning, ägare, interna kontroll och riskhantering, förvaltnings- och kontrollorgan, tjänstemän och verksamhetsställen samt vilken för skötseln av de uppgifter som avses i 3 § 3 mom. 3—5 punkten relevant information som regelbundet ska lämnas till Finansinspektionen och om hur informationen ska lämnas.

26 §

Återkallande av verksamhetstillstånd samt därmed jämförbara förordnanden om avslutande av verksamhet

Finansinspektionen får återkalla ett tillsynsobjekts verksamhetstillstånd eller, då ECB eller någon annan myndighet är behörig tillståndsmyndighet, framställa att denna ska återkalla tillståndet, om uppnåendet av de för tillsynen över finansmarknaden i 1 § uppställda målen inte tillräckligt väl kan tryggas genom begränsning av tillsynsobjektets verksamhet i enlighet med 27 § eller genom andra åtgärder enligt denna lag eller genom åtgärder som föreskrivs någon annanstans i lag, och om

- 3) tillsynsobjektet grovt har underlåtit att iakta förbud eller rättelseuppmaning enligt 33 § eller förbud eller rättelseuppmaning som Finansinspektionen har utfärdat med stöd av någon annan lag.

29 §

Tillsättning av ombud

Ombudet har i sitt uppdrag de rättigheter som nämns i 18, 19, 23, 24 och 32 §. Ombudet handlar under straffrättsligt tjänsteansvar vid utförandet av sina lagstadgade offentlighetsliga förvaltningsuppgifter. På skada som ombudet har orsakat vid utförandet av uppgifterna tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

32 a §

Förbud mot förvärv av ägarandelar

Finansinspektionen kan, efter att ha mottagit en anmälan enligt 3 kap. 1 § i kreditinstitutslagen, 7 kap. 14 § i lagen om investeringstjänster, 16 § i lagen om placeringsfonder, 7 kap. 9 § eller 14 kap. 9 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 11 § i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat, 21 a § i lagen om betalningsinstitut, 2 kap. 10 § i lagen om handel med finansiella instrument, 2 kap. 8 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet eller 4 kap. 5 § i försäkringsbolagslagen, förbjuda förvärv av i nämnda paragrafer avsedda ägarandelar i kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag, AIF-förvaltare, förvaringsinstitut, särskilda förvaringsinstitut, försäkringsbolag samt deras holdingföretag, finans- och försäkringskonglomerats holdingföretag, institut för elektroniska pengar, börser, börsers holdingföretag, värdepapperscentraler, värdepapperscentralers holdingföretag, clearingorganisationer eller clearingorganisationers holdingföretag, om innehavet av andelen skulle äventyra verksamhet enligt sunda och ansvarsfulla ledningsprinciper i det företag eller den organisation förvärvet gäller eller, om förvärvet gäller ett försäkringsbolag, de försäkrade förmanerna, om det finns grundad anledning att misstänka att

- 1) den anmälningsskyldige inte har ett tillräckligt gott anseende eller en tillräckligt god ekonomisk ställning,
 - 2) tillförlitligheten eller lämpligheten hos företagets eller organisationens ledning eller andra tillståndsvillkor äventyras i företaget eller organisationen på grund av förvärvet,
 - 3) tillsynen över företaget eller organisationen och förutsättningarna för det därtill hörande informationsutbytet mellan myndigheter äventyras på grund av förvärvet, eller
 - 4) förvärvet har samband med penningtvätt eller finansiering av terrorism.
-

32 c §

Begränsning av de rättigheter som grundar sig på aktier och andelar

Finansinspektionen kan för högst ett år i sänder förbjuda aktie- eller andelsägare att utöva rösträtt i kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag, AIF-förvaltare, förvaringsinstitut, särskilda förvaringsinstitut, finans- och försäkringskonglomerats holdingföretag, institut för elektroniska pengar, försäkringsbolag och deras holdingföretag, börser, börsers holdingföretag, värdepapperscentraler, värdepapperscentralers holdingföretag, clearingorganisationer eller clearingorganisationers holdingföretag, om

- 1) anmälan om förvärv av aktier eller andelar inte har gjorts enligt 3 kap. 1 § i kreditinstitutslagen, 7 kap. 14 § i lagen om investeringstjänster, 16 § i lagen om placeringsfonder, 7 kap. 9 § eller 14 kap. 9 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 11 § i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat, 21 a § i lagen om betalningsinstitut, 2 kap.

10 § i lagen om handel med finansiella instrument, 2 kap. 8 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet eller 4 kap. 5 § i försäkringsbolagslagen,

2) aktier eller andelar har förvärvats trots Finansinspektionens förbud enligt 32 a §, eller

3) innehav som uppnår eller överskrider den gräns som anges i de paragrafer som nämns i punkten äventyrar verksamhet enligt sunda och ansvarsfulla ledningsprinciper på det sätt som avses i 32 a § i målföretaget eller målorganisationen eller, om målföretaget är ett försäkringsbolag, de försäkrade förmånerna.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008) 1 § 1 mom. 9 punkten, 4 § 1 mom., 5 § 1 mom. och 6 § 1 mom., sådana de lyder, 4 § 1 mom. och 5 § 1 mom. i lag 313/2015 och 6 § 1 mom. i lag 644/2014, och

fogas till lagen en ny 1 a § som följer:

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

9) Olycksfallsförsäkringscentralen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015),

1 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *filialer till EES-kreditinstitut, kategori I*, filialer med en marknadsandel under 2 procent i Finland vad gäller depositioner från allmänheten,

2) *filialer till EES-kreditinstitut, kategori II*, filialer med en marknadsandel på minst 2, men högst 10 procent i Finland vad gäller depositioner från allmänheten,

3) *filialer till EES-kreditinstitut, kategori III*, filialer med en marknadsandel över 10 procent i Finland vad gäller depositioner från allmänheten,

4) *kalkylmässig balansräkning för filialer till EES-kreditinstitut* beloppet av filialens totala tillgångar som beräknas på grundval av de uppgifter som lämnas i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 680/2014 som utfärdats med stöd av artikel 99 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013,

5) *kalkylmässig balansräkning för filialer till tredjeländers kreditinstitut* motsvarande belopp av filialens totala tillgångar som avses i 4 punkten.

4 §

Proportionell tillsynsavgift

Avgiftsgrunden för en proportionell tillsynsavgift, avgiften i procent av avgiftsgrunden och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Avgiftsskyldiga	Avgiftsgrund	Avgift i % av avgiftsgrunden
inlåningsbank enligt kreditinstitutslagen (610/2014)	balansomslutning	0,0027
kreditföretag enligt kreditinstitutslagen	balansomslutning	0,0027
andra betalningsinstitut enligt lagen om betalningsinstitut än institut för elektroniska pengar	omsättning	0,24
institut för elektroniska pengar enligt lagen om betalningsinstitut	balansomslutning	0,0027
skadeförsäkringsbolag enligt försäkringsbolagslagen (521/2008)	balansomslutning x 4	0,0027
livförsäkringsbolag enligt försäkringsbolagslagen	balansomslutning	0,0027
specialföretag enligt försäkringsbolagslagen	balansomslutning	0,0027
arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997)	balansomslutning	0,0027
försäkringsförening enligt lagen om försäkringsföreningar (1250/1987)	balansomslutning x 4	0,0027
pensionsstiftelser enligt lagen om pensionsstiftelser	balansomslutning	0,0027
pensionskassa enligt lagen om försäkringskassor	balansomslutning	0,0027
sjukkasse enligt lagen om försäkringskassor	balansomslutning x 4	0,0027
annan försäkringskassa enligt lagen om försäkringskassor än pensionskassa eller sjukkasse	balansomslutning	0,0027
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006)	balansomslutning	0,0027
Sjömanspensionskassan enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006)	balansomslutning x 0,4	0,0027
arbetslöshetsförsäkringsfonden enligt lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) och Utbildningsfonden	balansomslutning	0,0027
Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, Miljöförsäkringscentralen och stöd-kassan för arbetslöshetskassorna enligt lagen om arbetslöshetskassor (603/1984)	balansomslutning x 4	0,0027

statens pensionsfond enligt lagen om statens pensionsfond (1297/2006), pensionsanstalten Keva enligt lagen om Keva (66/2016) och kyrkans pensionsfond enligt kyrkolagen (1054/1993)	balansomslutning x 0,4	0,0027
<i>filialer till utländska EES-kreditinstitut, kategori I</i>	<i>kalkylmässig balansomslutning för filialer till EES-kreditinstitut</i>	<i>0,0009</i>
<i>filialer till utländska EES-kreditinstitut, kategori II</i>	<i>kalkylmässig balansomslutning för filialer till EES-kreditinstitut</i>	<i>0,0014</i>
<i>filialer till utländska EES-kreditinstitut, kategori III</i>	<i>kalkylmässig balansomslutning för filialer till EES-kreditinstitut</i>	<i>0,0018</i>
filialer till tredjeländers kreditinstitut	kalkylmässig balansomslutning för filialer till tredjeländers kreditinstitut	0,0027
filialer till andra utländska betalningsinstitut än betalningsinstitut som motsvarar institut för elektroniska pengar vars hemstat hör till EES	omsättning	0,10
filialer till utländska betalningsinstitut som motsvarar institut för elektroniska pengar vars hemstat hör till EES	balansomslutning	0,0009
fondbolag enligt lagen om placeringsfonder	de av fondbolaget i Finland förvaltade placeringsfondernas sammanlagda tillgångar	0,0021
tilläggsavgift för fondbolag som tillhandahåller kapitalförvaltning eller investeringsrådgivning	kapitalförvaltningens och investeringsrådgivningens omsättning	0,32
auktoriserade AIF-förvaltare enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	de av AIF-förvaltaren i Finland förvaltade AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0021
tilläggsavgift för AIF-förvaltare som tillhandahåller tjänster enligt 3 kap. 2 § 2 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder eller anknytande tjänster enligt lagens 3 kap. 3 §	omsättningen från dessa funktioner	0,32
företag som med auktorisation i Finland förvaltar både placeringsfonder och AIF-fonder	de av företaget i Finland förvaltade placeringsfondernas och AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0021
börser enligt lagen om handel med finansiella instrument samt andra clearingorganisationer enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet än värdepapperscentraler	omsättning	1,24 %, avgiften är dock minst 50 000 euro
andra värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster (747/2012) än sådana som avses i 6 kap. 1 § 3—5 mom. i den lagen	omsättning	0,32

värdepappersföretag enligt 6 kap. 1 § 3—5 mom. i lagen om investeringstjänster	omsättning	0,10
arbetslöshetskassor enligt lagen om arbetslöshetskassor	medlemsavgiftsintäkter	0,63
filialer till utländska EES-värdepappersföretag	omsättning	0,14
filialer till värdepappersföretag i tredjeländer	omsättning	0,32
filialer till utländska EES-fondbolag som inte förvaltar en placeringsfond i Finland	omsättning	0,14
filialer till utländska EES-fondbolag som förvaltar en placeringsfond i Finland	de av det utländska fondbolaget i Finland förvaltade placeringsfondernas sammanlagda tillgångar	0,0017
utländska EES-fondbolag som inte har filial i Finland och som förvaltar en placeringsfond i Finland	de av det utländska fondbolaget i Finland förvaltade placeringsfondernas sammanlagda tillgångar	0,0017
tilläggsavgift för AIF-förvaltare som förvaltar AIF-fonder etablerade i en EES-stat eller ett tredjeland	de av AIF-förvaltaren utomlands förvaltade AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0010
filialer till EES-baserade AIF-förvaltare som inte förvaltar AIF-fonder i Finland	omsättning	0,14
filialer till EES-baserade AIF-förvaltare som förvaltar AIF-fonder i Finland	de av den EES-baserade AIF-förvaltaren i Finland förvaltade AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0017
EES-baserade AIF-förvaltare som inte har filial i Finland och som förvaltar AIF-fonder i Finland	de av den EES-baserade AIF-förvaltaren i Finland förvaltade AIF-fondernas sammanlagda tillgångar	0,0017
filialer till AIF-förvaltare etablerade i tredjeland	omsättning	0,32
filialer till tredjeländers försäkringsbolag	premieintäkter	0,029

5 §

Grundavgiften för avgiftsskyldiga som betalar proportionell tillsynsavgift

Beloppet i euro av den grundavgift som ska betalas utöver proportionell avgift enligt 4 § och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Avgiftsskyldiga	Grundavgift i euro
affärsbank enligt lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktieföretagsform (1501/2001), sparbanksaktieföretag enligt sparbankslagen (1502/2001) och andelsbanksaktieföretag enligt lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelsföretagsform (1504/2001)	6 420
annat kreditinstitut	2 140

tilläggsavgift för kreditinstitut vars provisionsintäkter överstiger finansnetto	9 630
betalningsinstitut	2 140
försäkringsbolag	6 420
specialföretag enligt försäkringsbolagslagen	2 140
försäkringsföreningar	1 070
pensionsstiftelser och pensionskassor	1 284
andra försäkringskassor än pensionskassor	856
arbetslöshetskassor	6 420
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Sjömanspensionskassan, arbetslöshetsförsäkringsfonden och Utbildningsfonden	6 420
Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, Miljöförsäkringscentralen och stödkassan för arbetslöshetskassorna	1 284
statens pensionsfond, pensionsanstalten Keva och kyrkans pensionsfond	16 050
filialer till tredjeländers kreditinstitut	3 210
<i>filialer till utländska EES-kreditinstitut, kategori I</i>	2 140
<i>filialer till utländska EES-kreditinstitut, kategori II</i>	3 210
<i>filialer till utländska EES-kreditinstitut, kategori III</i>	4 301
fondbolag	4 280
företag som är auktoriserade AIF-förvaltare	4 280
företag som är auktoriserade som AIF-förvaltare och fondbolag	6 420
företag som är auktoriserade som fondbolag och som är registreringskyldiga enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	4 815
andra värdepappersföretag än sådana som avses i 6 kap 1 § 3—5 mom. i lagen om investeringstjänster	6 420
värdepappersföretag enligt 6 kap. 1 § 3—5 mom. i lagen om investeringstjänster	1 070
filialer till utländska EES-värdepappersföretag	2 140
filialer till värdepappersföretag i tredjeländer	3 210
filialer till utländska betalningsinstitut vars hemstat hör till EES	1 070
filialer till utländska EES-fondbolag	2 140
filialer till EES-baserade AIF-förvaltare	2 140
filialer till AIF-förvaltare som är etablerade i tredjeländ	3 210
filialer till tredjeländers försäkringsbolag	3 210

6 §

Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga

Grundavgiften i euro för andra avgiftsskyldiga än de som avses i 4 § och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Avgiftsskyldiga	Grundavgift i euro
värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	278 200
insättningsgarantifonden enligt kreditinstitutslagen	12 840

säkerhetsfonden enligt kreditinstitutslagen	2 140
juridiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	1 070
fysiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	214
ersättningsfonden för investerarskydd enligt lagen om investerings-tjänster	3 210
enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder registre-ringskyldiga AIF-förvaltare som inte är auktoriserade som fondbolag	1 070
den som bedriver verksamhet med stöd av ett undantag enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder	3 210
förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa invester-ingsfonder	3 210
företag som är förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	5 350
särskilda förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa in-vesteringsfonder	2 140
centralinstitut för sammanslutningen av inlåningsbanker enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)	6 420
kreditinstituts och försäkringsbolags holdingföretag samt konglome-rats holdingsammanslutning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)	10 700
börsers, värdepapperscentralers och clearingorganisationers holdingfö-retag	10 700
värdepappersföretags och försäkringsföreningars holdingföretag	1 070
försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsförmedling	1 070 Grundavgif-ten höjs med 193 euro för varje registrerad försäk-ringsmäklare som är anställd hos ett försäkringsmäklar-företag eller hos en enskild näringsid-kare vid utgången av året före det då tillsynsavgiften be-stäms.
kontoförvaltare enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearing- verksamhet	6 420
centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clear- ingverksamhet	160 500
clearingmedlemmar enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	12 840
clearingfonder enligt 3 kap. 3 § 4 mom. i lagen om värdeandelssyste- met och om clearingverksamhet samt registreringsfonder enligt 6 kap. 9 § i den lagen	2 140
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	16 585 Grundavgif-ten höjs med 17 120 euro om det finns en likvid marknad för aktier-na enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel

	med finansiella instrument.
finländska bolag vars emitterade aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	13 375
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument, när det är fråga om en avgiftsskyldig enligt 4 § i denna lag eller när emittenten inte har hemort i Finland	11 235 Grundavgiften höjs med 11 770 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.
emittenter av andra värdepapper än aktier, när värdepapperen i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	3 210
finländska bolag vars emitterade värdepapper av annat slag än aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	3 210
emittenter av aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	4 280
emittenter av värdepapper av annat slag än aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	1 070
Pensionsskyddscentralen	10 700
trafikförsäkringsnämnden och patientskadenämnden	1 070
verksamhetsenheter som avses i 5 § 26 punkten i lagen om Finansinspektionen	19 260
filialer till utländska EES-försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995)	1 070
sådana utländska EES-tilläggs pensionsanstalter enligt lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor som har filial i Finland	1 070
tredjeländers kreditinstituts representationer	1 070
sådana försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling som är registrerade i någon annan EES-stat än Finland och har filial i Finland	321
finansiella motparter enligt artikel 2.8 i EMIR-förordningen, icke-finansiella motparter enligt artikel 2.9 och pensionssystem enligt artikel 2.10 i den förordningen, vilkas hemstat är Finland	10 700

Denna lag träder i kraft den

20 .

SUOMEN PANKKI

Juha Tarkka

8.6.2016

Julkinen

1 (2)

SP 195/J1.3/2016

Eriävä mielipide

Jäsenenä työryhmässä, jonka valtiovarainministeriö asetti 11.1.2016 arvioimaan finanssimarkkinoiden valvontaa ja Finanssivalvonnan toiminnan rahoittamista koskevan lainsäädännön muutostarpeita, esitän ko. työryhmän raporttiin seuraavan eriävän mielipiteen.

Työryhmä ehdottaa muutoksia sekä lakiin Finanssivalvonnan valvontamaksusta (879/2008) että lakiin Finanssivalvonnasta (878/2008). Viimeksi mainittua lakia muutettaisiin erityisesti siltä osin, mikä liittyy Euroopan Unionin vuonna 2014 toimintansa aloittaneeseen yhteiseen valvontamekanismiin ja Finanssivalvonnan toimintaan tämän mekanismin osana.

Työryhmän ehdotukset eivät valitettavasti ota riittävästi huomioon sitä riippumattomuutta, jota yhteisestä valvontamekanismista annettu asetus (EU 1024/2013, YVM-asetus) edellyttää EKP:ltä, EKP:ssä toimivalta valvontaelimeltä ja tämän valvontaelimen jäseniltä.

Valvontaelimen jäsenten on YVM-asetuksen mukaan toimittava riippumattomasti, puolueettomasti ja koko unionin edun mukaisesti pyytämättä tai ottamatta ohjeita unionin toimielimiltä tai elimiltä, minkään jäsenvaltion hallitukselta taikka muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Unionin toimielinten, laitosten ja virastojen samoin kuin jäsenvaltioiden hallitusten ja kaikkien muiden elinten on kunnioitettava tätä riippumattomuutta.

Asetuksesta käy ilmi, että tämä riippumattomuuden vaatimus koskee valvontaelimen jäseniä henkilökohtaisesti, ja siksi mikään kansallinen tai unionin toimielin, mukaan lukien Finanssivalvonnan johtokunta, ei saa antaa ohjeita valvontaelimen jäsenille. Tämä riippumattomuus ei estä Finanssivalvonnan organisaatiota valmistelemasta valvontaelimessä käsiteltäviä asioita valvontaelimen jäsenen (käytännössä Finanssivalvonnan johtajan) alaisuudessa ja tälle raportoiden. Finanssivalvonnan johtokunnan, vaikka se saisikin tietoa ja keskustelisi valvontaelimessä käsiteltävistä asioista, ei tulisi voida ohjeistaa valvontaelimen jäsentä millään hänen riippumattomuuttaan loukkaavalla tavalla.

Valvontaelimen jäsenten riippumattomuus on koko yhteisen pankkivalvonnan toimivuuden kannalta keskeinen periaate. Jos hyväksyttäisiin sen rajoittaminen yhden jäsenmaan (kuten esimerkiksi Suomen) osalta, olisi hyväksyttävä myös valvontaelinten jäsenten ohjeistaminen muista jäsenmaista, mikä selvästikin olisi paitsi YVM-asetuksen

hengen ja kirjaimen vastaista, myös heikentäisi yhteisen pankkivalvonnan toimintaedellytyksiä ja siihen kohdistuvaa luottamusta.

Työryhmän raportin ehdotukset sisältävät näiltä osin sellaisen väärintulkinnan mahdollisuuden, että tarkoituksena olisi rajoittaa valvontaelimen suomalaisten jäsenten riippumattomuutta heidän toimiessaan ko. elimen jäsenenä.

Edellä sanotun johdosta katson, että Finanssivalvonnasta annetun lain ehdotettuun 10a pykälään ja sitä koskeviin yksityiskohtaisiin perusteluihin on lisättävä maininta siitä, että laissa mainittava yhteisessä valvontamekanismissa käsiteltävien asioiden ”käsittely” Finanssivalvonnan johtokunnassa ei saa tarkoittaa ohjeiden antamista valvontaelimen jäsenelle. Yleisperustelujen kohdasta 3.1.1. olisi poistettava maininta siitä, että johtokunta voisi ”linjata” asiaa, joka on vireillä yhteisessä valvontaelimessä.

Totean lisäksi, että asioiden laaja käsittelyvelvoite Finanssivalvonnan johtokunnassa, jollaiseksi työryhmän ehdotus voitaisiin tulkita, voisi olla käytännössä vaikeasti noudatettavissa valvontaelimessä käsiteltävien asioiden suuren määrän vuoksi ja joissakin tapauksissa ristiriidassa EKP:n salassapitomääräysten kanssa.

Kunnioitavasti

Juha Tarkka

Valtiotieteiden tohtori, johtokunnan neuvonantaja
Suomen Pankki

Eriävä mielipide Fiva-työryhmän mietintöön

Fiva-työryhmän mietinnössä ehdotetaan tarkistettavaksi Finanssivalvonnasta annettua lakia (878/2008) sekä lakia Finanssivalvonnan valvontamaksusta (879/2008). Työryhmän mietinnössä ehdotetaan muutoksia Finanssivalvonnasta annettuun lakiin myös Euroopan unionin yhteisen valvontamekanismin (YVM) asioiden käsittelyn osalta ja erityisesti Finanssivalvonnan johtajan ja Finanssivalvonnan johtokunnan tehtäviin ja keskinäiseen työnjakoon.

Pidän YVM-asioiden käsittelyyn liittyviä ehdotuksia, ei ainoastaan YVM-asetuksen vastaisina, vaan myös käytännössä toteuttamiskelvottomina ja sen vuoksi en pidä hyväksyttävänä YVM-asioiden käsittelyä koskevaa muotoilua työryhmän mietinnössä.

Ehdotuksissa ei riittävästi oteta huomioon sitä, että Euroopan keskuspankin (EKP) pankkivalvonta on pankkiunionitasoista, ei kansallista. Kyse ei ole kansallisesta vastuualueesta, eli Finanssivalvonta ei ole toimivaltainen viranomaisena EKP:n valvontaelimessä (*Supervisory Board*) käsiteltävissä asioissa. Finanssivalvonta ei myöskään organisaationa ole edustettuna valvontaelimessä, joten Finanssivalvonnan johtokunnan ohjaukselta johtajaan nähden ei siis ole aiheellinen eikä YVM-asetuksen mukaan myöskään mahdollinen.

YVM-asetuksen säännöksillä halutaan varmistaa, että vakavaraisuusvalvontaa koskeva unionin politiikka pannaan täytäntöön yhdenmukaisella ja tehokkaalla tavalla, että rahoituspalvelujen yhteistä sääntökirjaa sovelletaan tasapuolisesti kaikkien asianomaisten jäsenvaltioiden luottolaitoksiin ja että kyseisiä luottolaitoksia valvotaan parhaalla mahdollisella tavalla vakavaraisuuteen liittymättömien muiden näkökohtien estämättä. YVM-asetuksessa säädetty yhteinen valvontamekanismi edellyttää onnistuakseen, että EKP:n valvontaelin pystyy toimimaan itsenäisesti ja tarvittaessa valmistelemaan nopeasti päätösesityksiä EKP:n neuvostolle. YVM-asetuksella on siten pyritty takaamaan sekä yhteisen valvontamekanismin että valvontaelimen jäsenten toiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus. Tämä heijastuu myös valvontaelimen jäseniä koskevissa toimintaperiaatteissa¹, joissa todetaan, että valvontaelimen jäsenen tulee antaa julkisia lausuntoja tehdä selväksi puhuuko hän yksityishenkilönä, kansallisen toimivaltaisen viranomaisen vaiko valvontaelimen edustajana.

¹ Code of Conduct for members of the Supervisory Board of the ECB.

Valvontaelimen muodostavat YVM-asetuksen mukaisesti EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten edustajat. Valvontaelin vastaa kokonaisuutena EKP:n valvontatehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä laatii valvontakysymyksiä koskevat päätösehdotukset EKP:n neuvostolle. Valvontaelimen jäsenten edellytetään YVM-asetuksen mukaan toimivan riippumattomasti ja puolueettomasti koko unionin edun mukaisesti. Toimiesaan valvontaelimessä heidän pitää pystyä tarvittaessa tekemään nopeita päätöksiä valmistelemiensa päätösesitysten sisällöstä tai mukauttamaan asioiden käsittelytapaa ilman, että kanta pitää tarkistaa tai varmistaa kansallisen valvontaorganisaation toimitielmeltä. Valvontaelin ei ole kansallisten valvontaviranomaisten yhteenliittymä, vaan EKP:n käyttöön muodostettu toimielin, johon kansalliset valvojat ovat antaneet asiantuntijansa, joiden osaamista EKP hyödyntää.

Kansallisen valvojan edustaja tulee siis nähdä asiantuntijana, joka on annettu EKP:n käyttöön hyödynnettäväksi valvontaelimen päätöksenteossa. Edustaja ei toimi kansallisen valvojan edustajana valvontaelimessä. Muunlainen tulkinta murentaisi valvontaelimen jäsenelle asetetut riippumattomuusvaatimukset ja siten koko yhteisen valvontamekanismin, koska silloin valvontaa ohjaisivat kansalliset intressit, eivät yhteiseurooppalaiset intressit. YVM-asetuksessa säädetty riippumattomuusvaatimus ei kuitenkaan estä sitä, että Finanssivalvonnan johtokunta kokouksissaan keskustele ja esittää näkemyksiään ja mielipiteitään asioista, jotka ovat vireillä valvontaelimessä.

Finanssivalvonnan johtokunnan mukaan ottaminen valvontaelimen päätöksentekoprosessiin mietinnössä kuvatulla tavalla on myös käytännössä mahdollista. Valvontaelin kokoontuu joka toinen viikko ja kokouksissa käsiteltäviin aiheisiin liittyvät esittelymuistiot ja muut asiakirjat toimitetaan valvontaelimen jäsenille vain vähän ennen kokousta ja usein vielä kokouspäivänä. Näiden käsittely johtokunnassa ennen valvontaelimen kokousta tarkoittaisi hyvin tiivistä, jopa viikoittaista kokoontumista. Tämäkään kokousrytmi ei kuitenkaan olisi riittävä mahdollistamaan johtokunnan tässä mietinnössä tavoitellun ohjausoikeuden toteutumista YVM-asioissa, koska valvontaelimen kokousten aikana tehdään paljon päätösesityksestä poikkeavia esityksiä ja päätöksiä. Lisäksi varsinaisten kokousten ulkopuolella valvontaelimen käsittelyssä on vuosittain lähes tuhat esitystä ns. kirjallisessa menettelyssä. Johtokunnan pitäisi, jotta työryhmän mietinnössä ehdotettu ohjausoikeus toteutuisi, olla mahdollisuus vaikuttaa myös kokouksissa tehtyihin alkuperäisestä esityksestä poikkeaviin päätöksiin ja kirjallisessa menettelyssä käsiteltäviin asioihin.

Pidän yleisen lainkuuliaisuuden kannalta vahingollisena, jos lain tasolla säädetään Finanssivalvonnan johtokunnalle ja valvontaelimen jäsenelle veloitteita tietoisena siitä, että niitä ei pystytä noudattamaan Finanssivalvonnan hallintomallilla. Työryhmän luonnostelemat lainkohdat asettavat Finanssivalvonnan johtokunnan nimeämän valvontaelimen jäsenen tilanteeseen, jossa hän on käytännössä pakotettu rikkomaan joko kansallista tai EU-lainsäädäntöä.

8.6.2016

Julkinen

3 (3)

On lisäksi otettava huomioon, että Finanssivalvonnan johtokunta ei nykyisinkään osallistu, lainsäädännössä yksilöityjä päätöksiä lukuun ottamatta, Finanssivalvonnan yksittäisten valvontapäätösten tekoon. Johtokunnan ohjausvaikutuksen Finanssivalvonnan toimivaltaan kuuluvissa asioissa on katsottu siten toteutuvan ilman tällaista "mikrojohtamista". Sen vuoksi en näe johdonmukaisena, että Finanssivalvonnan johtokunta linjaisi valvontaneuvoston jäsenen kantoja yksittäisissä valvonta-asioissa, jotka eivät lisäksi edellä kuvatulla tavalla edes kuulu Finanssivalvonnan toimivaltaan. Katson, että Finanssivalvonnan johtokunnan ohjausrooli toteutuu Finanssivalvonnasta annetun lain 10 a §:n muotoilulla, joka on esitetty tämän asiakirjan liitteessä.

Katson, että YVM-asetuksen vastaiset ehdotukset olisi tullut poistaa mietinnöstä. Finanssivalvonnan johtokunnan tiedonsaantitarve ja sen ajan tasalla pitäminen YVM-asioissa voidaan toteuttaa johtokunnan jo hyväksymien periaatteiden mukaisesti niin, että YVM-asioiden tiedoksi antamista koskeva yleisperiaate kirjataan Finanssivalvonnasta annetun lain 10a §:ään ja että tarkemmat periaatteet voidaan tarvittaessa kirjata Finanssivalvonnan työjärjestykseen.

Edellä kuvattua ehdotusta tukee myös se, että Finanssivalvonnan johtokunta on omassa lausunnossaan työryhmälle todennut, että nykykäytäntö on toiminut hyvin, eikä ongelmia tai epäselvyyttä johtajan ja johtokunnan rooleista ja vastuista valvontaneuvostossa käsiteltävien asioiden suhteen ole ollut.

Oheisessa liitteessä on esitetty ehdotukseni mietinnön YVM-asioiden käsitelyä koskeviksi muotoiluiksi.

Marja Nykänen

Finanssivalvonnan edustaja työryhmässä

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN

8.6.2016

LIITE

Valtiovarainministeriön julkaisuja 23/2016:

Työryhmän muistio – Finanssivalvonnan toiminta yhteisessä valvontamekanismissa sekä rahoitus muuttuvassa toimintaympäristössä

KUVAILULEHTI

Julkaisun nimi: Finanssivalvonnan toiminta yhteisessä valvontamekanismissa sekä rahoitus muuttuvassa toimintaympäristössä

Tekijät: Työryhmä: puheenjohtaja Pauli Kariniemi (VM)

Sarjan nimi ja numero: Valtiovarainministeriön julkaisu 23/2016

Asia- ja avainsanat: rahoitusmarkkinat, finanssivalvonta

Tiivistelmä

Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Finanssivalvonnan johtokunnalle saatettaisiin tiedoksi myös yhteistä valvontamekanismia koskevat asiat siinä laajuudessa kuin se olisi Yhteistä valvontamekanismia koskeva lainsäädäntö ja Finanssivalvonnan hallinto-orgaanien välinen tehtävänjako huomioiden mahdollista. Lakia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että johtokunnan tietoon tuotaisiin soveltuvin osin sellaiset yhteisen valvontamekanismin valvontaelimessä (*Supervisory Board*) käsiteltävät asiat, joilla voisi olla merkittävä vaikutus Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia.

Mietinnön uudistuksiin lukeutuisi myös ehdotus uudeksi säännökseksi, jonka mukaan Finanssivalvontaa edustaisi yhteisen valvontamekanismin valvontaelimessä Finanssivalvonnan johtokunnan nimeämä edustaja. Edustajan tehtävänä olisi pitää johtokunta tietoisena YVM-asetuksessa tarkoitettua valvontaelimen toiminnan kautta tietoon tulleista finanssimarkkinoiden kehitykseen ja finanssialan lainsäädäntöön vaikuttavista seikoista ja aloitteista.

Valtiovarainministeriölle

Työryhmän ehdotukset

Finanssivalvonnasta annettua lakia ehdotetaan tarkistettavaksi siltä osin, että Finanssivalvonnan johtokunta nimeäisi jatkossa Finanssivalvonnan edustajan EKP:n valvontaelimeen. Lisäksi lakia tar-

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN

8.6.2016

LIITE

kistettaisiin siltä osin, että Finanssivalvonnan johtokunnan tietoon saatettaisiin jatkossa myös valvontaelimessä käsiteltävät asiat siinä laajuudessa kuin se olisi YVM-asetuksen ja FivaL:n tehtävänjako mukaan tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Esityksen mukaan johtokunnalle annettaisiin tiedoksi asiat, jotka koskevat EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta, merkittävien luottolaitosten toimintaan liittyviä valvontapäätösesityksiä, jotka koskevat pääomitusta, johdon toimintaa tai osakkeisiin ja osuuksiin perustuvia oikeuksia, jos ne voivat merkittävästi vaikuttaa finanssimarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi finanssimarkkinoiden kehitykseen taikka aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa, sekä merkittäviä yhteiseen valvontamekanismiin liittyviä EKP:n asetuksia, ohjeita, suosituksia ja päätöksiä. Samoin annettaisiin tiedoksi sellaiset muut asiat joilla voisi olla ainakin epäsuorasti merkittävää vaikutusta Finanssivalvonnan toimintaan.

Hallituksen esitys eduskunnalle Finanssivalvonnasta annetun lain ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ

Finanssivalvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Finanssivalvonnan johtokunnan tietoon saatettaisiin jatkossa myös yhteistä valvontamekanismia koskevat asiat siinä laajuudessa kuin se olisi Yhteistä valvontamekanismia koskeva lainsäädäntö ja Finanssivalvonnan hallinto-organien välisen tehtävänjako huomioiden mahdollista. Ehdotuksen mukaan johtokunnan tietoon tuotaisiin soveltuvin osin sellaiset yhteisen valvontamekanismin valvontaelimessä (*Supervisory Board*) käsiteltävät asiat, joilla voisi olla merkittävä vaikutus Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia.

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN
8.6.2016
LIITE

YLEISPERUSTELUT

2 Nykytila

2.1 Nykyinen lainsäädäntö

2.1.1 Finanssivalvonnan hallintomalli sekä edustus yhteisessä valvontamekanismissa

YVM-asetuksen nojalla EKP:n yhteyteen on perustettu yhteinen pankkivalvontajärjestelmä. Osana järjestelmää on EKP:n yhteyteen perustettu myös valvontaelin, joka vastaa kokonaisuutena yhteisen valvontamekanismin valvontatehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä laatii valvontakysymyksiä koskevat päätösehdotukset EKP:n neuvostolle. Valvontaelimen muodostavat EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten edustajat. Johtokunta on nimennyt Finanssivalvonnan johtajan Finanssivalvonnan edustajaksi YVM:n valvontaelimeen.

YVM:n perustamisen jälkeen EKP on osallistuvien jäsenvaltioiden osalta toimivaltainen viranomaisen merkittävien pankkien valvonnassa ja sillä on toimivaltaisille viranomaisille unionin lainsäädännöllä annetut valtuudet. EKP ohjeistaa kansallista valvontaviranomaista käytännön valvontatyössä. EKP:n suorassa valvonnassa ovat merkittävät pankit. Epäsuorassa valvonnassa olevien pankkien valvontatyötä hoitaa kansallinen valvontaviranomainen. EKP voi kuitenkin tietyin edellytyksin ottaa suoraan valvontaansa minkä tahansa pankin.

YVM-asetuksessa tarkoitetun valvontaelimen jäsenen tulee olla riippumaton, puolueeton ja toimia koko unionin edun mukaisesti. Kysymyksessä on päätöksenteon riippumattomuus ulkopuolisesta vaikuttamisesta. Valvontaelimen jäsen ei saa pyytää tai ottaa ohjeita unionin toimielimiltä tai elimiltä, minkään jäsenvaltion hallitukselta taikka muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Säännöksen taustana on EKP:n valvontatehtävän tehokkuus ja itsenäisyys kaikenlaisesta poliittisesta vaikutuksesta ja toimialan väliintulopyrkimyksistä. Säännöksellä halutaan myös varmistaa, että vakavaraisuusvalvontaa koskeva unionin politiikka pannaan täytäntöön yhdenmukaisella ja tehokkaalla tavalla, että rahoituspalvelujen yhteistä sääntökirjaa sovelletaan tasapuolisesti kaikkien asianomaisen jäsenvaltioiden luottolaitoksiin ja että kyseisiä luottolaitoksia valvotaan parhaalla mahdollisella tavalla vakavaraisuuteen liittyvien muiden näkökohtien estämättä.

YVM-asetuksen johdantolauseessa 75 todetaan, että jotta EKP pystyisi hoitamaan valvontatehtävänsä tehokkaasti, sen olisi hoidettava sille annetut valvontatehtävät täysin itsenäisesti. YVM-asetuksella on siten pyritty takaamaan sekä koko yhteisen valvontamekanismin että valvontaelimen toiminnan riippumattomuus ja puolueettomuus..

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN
8.6.2016
LIITE

Finanssivalvonnan johtokunnalle on FivaL:ssa asetettu tehtäväksi päättää Finanssivalvonnan kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavista periaatteista. Finanssivalvonnan johtokunta on hyväksynyt periaatteet valvontaelimen asioiden käsittelystä Finanssivalvonnan johtokunnassa. Periaatteiden tavoitteena on Finanssivalvonnan johtokunnan tehtävän tehokkaan hoitamisen mahdollistaminen myös yhteisen valvontamekanismin toiminnan aloittamisen jälkeen. Finanssivalvonnan johtokunnan tehtävänä on asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista.

Valvontaelimen asioiden käsittelyperiaatteiden mukaisesti johtokunnan jäsenille ja varajäsenille toimitetaan heti niiden saavuttua EKP:stä Finanssivalvonnan valvontaelimen kokousten asialistat, valvontaelimen kokousten päätöspöytäkirjat sekä tiedot kokousajoista. Lähtökohtana on, että EKP:n valvontaelimessä käsiteltävien asioiden osalta pyritään mahdollisimman oikea-aikaiseen ja riittävään johtokunnan informointiin. Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille saatetaan tiedoksi myös valvontaelimen jäsenelle valmisteltava, valvontaelimessä käsiteltäviä asioita koskeva valmistelumuuisto, jossa on valmistelijoiden näkemys käsiteltävistä asioista. Valmistelumuuiston tarkoituksena on tukea valvontaelimen jäsentä päätöksenteossa.

Periaatteiden mukaan kuitenkin sellaiset valvontaelimen asiat, joilla on merkittäviä vaikutuksia Finanssivalvonnan toimintaan ja jotka ovat finanssimarkkinoiden kannalta periaatteellisia, käsitellään erikseen tai niistä informoidaan ajankohtaiskatsauksessa. Kyseiset asiat tuodaan johtokunnan käsiteltäviksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tarvittaessa ennakoiden vielä valmisteltavia asioita.

Keskeisinä asioina on periaatteiden mukaan pidettävä ainakin EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta koskevia asioita. Esimerkiksi EKP:n perimät valvontamaksut kuuluisivat siten johtokunnalle kansa nimenomaisesti käsiteltäviin asioihin. Lisäksi merkittävien luottolaitosten liiketoimintaan liittyvät merkittävät valvontapäätökset ja pääomitukseseen liittyvät asiat, niiden toimintaan liittyvät määräykset ja ohjeet sekä merkittävien luottolaitosten johdon toiminnan rajoittamiseen liittyvät asiat tuotaisiin johtokunnan käsittelyyn. Edellä mainittuihin johtokunnassa käsiteltäviin asioihin liittyvä valvontaelimen kokousmateriaali toimitetaan johtokunnalle kokonaisuudessaan.

2.2 Kansainvälinen kehitys

2.2.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Yhteisen valvontamekanismin valvontaelimestä, jossa Finanssivalvonnan edustaja on jäsen, säädetään YVM-asetuksen *26 artiklassa*. Valvontaelin huolehtii EKP:lle annettujen yhteisen valvontamekanismin liittyvien tehtävien suunnittelusta ja toteuttamisesta. Valvontaelin koostuu sen puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta, ja neljästä EKP:n nimeämästä edustajasta, sekä kunkin osallistuvan jäsenvaltion kansallisen, luottolaitosten valvonnan alalla toimivaltaisen viranomaisen edustajasta. Kaikkien valvontaelimen jäsenten on toimittava koko unionin etujen mukaisesti. Jos toimivaltainen viranomainen ei ole keskuspankki, valvontaelimen jäsen voi päättää tuoda edustajan jäsenvaltion keskuspankista. Asetuksen *19 artiklan* mukaan valvontaelimen jäsenet toimivat riippumattomasti, puolueettomasti ja koko unionin edun mukaisesti pyytämättä tai ottamatta ohjeita unionin toimielimiltä

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN
8.6.2016
LIITE

tai elimiltä, minkään jäsenvaltion hallitukselta taikka muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Unionin toimielinten, muiden elinten, laitosten ja virastojen samoin kuin jäsenvaltioiden hallitusten ja kaikkien muiden elinten on kunnioitettava tätä riippumattomuutta. EKP on lisäksi julkaissut valvontaelimen menettelyohjeet, joissa annetaan tarkempia ohjeita muun muassa valvontaelimen toiminnan periaatteisiin ja jäsenen itsenäisyyteen liittyen.

Työryhmän muille yhteiseen valvontamekanismiin osallistuville jäsenvaltioille tekemän kyselyn perusteella valvontaelimen jäsenen asemassa on joitakin maakohtaisia eroja, jotka johtuvat lähinnä kansallisten valvojen erilaisista organisaatioista ja hallintomalleista. Kyselyyn vastasivat Alankomaat, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Ranska ja Saksa. Kyselyyn vastanneissa maissa kansallisen valvojan johtokunta tai muu vastaava hallintoelin saa säännöllisiä katsauksia ja informaatiota valvontaelimen kansallisesti merkityksellisistä tulkinnoista, linjauksista ja keskusteluista. Valvontaelimessä käsitellyt materiaaleja ei kuitenkaan jaeta kansallisen valvojan hallintoelimille. Kansallisen valvojan hallintoelimet voivat esittää valvontaelimen jäsenille näkemyksiä, mutta eivät antaa valvontaelimen jäsentä sitovia ohjeita.

2.3 Nykytilan arviointi

2.3.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Pankkivaltuuston ja johtokunnan valvontatehtävä

Pankkivaltuuston yleinen valvontatehtävä ja Finanssivalvonnan johtokunnan valvontatehtävä koskevat myös Finanssivalvonnan toimintaa osana Euroopan finanssivalvontajärjestelmää sekä yhteistä pankkivalvontamekanismia. Jotta Finanssivalvonnan toiminnan valvonta olisi tehokasta, sen tulee perustua riittävän ajantasaiseen ja kattavaan tietoon siitä, miten Euroopan finanssivalvontajärjestelmä ja yhteinen pankkivalvontamekanismi toimivat, millaisia asioita Euroopan valvontaviranomaisissa on vireillä, miten ja millaisiksi Finanssivalvonnan kannat Euroopan valvontaviranomaisissa päätettäviin asioihin muodostetaan ja miten Finanssivalvonta on kyennyt vaikuttamaan päätöksiin. Johtokunnan hyväksymillä YVM-asioiden käsittelyn periaatteilla on nimenomaan vahvistettu ja selkeytetty FivaL:in perustuvaa johtokunnan valvontatehtävää.

YVM-asioiden suhde EKP:n valvontaelimeen ja Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvostoihin

Johtokunta on nimennyt Finanssivalvonnan johtajan Finanssivalvonnan edustajaksi YVM:n valvontaelimeen. Arvioitaessa sitä, miten Finanssivalvonnan johtokunnan tulisi käsitellä YVM-asioita, on otettava kantaa siihen, eroaako Finanssivalvonnan johtajan edustus yhteisessä pankkivalvontaelimessä jollain tavalla hänen tehtävästään Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenenä tai Suomen Pankin pääjohtajan edustuksesta EKP:n neuvostossa.

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN
8.6.2016
LIITE

Verrattaessa Finanssivalvonnan johtajan ja Suomen Pankin pääjohtajan suhdetta Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin johtokuntiin on huomioitava, että Suomen Pankin pääjohtaja on myös johtokunnan puheenjohtaja toisin kuin Finanssivalvonnassa, jossa johtaja ei ole johtokunnan jäsen. Suomen Pankin johtokunta on täysin sisäinen johtokunta, kun taas Finanssivalvonnan johtokunta koostuu yksinomaan ministeriöiden, Suomen Pankin ja Suomen Pankin ehdotuksesta nimetyistä jäsenistä sekä kahdesta ulkopuolisesta jäsenestä. n Suomen Pankin pääjohtaja on nimenomaisesti EKP:n neuvoston jäsen ja hän käyttää äänioikeuttaan henkilökohtaisesti. EKP:n neuvoston jäsenyyttä koskevat säännökset perustuvat myös perussopimukseen. Finanssivalvonnan edustaja on jäsenenä pankkivalvontaelimessä, jossa äänioikeuden käyttämisessä edustajan edellytetään toimivan riippumattomasti, puolueettomasti ja koko unionin edun mukaisesti, vaikka äänioikeuden käyttämistä ei ole EU-lainsäädännössä sidottu henkilöön. Periaatteessa Finanssivalvonnan johtajan tilalla voisi olla nimettyä muukin henkilö Finanssivalvonnasta. Myös YVM-asioissa, kuten rahapolitiikassa, on kuitenkin haluttu turvata EKP:n riippumattomuus kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja markkinatoimijoiden epäasiallisesta vaikutuksesta. Molempien osalta on mm. kansallisten keskuspankkien ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten yhteiseurooppalaiset toimet määritelty selvästi ja haluttu pitää erillään kansallisista vastuualueista.

Finanssivalvonnan johtajan edustus Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvostoissa on nimenomaan sidottu päällikkötehtävään eli tältä osin ESA-asetukset on kirjoitettu pikemmin SEUT:n ja EKPJ:n ja EKP:n perussääntöä mukaillen. ESA-asetuksiin sisältyy säännös siitä, että edustajalle on nimitettävä myös varajäsen, mutta niihin ei sisälly EKPJ:n ja EKP:n perussäännön mukaista henkilökohtaista äänioikeuden käyttöä. Siten painoarvoa voitaneen antaa sille, että edustus Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvostossa on vähemmän henkilökohtainen kuin mitä Suomen Pankin pääjohtajan edustus EKP:n neuvostossa ja Finanssivalvonnan nimeämän edustajan edustus EKP:n valvontaelimessä.

Arvioitaessa johtokunnan roolia YVM-asioissa on otettava huomioon Finanssivalvonnan johtokunnan asema ja tehtävät. Finanssivalvonnan johtokunnan ohjaus- ja valvontavastuuta suhteessa Finanssivalvonnan johtajaan sekä toisaalta koko Finanssivalvonnan organisaatioon ja tavoitteiden sekä toimintalinjojen asettamiseen, tehtävien toteuttamiseen sekä raportointivelvollisuuteen suhteessa pankkivaltuustoon edistäisi se, että johtokunta saa riittävät tiedot siitä, mitä asioita Euroopan valvontaviranomaisissa tai EKP:n valvontaelimessä käsitellään.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

3.1.1. Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Finanssivalvonnan päätöksentekomallin osalta esityksen tavoitteena on selkeyttää oikeustila koskien Finanssivalvonnan edustajaa YVM-asetuksessa tarkoitettua valvontaelimessä.

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN
8.6.2016
LIITE

Finanssivalvonnan johtokunnalle on FivaL:ssa asetettu tehtäväksi asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä lisäksi päättää Finanssivalvonnan kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavista periaatteista. Finanssivalvonnan johtokunta on vahvistanut vuonna 2014 ja päivittänyt vuonna 2016 periaatteet, joiden tavoitteena on Finanssivalvonnan johtokunnan tehtävän tehokkaan hoitamisen mahdollistaminen myös yhteisen valvontamekanismin toiminnan aloittamisen jälkeen. Periaatteiden mukaan myös YVM-asioiden osalta lähtökohtana on johtokunnan oikea-aikainen ja riittävä informointi. Periaatteiden mukaan varsinkin Suomessa kotipaikkaa pitäviä luottolaitoksia koskevat asiat pitää tuoda johtokunnan käsiteltäviksi jo siinä vaiheessa, kun niihin liittyvistä päätösluonnoksista pyydetään lausuntoa Finanssivalvonnalta kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

Esitettävillä säännöksillä vahvistetaan siten Finanssivalvonnan johtokunnan tiedonsaantioikeutta myös YVM-asioissa johtokunnan itsensä antamien periaatteiden mukaisella tavalla. YVM-asetuksessa säädetty riippumattomuus ei siten estä sitä, että johtokunta kokouksessaan keskustelee ja esittää näkemyksiään valvontaelimessä käsiteltävistä merkittävistä ja periaatteellisista asioista..

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

3.2.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Kysymystä Finanssivalvonnan edustajasta YVM-asetuksessa tarkoitettussa valvontaelimessä voidaan kuitenkin tarkastella myös toisesta näkökulmasta. Tämän tulkinnan mukaan Finanssivalvonnan edustajan rooli yhteisessä valvontaelimessä on Finanssivalvonnasta täysin itsenäinen tehtävä. Finanssivalvonnan edustajaksi nimetty johtaja käyttää äänioikeuttaan henkilökohtaisesti, eikä siten edusta Finanssivalvontaa, vaan toimii henkilökohtaisessa omaisuudessa. Finanssivalvonnan edustaja on täten täysin itsenäinen päätöksentekijä valvontaelimessä myös suhteessa Finanssivalvonnan omiin hallintoelimiin. Edustajan riippumattoman aseman takia johtokunnalla ei ole ohjaavaa roolia valvontaelimen asioissa.

On luontevaa, että Finanssivalvontaa edustaa asemansa takia juuri johtaja, vaikkei YVM-asetuksessa tästä nimenomaisesti säädetäkään. YVM-asetuksessa tarkoitettun valvontaelimen jäsenen toiminnalta vaadittu riippumattomuus ei estä asioiden valmistelua Finanssivalvonnassa sisäisesti, vaan edustaja nojautuu Finanssivalvonnan sisäiseen valvontakoneistoon.

Vaihtoehtona ehdotetuille säädöksille voisi olla muutos työjärjestyksessä, sillä lainsäädännöllä on tarkoituksenmukaista säätää vain perustavanlaatuisista tehtäviin ja työnjakoon merkittävästi vaikuttavista seikoista. Järkevän työnjaon ja toisaalta johtokunnan liiallisen kuormittamisen estämisen kannalta vastaavien asioiden käsittelystä voitaisiin määrätä Finanssivalvonnan työjärjestyksessä.

3.3 Keskeiset ehdotukset

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN
8.6.2016
LIITE

3.3.1 Finanssivalvonnan edustus yhteisessä valvontamekanismissa

Esityksessä ehdotetaan, että Finanssivalvonnan johtokunnalle saatettaisiin tiedoksi jatkossa myös YVM-asiat siinä laajuudessa kuin se olisi YVM-asetuksen ja FivaL:n tehtävänjaon mukaan tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Johtokunnan tietoon saatettaisiin asiat, jotka koskevat EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta, merkittävien luottolaitosten toimintaan liittyviä valvontapäätösesityksiä, jotka koskevat pääomitusta, johdon toimintaa tai osakkeisiin ja osuuksiin perustuvia oikeuksia, jos ne voivat merkittävästi vaikuttaa finanssimarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi finanssimarkkinoiden kehitykseen taikka aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa, sekä merkittäviä yhteiseen valvontamekanismiin liittyviä EKP:n asetuksia, ohjeita, suosituksia ja päätöksiä. Merkittävällä luottolaitoksella tarkoitettaisiin EKP:n suorassa valvonnassa olevaa suomalaista luottolaitosta ja EKP:n suorassa valvonnassa olevaa Suomessa toimivaa ETA-luottolaitoksen sivuliikettä.

Verrattuna siihen, mitä EKP-asioiden käsittelystä on määrätty Suomen Pankin työjärjestyksessä ja kuten hallituksen esitykseen 287/2010 on kirjattu edustuksesta Euroopan valvontaviranomaisten hallintoneuvostoissa, YVM-asetuksessa tarkoitettun valvontaelimen jäsenen toiminnalta vaadittu riippumattomuus ei estä asioiden valmistelua Finanssivalvonnassa sisäisesti eikä asioiden tiedoksi ja keskusteltavaksi saattamista sen johtokunnassa.

Esityksessä esitetään annettavaksi uusi säännös, jonka nojalla Finanssivalvontaa edustus YVM-asetuksessa tarkoitettussa valvontaelimessä avattaisiin vielä lain tasolla tarkoittamaan Finanssivalvonnan johtokunnan nimeämää edustajaa. Edustajan tehtävänä olisi pitää johtokunta tietoisena YVM-asetuksessa tarkoitettun valvontaelimen toiminnan kautta tietoon tulleista finanssimarkkinoiden kehitykseen ja finanssialan lainsäädäntöön vaikuttavista seikoista ja aloitteista

Esitys ei sisällä säädösehdotuksia, jotka koskisivat Finanssivalvonnan johtokunnan kokouksien käytännön järjestämistä. Finanssivalvonnan johtokunnan kokouskäytäntöihin tai –tapoihin mahdolliset tulevat muutokset jäisivät siten johtokunnan omaan harkintaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

2 luku **Hallinto**

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN
8.6.2016
LIITE

10 a §. *Yhteistä valvontamekanismia koskevat asiat.* Ehdotettu säännös olisi uusi. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin edustajan velvollisuudesta saattaa johtokunnalle tiedoksi asiat, jotka koskevat EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta, merkittävien luottolaitosten toimintaan liittyviä valvontapäätösesityksiä, jotka koskevat pääomitusta, johdon toimintaa tai osakkeisiin ja osuuksiin perustuvia oikeuksia, jos ne voivat merkittävästi vaikuttaa finanssimarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi finanssimarkkinoiden kehitykseen taikka aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa, sekä merkittäviä yhteiseen valvontamekanismiin liittyviä EKP:n asetuksia, ohjeita, suosituksia ja päätöksiä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan edustajan olisi lisäksi saatettava johtokunnalle tiedoksi myös muut valvontaelimessä käsiteltävät asiat, joilla on merkittäviä vaikutuksia Finanssivalvonnan toimintaan tai jotka voivat merkittävästi vaikuttaa finanssimarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi finanssimarkkinoiden kehitykseen taikka aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa. Tällaisia muita asioita olisivat asiat, joilla olisi ainakin epäsuorasti vaikutusta myös Finanssivalvonnan toimintaan. Säännös koskisi myös muitakin EKP:n suorassa valvonnassa olevia luottolaitoksia, kuin pykälän 4 momentissa tarkoitettuja Suomessa toimivia luottolaitoksia.

Ehdotettu 2 momentti edistäisi Finanssivalvonnan johtokunnan mahdollisuutta toteuttaa valvontavastuutaan ja päättää Finanssivalvonnan toimintalinjoista. Johtokunta ei voi tehdä tässä tarkoitettussa asiassa päätöstä, vaan tarkoituksena olisi ainoastaan saattaa asiat johtokunnan tietoon. Johtokunnalla olisi näin mahdollisuus saattaa mielipiteensä johtajan tietoon. Johtokunta ei voi tehdä päätöstä yhteiselle valvontaelimelle kuuluvassa asiassa, sillä johtokunnalla ei ole toimivaltaa ratkaista asiaa, jossa päätöksen tekee EKP:n neuvosto.

Ottaen huomioon valvontaelimessä käsiteltävien asioiden lukumäärä, olisi 1 ja 2 momentin rajauksella merkittäviin asioihin hyväksyttävät perusteet. Säännöksissä tarkoitettu tiedoksiantomenettelystä voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä Finanssivalvonnan työjärjestyksessä 17 §:ään ehdotetun 2 momentin mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin YVM-asetuksen 19 artiklaan, jossa säädetään edustajan riippumattomuudesta hänen hoitaessaan valvontaelimen jäsenen tehtäviä. Kysymyksessä on päätöksenteon riippumattomuus ulkopuolisesta vaikuttamisesta. Säännöksen taustana on EKP:n valvontatehtävän tehokkuus ja itsenäisyys kaikenlaisesta poliittisesta vaikutuksesta ja toimialan väliintulopyrkimyksistä. EU-säännöksen soveltamisesta riippumatta Finanssivalvonnan edustajan ollessa Finanssivalvonnan virkamies, sovelletaan häneen ja hänen toimintaansa Finanssivalvonnasta annettua lakia sekä kansallista virkamiehiä koskevaa lainsäädäntöä.

Pykälän 4 momentissa määriteltäisiin se, mitä pykälässä tarkoitettaisiin merkittävällä luottolaitoksella. Merkittäviä luottolaitoksia olisivat EKP:n suorassa valvonnassa olevat suomalaiset luottolaitokset ja EKP:n suorassa valvonnassa olevat Suomessa toimivien ETA-luottolaitosten sivuliikkeet.

LAKIEHDOTUKSET

1. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

MARJA NYKÄSEN ERIÄVÄ MIELIPIDE FIVA-TYÖRYHMÄN MIETINTÖÖN
8.6.2016
LIITE

2 luku

Hallinto

10 a §

Yhteistä valvontamekanismia koskevat asiat

YVM-asetuksen 26 artiklassa tarkoitettuun valvontaelimeen nimetyn Finanssivalvonnan edustajan on saatettava johtokunnalle tiedoksi valvontaelimessä käsiteltävät asiat, jotka koskevat:

- 1) EKP:n pankkivalvonnan rahoitusta ja taloutta;
- 2) merkittävien luottolaitosten toimintaan liittyviä valvontapäätösesityksiä, jotka koskevat pääomitusta, johdon toimintaa tai osakkeisiin tai osuuksiin perustuvia oikeuksia, ja jotka voivat merkittävästi vaikuttaa finanssimarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi finanssimarkkinoiden kehitykseen taikka aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa;
- 3) merkittäviä yhteiseen valvontamekanismiin liittyviä EKP:n asetuksia, ohjeita, suosituksia ja päätöksiä.

Edustajan on saatettava johtokunnalle tiedoksi myös muut kuin 1 momentissa tarkoitetut valvontaelimessä käsiteltävät asiat, joilla on merkittäviä vaikutuksia Finanssivalvonnan toimintaan tai jotka voivat merkittävästi vaikuttaa finanssimarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi finanssimarkkinoiden kehitykseen taikka aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa.

Finanssivalvonnan edustajan riippumattomuudesta hänen toimiessaan valvontaelimen jäsenenä säädetään YVM-asetuksen 19 artiklassa.

Merkittäväällä luottolaitoksella tarkoitetaan tässä pykälässä EKP:n suorassa valvonnassa olevaa suomalaista luottolaitosta ja EKP:n suorassa valvonnassa olevaa Suomessa toimivaa ETA-luottolaitoksen sivuliikettä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A

PL 28, 00023 VALTIOEUVESTO

Puhelin 0295 160 01

Telefaksi 09 160 33123

www.vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)

ISBN 978-952-251-781-4 (pdf)